

PÁLYÁZATI pavilon

a Tempus Közalapítvány magazinja

2011. ősz

„VAN VISSZAÚT”

fókuszban: A korai iskolaelhagyás

A TARTALOMBÓL:

- A külföldi szakmai gyakorlatokról a HR szakember szemével
- Diákélmények a Comenius projektekben
- Kulturális felkészülés az Erasmus félévre
- Tanulás 2.0
- Korai nyelvoktatás

www.tka.hu

tartalom

Impresszum

FŐSZERKESZTŐ:
Kardos Anita
SZERKESZTŐK:
Balla Ágnes
Kármán Tímea
Kurucz Katalin
Szegedi Eszter
FELELŐS KIADÓ:
Tordai Péter igazgató
GRAFIKAI TERVEZÉS,
TÖRDELÉS: Baukó Bernadett
és Vilimi Kata
NYOMDAI KIVITELEZÉS:
Komáromi Nyomda
KIADJA a Tempus
Közalapítvány, 2011

Illusztrációként felhasználtuk a projektek résztvevői által készített fotókat is, valamint a Rácz Gabriella (www.mas-kep.hu) fotóit (67., 68-69., 70., 73. oldal).

A magazin megjelenését a Nemzeti Erőforrás Minisztérium és az Európai Bizottság támogatta.

A kiadványban foglaltak nem szükségszerűen tükrözik az Európai Bizottság álláspontját.

Minden jog fenntartva.

Tempus Közalapítvány
1093 Budapest, Lónyay utca 31.
Postacím: 1438
Budapest 70., Pf. 508.
Infó: (06 1) 237 1320
telefon: (06 1) 237 1300
fax: (06 1) 239 1329
e-mail: info@tpf.hu
internet: www.tka.hu

ISSN 1786-1616

Felnőttképzési nyilvántartási
szám: 01-0487-04
Akkreditációs lajstromszám:
AL-0484

A Tempus Közalapítvány minden pályázataival kapcsolatos információt, pályázati űrlapot, egyéb dokumentumot térítésmentesen bocsát az érdeklődők rendelkezésére, azok kereskedelmi forgalomba nem hozhatók.

4 FÓKUSZBAN

A KORAI ISKOLAEELHAGYÁS

- 5 Van visszaút – Egy szakértői tanulmányút tapasztalatai
- 7 A Comenius is segíthet az iskolában maradni – Kötődések, esélyek, stratégiák
- 9 Tanuljunk együtt élni
- 12 Comenius-szal az ezer tó hazájában – tanárasszisztensi gyakorlat Finnországban
- 13 Kallódó fiatalok – hol figyelnek rájuk?
- 15 Hogyan segíthetnek a hallgatói tanácsadók a pályakorrekcióban?
- 16 Olvasástanítás tizenéveseknek – Az ADORE-kutatás bemutatása Erasmus oktatói csereprogram keretében
- 18 Iskolai lemorzsolódás az osztrák közoktatásban – kihívások és lehetőségek a pedagógusképzés számára
- 20 A korai iskolai lemorzsolódás mint a gazdasági növekedés egyik gátló tényezője
- 23 Egy lehetséges válasz a korai lemorzsolódásra: érzelmi nevelés az iskolában

25 PÁLYÁZATOK HÁZUNK TÁJÁRÓL

- 25 A tanárok mint a nemzetközi mobilitás katalizátorai
- 27 Önkéntesség az Egész életen át tartó tanulás programban
- 28 A külföldi szakmai gyakorlatokról a HR szakember szemével
- 29 Megfelelő készségek a megfelelő munkahelyen
- 30 Könnyen találhat ECVET-projektet
- 31 A mobilitás egyre inkább intézményi stratégia – Kóstoló a lezárult szakiskolai mobilitás eredményeiből
- 32 Irány Moldova!
- 33 Az esély utat nyit, az út pedig esélyt
- 34 Tudomány fesztiválköntösben – Kutatók Éjszakája 2011

36 PÁLYÁZATI TIPPEK

- 36 Az első lépés
- 37 Közös kincsünk, avagy mire jó az EST adatbázis
- 38 Versenyelőny – avagy a sikeres Leonardo mobilitási pályázatok titka

- 39 Innovációtranszfer pályázatot szeretnék írni! Nehéz vagy könnyű? A nemzeti iroda munkatársának szemével

41 PROJEKTTÜKÖR

- 41 A Nyelvparádén adták át az Európai Nyelvi Díjat
- 42 Matekozás Cipruson
- 44 Buj – Kis iskolában nagy projekt
- 46 Diákélmények a Comenius projektekben
- 49 Comenius Régió együttműködések, a kezdeti lépések után
- 50 Katasztrófavédelem francia-magyar módra
- 50 Tapasztalat+kapcsolat+élmény
- 51 Erasmusszal mindenki egy csapatban játszik
- 52 Évről évre rekordot dönt az Erasmus
- 54 Kulturális felkészülés az Erasmus félévre
- 57 Jelen lenni – A hallgatói önkormányzatok részvétele a leendő Erasmus hallgatók pályáztatásában
- 59 A párbeszéd kezdete – PRIME konferencia Budapesten
- 60 Minőség az európai felsőoktatásban: Erasmus Mundus közös képzések
- 62 A felnőttkori tanulás apró szigetei
- 63 Önkéntesség Európában 50 év felett
- 64 Ingyenes telefonos lelkeségnyújtás időseknek
- 65 2011 – az Önkéntesség Európai Éve

66 TUDÁSKÖZPONT

- 66 Hamarosan új interjúkötet:
Alma a fán – Fókuszban a tanulás támogatása
- Kulcs az élethez, a munkához, a műveltséghez
 - Tanulás 2.0 – Kiklikelj, hogy tudd!
- 70 Iskolavezetői kompetenciák a fókuszban – Nemzetközi konferencia Budapesten
- 71 Mire készít fel a felsőoktatás?
- 73 Korai nyelvtanítás, nyelvtanítás, nyelvi nevelés vagy korai nyelvtanulás?

76 VENDÉGOLDAL

- 76 Enterprise Europe Network – Üzletfejlesztés karnyújtásnyira
- 77 A Google generáció már a felsőoktatásban

78 PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK

Kedves Olvasó!

A nemzetközi oktatási és képzési együttműködési programok egyre inkább a szakpolitikai érdeklődés előterébe kerülnek az Európai Unióban. A globális versenytársaihoz képest a pozícióit erősíteni kívánó Európai Unió az Európa 2020 stratégiában meghatározó szerepet szán az oktatásnak és képzésnek.

A Pályázati Pálya megjelenésének időpontjában hozza nyilvánosságra az Európai Bizottság az előterjesztését arra vonatkozóan, hogy az Egész életen át tartó tanulás program 2013. decemberi zárása után milyen keretek között képzelel el az oktatási és képzési együttműködési programok jövőjét. Az EU júniusban közzétette, a 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó költségvetési terve jelentős, 68 százalékos növekedést irányoz elő a terület számára a jelenlegi költségvetési periódushoz képest. A számokat természetesen célszerű óvatosan kezelni, hiszen a jelenlegi pénzügyi válságban hosszú és nehéz tárgyalások vezetnek majd el az érintett szereplők (az Európai Parlament, a tagállamok kormányai, az Európai Bizottság) konszenzusáig, és ennek során a tényleges költségkeret akár jelentősen csökkenhet is a jelenlegi tervezethez képest. Az Európai Bizottság tervezete, valamint az Európai Parlament az elmúlt időszakban benyújtott, az oktatási program költségvetését növelni szándékozó javaslatai jelzésértékűek, jól mutatják ezen programok jelentőségét nemcsak az uniós integrációs folyamat elmélyítésében, hanem az oktatás hatékonyságának és méltányosságának növelésében és a gazdaság versenyképességének erősítésében is.

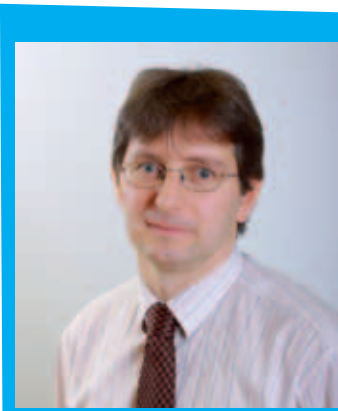
Az uniós kötelezettségvállalás szintjét jelzi az is, hogy jelenleg zajlanak az egyeztetések arról, hogy a tanulási célú mobilitás vonatkozásában legyenek közös, számszerűsített európai célkitűzések. Bár még nem beszélhetünk teljeskörű konszenzusról, arra jó esély kínálkozik, hogy legalább a felsőoktatás és a szakképzés vonatkozásában megállapodás születik arról, hogy 2020-ra a diplomát szerzőknek legalább a 20 százaléka vegyen előzetesen részt külföldi részképzésen vagy szakmai gyakorlaton, illetve a szakképesítéssel rendelkező 18-34 év közötti korosztályok legalább 6 százalékanak legyen nemzetközi, szakképzési vonatkozású mobilitási tapasztalata. Az ambiciózus célkitűzés elérésében az európai uniós együttműködési programok játszanának kulcsszerepet, azonban a júniusban elfogadott, a fiatalok tanulási célú mobilitását ösztönző Európa Tanács ajánlással összhangban a tagállamoknak is a jelenleginél kezdeményezőbb szerepet kellene játszaniuk.

Ezek a törekvések összhangban vannak a nemzeti szinten megfogalmazott célkitűzésekkel is. Az évek óta megfogalmazott elgondolás, hogy az EU Strukturális Alapjainak forrásait Magyarországon is használjuk fel más tagállamok példáját követve nemzetközi mobilitási programok finanszírozására – hiszen a külföldi tapasztalat hatékonyan fejleszti a résztvevőknek a munkaerőpiac által leginkább elvárt készségeit és kompetenciáit (nyelvtudás, kommunikáció, együttműködés, felelősségvállalás, egyes speciális szakmai kompetenciák, stb.), a tanulás és a választott szakma iránti motiváció mellett – közel került a megvalósításhoz. A kormány deklarálta ugyanis azt a szándékát, hogy jelentősen, 2020-ra akár évi 20.000 főre növelje a külföldi részképzésben részt vevő hallgatók számát. A vonatkozó előterjesztés elkészítése a következő hónapok, elfogadása a jövő év folyamán várható.

A sorba jól illeszkedik a Norvég Alap 2009-2014-es szakasza is. A programszakasz fő célkitűzéseit és pénzügyi kereteit tartalmazó megállapodás októberi ünnepélyes aláírása után megkezdődhet a korábbi programszakasz költségvetésének mintegy kétszeresét kitevő, csaknem 2 millió eurós mobilitási programelem részleteinek kidolgozása.

A nemzetközi oktatási és képzési programok tehát folytatódhatnak. A nemzetközi szinten zajló tanulás – együtt és egymástól – még többek számára lesz elérhető. Magyarország eddig jól használta ki a rendelkezésre álló forrásokat. A tét emelkedik, elsődleges nemzeti érdekünk, hogy minél jobban éljünk az új lehetőségekkel. Az idén 15 éves Tempus Közalapítvány kész arra, hogy mind a három esetben, a közvetlen európai uniós, a Strukturális Alapok, illetve a Norvég Alap által finanszírozott programok esetében mind az előkészítés, mind a megvalósítás során kamatoztassa a nemzetközi oktatási és képzési programok koordinálása terén szerzett, Magyarországon egyedülálló tapasztalatait.

TORDAI PÉTER
igazgató
Tempus Közalapítvány

Igyekeztünk úgy összeállítani a magazin cikkei, hogy mindenki találjon benne érdeklődésének megfelelő olvasnivalót, akár pályázóként, akár az oktatás-képzés aktuális témáira kíváncsi olvasóként veszi a kezébe a kiadványt. Reméljük, Ön is úgy érzi majd, miután átlapozta a magazint, hogy gazdagodott néhány hasznos, érdekes vagy inspiráló gondolattal.

MELYIK CIKK TETSZETT ÖNNEK A LEGJOBBAN?

Várjuk szavazatát a Facebookon (Comenius in Hungary) vagy a honlapunkon (www.tka.hu).

fókuszban

A KORAI ISKOLAEELHAGYÁS

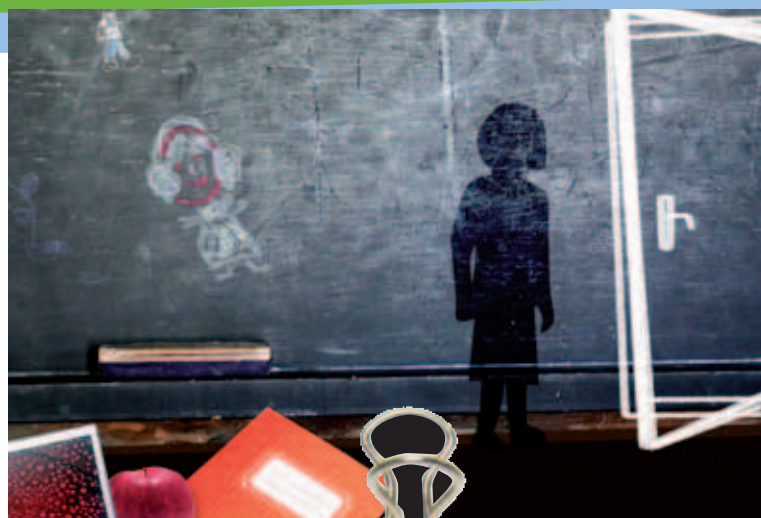

Az Európai Unió Tanácsa 2011. június 28-án fogadta el azt a szakpolitikai ajánlást, mely szerint „a korai iskolaelhagyás csökkentése alapvető fontosságú az „Európa 2020” stratégiában megfogalmazott célkitűzések megvalósításához”.

Az európai együttműködést 2020-ig egy olyan *stratégiai keretrendszerben* képzei el a Tanács, mely négy kiemelt *célkitűzéssel* foglalkozik. Ezek megvalósítása érdekében közös alapelvek követését határozta el, az elért eredmények folyamatos nyomonkövetésére pedig úgynevezett *európai referenciaértékeket* határozott meg, melyek közül előzetes egyeztetések alapján minden tagállam vállalja egy előre meghatározott hányad teljesítését. Így azt is vizsgálniuk kell, hogyan tudják 2020-ra az oktatást és a képzést korán elhagyók arányát 10% alá csökkenteni. Bár a tendencia Magyarországon és az EU tagállamok összesített eredményeit tekintve is biztató, hiszen csökkent vagy legalábbis stagnált az elmúlt években, még mindig 10% fölött van.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
EU 27	17.6	17.2	17.0	16.6	16.1	15.8	15.5	15.1	14.9	14.4	14.1
Belgium	13.8	13.8	14.1	14.3	13.1	12.9	12.6	12.1	12.0	11.1	11.9
Dánia	11.7	9.2	9.0	10.4	8.8	8.7	9.1	12.5	11.3	10.6	10.7
Németország	14.6	12.3	12.5	12.8	12.1	13.5	13.6	12.5	11.8	11.1	11.9
Franciaország	13.1	13.5	13.4	13.2	12.8	12.2	12.4	12.6	11.9	12.4	12.8
Olaszország	25.1	25.9	24.2	23.0	22.3	22.0	20.6	19.7	19.7	19.2	18.8
Magyarország	13.9	13.1	12.2	12.0	12.6	12.5	12.6	11.4	11.7	11.2	10.5
Ausztria	10.7	10.2	10.2	9.5	9.0	9.1	9.8	10.7	10.1	8.7	8.3
Svédország	7.3	10.2	10.0	9.2	9.2	10.8	13.0	12.2	12.2	10.7	9.7
Törökország	59.3	58.2	55	53	54.5	51.7	48.8	46.9	45.5	44.3	43.1

Forrás: EUROSTAT, 2011 (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=t2020_40)

OKTATÁS ÉS KÉPZÉS 2020 – STRATÉGIAI CÉLKITŰZÉSEK

- 1 Az egész életen át tartó tanulás és a mobilitás megvalósítása
- 2 Az oktatás és a képzés minőségének és hatékonyságának javítása
- 3 A méltányosság, a társadalmi kohézió és az aktív polgári szerepvállalás előmozdítása
- 4 Az innováció és a kreativitás – a vállalkozói készségeket is beleértve – fejlesztése az oktatás és a képzés minden szintjén

OKTATÁS ÉS KÉPZÉS 2020 – EURÓPAI REFERENCIAÉRTÉKEK

- 1 2020-ra biztosítani kell a felnőttek átlagosan legalább 15%-ának az egész életen át tartó tanulásban való részvételét.
- 2 2020-ra az olvasás, a matematika és a természettudományok terén gyengén teljesítő 15 évesek arányát 15% alá kell csökkenteni.
- 3 2020-ra a felsőfokú végzettséggel rendelkező 30–34 év közöttiek aránya érje el legalább a 40%-ot.
- 4 2020-ra az oktatást és a képzést korán elhagyók arányát 10% alá kell csökkenteni.
- 5 2020-ig a 4 éves kor és a kötelező általános iskolai oktatásba lépési életkor közötti gyermekek legalább 95%-ának részt kell vennie a kisgyermekkori nevelésben.

A korai iskolaelhagyás csökkentésének hatása kettős: egyrészt az iskolázottsági és képzettségi szintek javításával az „intelligens növekedést” szolgálja, másrészt a munkanélküliség, a szegénység és a társadalmi kirekesztettség egyik legnagyobb kockázati faktorának leküzdésével az „inkluzív növekedést” támogatja¹.

A korai iskolaelhagyás (*early school leaving*) nem azonos az iskolai lemorzsolódással (*dropping out of school*), amely a kötelező iskolarendszerű képzésből való kimaradást jelenti, függetlenül attól, hogy az illető mikor maradt ki, és visszatért-e azóta a képzésbe. Az Európai Unió definíciója szerint a korai iskolaelhagyók azok a 18-24 év közötti fiatalok, akik nem rendelkeznek középfokú végzettséggel, illetve szakképzettséggel².

A jelenség komoly probléma, mert az egyén egész életpályájára kihat. A legalább középfokú iskolai végzettség nélküli fiatalok nehezen vagy egyáltalán nem tudnak elhelyezkedni a munkaerőpiacon, emiatt jellemzően segélyezettek lesznek, alacsony életszínvonalon élnek, és nem érznek motivációt arra, hogy bármiféle képzésen, továbbképzésen vegyenek részt.

VAN VISSZAÚT –

Egy szakértői tanulmányút tapasztalatai

A „Back to School” (Vissza az iskolába) címet viselő szakértői tanulmányutat a Török Oktatási Minisztériumhoz tartozó Gaziantep Tartományi Oktatási Igazgatóság szervezte. A 8 európai országból érkező 12 szakértő a tanulmányút során a korai iskolaelhagyás problematikáját, okait, a megelőzés és a formális oktatásba történő visszavezetés lehetőségeit járta körül. A tanulmányút alapját a 2007–2009 között megvalósult „Back to School” Grundtvig projekt (www.btos.eu) eredményeinek bemutatása képezte, amelynek a célja az volt, hogy a felnőtt tanulók formális oktatásba való visszatérését segítse. A projekt keretében számos fenntartható eredmény született: a jó gyakorlatokból gyűjteményt állítottak össze, célcsoport-orientált képzési programot dolgoztak ki, interaktív katalógust készítettek.

Törökország számára érezhetően kulcskérdés az Európai Unióhoz való csatlakozás, ezért az oktatási rendszer fejlesztésében minden oktatási szinten prioritást élvez az EU indikátorok szintjének elérése. Hangsúlyt helyeznek a diákközpontú oktatásra, a fiúk és a lányok oktatási szintjének kiegyenlítésére, az iskolák közötti óriási

A tanulmányúton részt vevő valamennyi külföldi szakértő arról számolt be, hogy tapasztalatai szerint a korai iskolaelhagyás legfőbb oka a tanulási motiváció hiánya.

1 COUNCIL (2011): COUNCIL RECOMMENDATION of 28 June 2011 on policies to reduce early school leaving (2011/C 191/01)

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:191:0001:0006:EN:PDF>

2 COUNCIL (2003): COUNCIL CONCLUSIONS of 5 May 2003 on reference levels of European average performance in education and training (Benchmarks) (2003/C 134/02)

<http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/Benchmarks.pdf>

»»

regionális különbségek csökkentésére, a peremterületeken élők számára iskolabusz biztosítására, a tanárihiány enyhítésére, a távoktatás fejlesztésére, az idegen nyelv oktatására és az úgynevezett nyitott vagy esti alap- és középfokú iskolák számának növelésére azok részére, akik már nem tanköteles korúak, de nem fejezték be az alapfokú tanulmányaikat. Bár a korai iskolaelhagyók száma Törökországban – főleg a lányok körében – továbbra is számottevő, az utóbbi tíz évben pozitív tendencia figyelhető meg: arányuk a 2000-ben mért 59,3%-ról 2010-re 43,1%-ra csökkent. A pozitív eredményeket olyan kampányok alapozták meg, amelyek támogatták a tanköteles korú lányok részvételi arányának növelését az alapfokú oktatásban, vagy elősegítették az olyan 10-14 éves fiatalok iskoláztatását, akik korábban egyáltalán nem jártak iskolába, esetleg rendszeres hiányzás miatt kimaradtak onnét.

Az Aysel Ibrahim Akinal Kereskedelmi Szakképző Iskolában tett látogatás meggyőzött arról, hogy érdemes esélyt teremteni, érdemes speciális képzési programokat kidolgozni, érdemes „utánányúlni” azoknak a fiataloknak, akik egyszer – bármilyen ok miatt – úgy döntöttek, hogy nem akarnak tanulni. A szakképző iskolában olyan 14-18 éves fiatalokkal találkoztam, akik korábban már abbahagyták a középiskolát vagy az általános iskola befejezése után nem tanultak tovább (Törökországban 14 év a tankötelezettség felső korhatára, és a középiskola elvégzése nem kötelező). A számviteli, könyvelési ismereteket tanuló diákok őszintén meséltek arról, hogy miért maradtak ki korábban az iskolából, és miért tértek most vissza. Ezúttal komolyan gondolják, hogy befejezik tanulmányaikat, és szakmát szereznek. A középiskolai végzettség lehetőséget teremt az egyetemen való továbbtanulásra, és komoly motivációt jelent a jogosítvány megszerzése is (Törökországban a jogosítvány megszerzése középiskolai végzettséghez kötött). A 9. évfolyamot – ahol általános műveltségi tantárgyakat tanulnak a diákok – távoktatásban szervezik meg, és úgy tűnik, nagyon sikeresen. A 10. és 11. évfolyam jelenléti oktatásban folyik, ekkor már a tényleges szakmai ismereteket tanulják a fiatalok, illetve vállalatoknál folyó szakmai gyakorlatot teljesítenek.

Számomra a tanulmányút egyik leghasznosabb tapasztalata a *Welcoming them back to school* („Üdv újra az iskolában”) címet viselő, felnőttoktatóknak szóló intenzív képzési program megismerése volt. A program módszertani útmutatót és segédeszközöket kínál a formális oktatási rendszerbe visszatérő felnőttekkel való eredményes foglalkozáshoz. Öt fő tananyagrészből áll: csoportdinamika; tanulási stílus; önismeret; a kiválóság pedagógiája; az oktató mint coach – kommunikáció. A jellemzően gyakorlati feladatokat, esettanulmányokat tartalmazó tananyagot nemcsak az oktatásba visszatérő korai iskolaelhagyók esetén tudom hasznosítani a saját gyakorlatomban, hanem olyan tanulókkal való foglalkozás alkalmával is, akik ugyan nem számítanak korai iskolaelhagyóknak, de a legutóbbi formális képzésben való részvételük óta hosszú idő telt el. Hasznos lehet azok esetében is, akik valamilyen külső körülmény kényszerítő hatására, s így alacsony motivációs szinttel ülnek vissza az iskolapadba.

Nemzetközi tapasztalatok

A tanulmányúton részt vevő valamennyi külföldi szakértő arról számolt be, hogy tapasztalatai szerint a korai iskolaelhagyás legfőbb oka a tanulási motiváció hiánya. A fő kérdés tehát az, hogyan lehet motiválni és iskolában tartani a fiatalokat. Többen egyetértettünk abban, hogy hosszú távú motivációt leginkább a sikerélmény adhat. Nyitott, félelemmentes oktatási környezetet kell teremteni számukra, ahol azt érzik, hogy a tanár és a diák tanuló partnerek, ahol a tanárok hatékony, személyre szabott oktatási módszereket alkalmaznak, ahol sikereket élnek meg és nem kudarcokat. A motiváció hiányán túl problémát jelenthetnek többek közt a rossz családi körülmények, az iskolázatlan szülő, az alapkompenciák hiánya, a sok iskolai hiányzás, a nyelvismeret hiánya, beilleszkedési problémák, de a társadalmi diszkrimináció is.

Bár minden európai ország hasonló problémákkal küzd, a korai iskolaelhagyók oktatási rendszerbe történő visszaintegrálását számos – országonként eltérő – képzési forma, modell hivatott támogatni. Svédországban például a tanulói azonosító rendszernek köszönhetően naprakészen nyomon követhető, hogy melyik tanuló milyen tanulmányokat folytat. A dán szakemberek a megelőzés lehetőségét leginkább a pályaaorientációban, a folyamatos tutori munkában és a megfelelő tanulási környezet kialakításában látják. Természetesen Magyarországon is számos modell, jó gyakorlat szolgálja a formális oktatási rendszerbe való visszavezetést vagy a munkaerő-piaci kompetenciák fejlesztését. Olyan állami és civil szervezetek által indított és támogatott programokról, kezdeményezésről tudtam beszámolni a nemzetközi szakértői csoportnak, mint a Tanoda, a Dobbantó, a KID vagy a Tranzit. •

Ön is részt venne hasonló szakértői tanulmányúton valamilyen Önt érdeklő oktatási témában? Információ a szakértői tanulmányút pályázatokról a Tempus Közalapítvány honlapján:

www.tka.hu »»

Pályázatok »» Egész életén át tartó tanulás program »»

Szakértői tanulmányutak

DR. FARKAS ÉVA

egyetemi docens, SZTE JGYPK FI

A Comenius is segíthet az iskolában maradni

KÖTŐDÉSEK, ESÉLYEK, STRATÉGIÁK

A Comenius program céljai között szerepel, hogy hozzájáruljon minden korosztály, így az említett 18-24 évesek egész életén át tartó tanulásban való részvételéhez is. A Comenius iskolai együttműködések pályázattípus csak egy kis csepp a lehetséges megoldások tengerében, de annak a néhány diáknak, akik e program révén maradnak az iskolájukban, és szerzik meg legalább a középfokú végzettséget, életre szóló esélyt jelenthet.

A Comenius iskolai együttműködésekben pályázó középiskolák közül nagyon kevesen választották témájuknak a korai iskolaelhagyás csökkentését, ugyanakkor számos iskola számolt be arról, hogy egy más témájú Comenius projekt indirekt módon ugyan, de segítette a kritikus korosztály lemorzsolódásának csökkentését. Ha egy diák azért tanul lelkesebben a javítóvizsgájára, hogy továbbra is részt vehessen az iskola projektjében, vagy a projekt hatására olyan kötődés, talán szeretet alakul ki a diák és az iskolája között, ami jó alap arra, hogy ne akarjon kimaradni a tanulásból sem, akkor az iskolák máris tettek valamit a korai iskolaelhagyás ellen.

Néhány iskola ugyanakkor nagyon komolyan foglalkozik a kérdéssel, van, ahol a projekt témájának is ezt választották, van, ahol saját fejlesztésű nyomon követési rendszerrel próbálják megelőz-

ni a tanulási kudarcokat, így közvetve az iskolaelhagyást, máshol számos korai iskolaelhagyást csökkentő programot futtatnak a diákok iskolában tartása és a középfokú végzettségük megszerzése érdekében.

A miskolci *Martin János Szakképző Iskola* ez utóbbiak közé tartozik. Az iskola igazgatójától, Lénárt Györgynétől tudjuk, hogy itt egymás mellett fut a *KOMP¹ program* (szakiskolákban tanuló speciális nevelési igényű tanulók munkaerő-piaci kompetenciáinak fejlesztését célzó program), az *Utógondozói modellprogram* (a szakképzettséget szerzett fiatalok nyílt munkaerőpiacon való elhelyezkedését segítő program), a *Munkahelyi Gyakorlati Program* (kétségfejlesztő és a speciális szakiskolák tanulóinak felkészítése az integrált, nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatásra), a *Dobbantó program* (a magatartási és tanulási zavarokkal küzdő, az iskola-rendszerű oktatásban lemaradó vagy a rendszerből már kisodródott fiatalok számára indított program) és az *Integrációs program (IPR) – Képességkibontakoztató Program* (a hátrányos helyzetű tanulók integrációs és képességkibontakoztató felkészítése). Az iskolában számos olyan elemet emeltek be a mindennapi munkába, ami hangsúlyozottan a korai iskolaelhagyás mértékének

¹ Kompetencia központú Oktatásfejlesztés a Munkavállalásra való felkészítés egyéni Programjairól

csökkentését célozza, ilyen például az, hogy pedagógusaik csapatban együttműködve (fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, szociálpedagógus, mentálhigiénikus, ifjúságvédő) dolgoznak a diákokkal. Feladatuk többek között, hogy egyrészt egyénre szabott, a családot is érintő segítséget adnak az iskolai nevelésben részt vevő kritikus korosztály tagjainak, másrészt felkutatják a már lemorzsolódott, kallódó fiatalokat is, és felajánlják nekik a visszatérés lehetőségét.

Az iskola 2007-es *Sajátos nevelési igényű tanulók esélyeinek javítása szakmai fejlesztéseken keresztül* című Comenius iskolai együttműködés projektje keretében összehasonlították, hogy a partnerországok (Egyesült Királyság, Törökország és Magyarország) hogyan oldják meg a tanulók munkaerőpiacra jutását. Megismerték egymás gyakorlatát a témában, megosztották tapasztalataikat, amelyek közül a Martin János Szakképző Iskolában is zajló Munkahelyi Gyakorlati Program bizonyult annyira érdekessnek, hogy a partnerek átvették annak néhány elmét (pl. a munkába állást és napszervezést segítő szervező napló alkalmazását). Az igazgatónő elmondta, hogy a Comenius iskolai együttműködésnek köszönhetően a nemzetközi partnerségben szerzett tapasztalatok bővítették a korai iskolaelhagyás elleni küzdelemben használt módszereik körét, a tapasztalatuk pedig az volt, hogy a másik két országhoz képest Magyarország élenjár a munkaerőpiaci kezdeményezések terén.

A közoktatási intézményekben, így a *Modell Divatiskola, Iparművészeti, Ruha- és Textilipari Szakközépiskola és Szakiskolában* is megoldásra váró feladat a lemorzsolódás csökkentése. Bár éves szinten nagyjából kiegyenlített a diáklétszám, hiszen a lemorzsolódó tanulók helyett újak érkeznek más intézményekből – mondta el Sándor Petra, az iskola tanára és a *Preventing dropping out: steps to success towards the European benchmarks* (A lemorzsolódás mértékének csökkentése és az európai referenciakeretek megvalósítása) című, 2011-ben induló Comenius projekt koordinátora –, mégis nagyon fontos kérdés a tanulók megtartása és az érkező diákok befogadása mellett az iskolaelhagyás okainak feltérképezése és a megoldási lehetőségek keresése.

Ebben segít a kétéves Comenius projekt, melynek céljai a következők:

- feltérképezni, mely tényezők játszanak szerepet abban, hogy jelentős számú diák megszakítja tanulmányait, és nem tanul tovább;
- csökkenteni az oktatási rendszert korán elhagyók számát és hozzájárulni, hogy országaink elérjék a kitűzött európai referenciaértékeket;
- új ötletek, stratégiák kidolgozása a lemorzsolódás megakadályozására, a mutatók javítására, ezáltal növelve a középiskolát elvégzett fiatalok számát.

A projekt két éve alatt a lemorzsolódással összefüggésben a következő tevékenységeket végzik a partnerek:

- Megvizsgálják, hogy van-e kapcsolat a vezetési típusok és a lemorzsolódási mutatók között. Feltételezik, hogy nagyobb mértékű vezetési autonómia érvényesülése jobb eredményeket hozna.
- Kérdőíves kutatást végeznek az iskolai lemorzsolódás kapcsán a családok szerepének meghatározásában. Feltételezésük, hogy a családok nem vesznek részt kellő mértékben gyermekeik oktatási-nevelési folyamatában, így a családok részvételét javítani kellene. Vizsgálják a családi elvárások szerepét is a gyerekek iskolai előmenetelében.
- Kérdőíves kutatást végeznek a diákok körében is, amelyből azt szeretnék megtudni, mit gondolnak saját iskolai előmenetelükről, mi motiválja őket, milyen az önbecsülésük. Próbálják feltérképezni a problémás attitűdöket, és megtalálni a választ arra, hogy hogyan lehet segíteni ezeken. Fontos cél, hogy azonosítsák, mely diákok hajlamosak leginkább a lemorzsolódásra, ez alapján pedig tudatosítsák a diákokban saját képességeiket, növeljék önbizalmukat.
- Különböző vezetési rendszerek és oktatási rendszerek megismerése a lemorzsolódással összefüggésben.

SZABÓ CSILLA

Tanuljunk együtt élni

„Tanuljunk együtt élni! Egyformák vagyunk, de megismételhetetlenek.” Ez az Adriano del Valle óvoda és általános iskola mottója Sevilla külvárosában, főleg bevándorlók lakta területen. A diákok fotói egy nagy tablón, kicsit összekeverve: a karakterek másságát és egységét egyszerre hangsúlyozva jelennek meg. Fülek, orrok, szájak, és homlokok, azonos szeletei az arcoknak; egyformák és mégis mások.

A fotók is jól tükrözik az andalúz iskola küldetésnyilatkozatát, mely a korai iskolaelhagyás megakadályozását tűzte ki célul, többek között a szülők iskolai életbe való bevonásával. Az iskolai lemorzsolódás megakadályozásának legfőbb pilléreit, az esélyegyenlőség és esélyteremtés megvalósulását helyezte középpontjába a Somogy megyei Önkormányzat szakképzési szakértők részére szervezett tanulmányútja. A 2009 októberében megvalósult Leonardo da Vinci tanulmányút résztvevője volt Somogyvári Lajos, a tabi Rudnay Gyula Középiskola tanára is, aki tapasztalatairól mesélt.

FELZÁRKÓZTATÁS SPANYOLORSZÁGBAN

A tanulmányúton a megyei önkormányzat szakértőivel, a kamara szakképzési referensével, intézményvezetőkkel és pedagógusokkal együtt vettem részt – ez mindenképpen szerencsésnek tekinthető, hiszen ugyanazt a problémát több oldalról (fenntartói, munkaadó-piaci, pedagógiai, szakmai aspektusok szempontjából) tudtuk megközelíteni.

Sevilla és Andalúzia tartomány elsősorban az ottani pedagógiai gyakorlatban és a mindennapi élet minden területén megmutatkozó multikulturalizmus, esélyteremtés, tolerancia és felzárkóztatás szempontjából volt tanulságos számomra. Megismerhettük azokat a törekvéseket, melyeket spanyol kollégáink a szakképzés területén tesznek az esélyegyenlőség megteremtésére.

Az általunk meglátogatott intézmények Sevilla szegény külvárosában működnek, ahol nagyobb gondot jelent a felzárkóztatás, általában sok a bevándorló, és az átlagnál több a hátrányos helyzetű tanuló. Az integráció mellett mindegyik iskolában megjelent a szegregáció is – a tanulási nehézségekkel küzdőknek külön, 10-15 fős felzárkóztató csoportokat hoznak létre. Erre megvan az órakeret és a személyi feltételek is – sokkal több fejlesztő pedagógussal, pszichológussal („problémás gyerekekre specializálódott tanárokkal”) találkoztunk, mint a magyarországi átlag. A tanulókat azokról az órákról emelik ki, amelyek

nehézséget okoznak számukra. Ez a tananyag, tanmenet nagyfokú diverzifikálását eredményezi, és persze jelentős anyagi vonzata is van.

Az ilyen térségekben a spanyol kormány (EU finanszírozással) különböző együttnevelési programokat is indít. *A tabi Rudnay Gyula Középiskolában szintén működik hasonló mentorálási program 2010 óta, TÁMOP pályázat keretében.* Legtanulságosabbnak és követendő példának a Plata nevű, rendkívül szegény városrészben működő iskolai projektet találtam. A projektet több fázisban dolgozták ki, először a tanárok „érzékenyítő” (szenzibilizációs) képzése zajlott le. Ezt követően az érdekeltek (iskolaszék, szülők, fenntartó) bevonásával került sor „Az álom” (*El sueño*) című terv megalkotására, melyben közösen „megálmodták”, milyen iskolát szeretnének kialakítani – a különböző ötletek közzétételével formálódott meg az Adriano mai képe. A kizárás, illetve különbségtétel nélküli tanítás létrehozásában az utolsó lépcsőfok a tanulóközösségek létrejötte volt. *Mindezek módszertani keretét az inkluzív pedagógia biztosítja. A program fontos eleme a folyamatos visszacsatolás és az interaktivitás. Számos önkéntes és szülő segíti a munkájukat, valamint az egyetem is tanulmányozza sikeres oktatási gyakorlataikat. Véleményem szerint az egyre növekvő hazai roma lakosság és diákság bevonása, beillesztése hasonló módon pozitív eredményekkel járhatna.*

Példamutatónak gondolom a szülők bevonását, ami szintén fontos eleme a beilleszkedésnek. Sok bevándorló édesapja és édesanyja, rokona itt tanul meg spanyolul, s számos olyan kulturális eseményt szerveznek, amelyek a másik kultúrájának jobb megismerését szolgálják. Az iskola az egész közösséget tanítja, az alacsony kulturális szint leküzdése csak a környezet bevonásával érhető el. Mindez számos szinten jelentkezik: kirándulások, projektek, előadások, rádió és újság megjelentetése stb. Valóban impozáns az eredmény, de e mögött látnunk kell azt a hallatlan erőfeszítést, amely ezt létrehozta – van olyan osztály, ahol 3 felnőtt dolgozik egyszerre a gyerekekkel. Számos fejlesztő pedagógus, önkéntes egyetemista, felnőtt vesz részt a munkában. A fő cél elérése – a környezet megváltoztatása, magasabb szintre emelése – mindenesetre csak így történhet, folyamatos gyakorlati munkával, megoldáskereséssel és rengeteg emberi, anyagi erőforrás felhasználásával. •

„SEGÍTELEK ABBAN, HOGY TE IS KÉPES LEGYÉL ARRA, HOGY...”

Fogadó intézményünkben összesen öt városban mintegy 12000 diákot képeznek a legkülönbözőbb szakmákra. A Leonardo da Vinci mobilitási projekt keretében megvalósított szakmai tanulmányútra, melyen iskolánk összesen tizenkét szaktanára és tanulói mentora, valamint szociális munkása vett részt, 2010 novemberében került sor. A kiutazás célja az volt, hogy az érintettek megismerjék a holland oktatási, szakképzési rendszert; az egészségügyi gyakorlatok megvalósulását; az iskolai és a szociális hátrányokat kezelő program összetevőit és működését; valamint a szakmai nyelv és az uniós munkaerőpiacra való felkészítés oktatási metodikáját.

A mobilitási program hangsúlyos része volt a tanulói támogatórendszer három legfontosabb elemének tanulmányozása: a mentortanárok és a Bureau TAB (Életpálya Tanácsadó Iroda) működésének, a Bonifatius program megvalósulásának és a sneeki Friesland College-ban a Present Promotions kortárssegítő szervezet tevékenységének megismerése. Ez utóbbi Hollandiában is egyedülálló kezdeményezésnek számít. A program legfontosabb eleme, hogy diák diákot mentorál, ami a szakmai gyakorlatuk része is lehet. *A szervezetet szinte teljes egészében diákok működtetik, önkéntes alapon. Ez jó felkészítés a munka világára, ők is sokat profitálnak ebből, ugyanakkor segítenek hasonló korú társaikon.* Az itt dolgozó diákok a saját mentoraiktól kapnak szellemi támogatást és gyakorlati útmutatást.

„A holland képzési rendszer átvétele nem rajtunk múlik, nem is minden elemében valósítható meg Magyarországon. Érdeemes viszont a hollandiai szemléletet adaptálni.” – olvashatjuk a Raoul Wallenberg Humán Szakképző Iskola és Gimnázium szaktanárainak beszámolójában¹. Az észak-hollandiai ROC Friese Poort regionális képzési központban szerzett tapasztalatokat Palotai Ilona foglalta össze.

¹ A programban részt vevő és a szakmai beszámolót készítő tanárok: Halászné Rác Erika, Józsa Éva, Juba-Nagy Ágnes, Kremó Márta, Matlákné Csizmadia Györgyi, Dr. Nagyné Schiffer Rita, Szabados Tímea, Szabó Ildikó, Száltelegi Józsefné, Száltelegi Szilvia, Székely Éva, Szőkéné Halász Éva

A diákok a legkülönbözőbb problémákkal fordulhatnak hozzájuk, pl. diákmunka felkutatása, kezdő zenekar koncertjének megszervezése, honlapok szerkesztése stb. Előadásokat, vitákat, workshopokat tartanak olyan témákról, amelyek a jelenkori társadalomban jelentkeznek, és amelyek a fiatalok érdeklődésére számot tarthatnak, pl. másság, szexualitás, globális problémák, környezetvédelem, média stb. Jó hangulatban, összedolgozva, egymást segítve látják el a munkájukat, amit mindig határidőre kell elkészíteniük. Ennek szintén fontos szerepe van a munka világában.

Iskolánkban működik a diákokat segítő klasszikus tanármentor is, ami hatékony ugyan, de nélküli a kortárssegítésben rejlő lehetőségeket, a csoportos támogatórendszer előnyeit. Intézményünkben elkezdtek feltérképezni és kidolgozni a módszer adaptációs lehetőségeit, amelynek közegét elsősorban a diákönkormányzatban és a szociális segítők gyakorlati képzésében találtuk meg. A tanulói mentorok felkészítéséhez folyamatban van egy módszertani anyag összeállítása, amit a tervek szerint a jövő tanévben próbálunk ki a gyakorlatban. *Iskolánk hagyományainak folytonosságában már most nagy szerep jut a kortárs támogatásnak, a beérkező diákok sokkal szívesebben vesznek részt a programokon, ha társaik és nem tanáraik vonják be őket.* Az idei tanévet mind a középfokú oktatásban, mind a szakképzésben projekthéttel indítottuk, hogy a kezdő évfolyamos tanulók gyorsan, kortársaik segítségével minél előbb magukénak érezzék az iskolát, és megismerjék a szakmaválasztásukban rejlő lehetőségeket. A tanulói mobilitás keretében idén kiutazó szakképzős diákjaink szintén a korábban tanulói mobilitásban részt vevő diákoktól kapnak támogatást és útmutatást. Mindezt egy elkészített módszertani útmutató alapján szeretnénk koherens, hosszú távon működtethető programmá fejleszteni, a „Present Promotions” mintájára.

LUKÁCS JULIANNA és
HERMÁNDY-BERENCZ JUDIT

Győri Judit a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula tanárképző karán angol-magyar szakos általános iskolai tanárként végzett 2010-ben. Még ugyanabban az évben kezdte meg közel nyolchónapos tanárasszisztensi tevékenységét Finnországban. Az alábbiakban tapasztalatairól és élményeiről mesél.

Comeniusszal az ezer tó hazájában – tanárasszisztensi gyakorlat **FINNO**

Hogyan lett Comenius tanárasszisztens?

Már a diplomám megszerzése előtt eszembe jutott, hogy milyen lenne betekinteni egy külföldi iskola életébe és ezen keresztül megismerni egy ország kultúráját. Egy jó barátom mesélt a Comenius tanárasszisztensi programról és a portugál iskolai élményeiről. Arra gondoltam, hogy pontosan ez az, amire vágyom: próbára tenni a tanári készségeimet és megismerni egy új országot és nyelvet.

Hol valósult meg a tanítási gyakorlat?

Egy Helsinkitől 40 km-re lévő kis faluban, Nurmijärviben voltam tanárasszisztens egy gyógypedagógiai általános iskolában, ahová kilencven, 6 és 15 év közötti diák járt, akik nagyrészt tanulásban vagy értelmileg akadályozott, magatartásproblémás és autista gyerekek voltak.

Mennyiben befolyásolta az intézménybe való beilleszkedését, hogy egy viszonylag kisebb közösség egyetlen külföldi pedagógusaként tevékenykedett? Milyen volt a kapcsolata a mentortanárával?

Nagyon örülök, hogy egy kisebb iskolába és kisebb közösségbe kerültem, mert kezdettől fogva mindenki nagyon közvetlen és kedves volt velem, nemcsak a tanárkollégák, hanem a helyiek is. Szerepeltem a helyi újságban, onnantól kezdve az uszodában és a sarki boltban is köszöntek nekem ismeretlenek. Szinte mindegyik

kollégám meghívott az otthonába, illetve folyamatosan szerveztek nekem programokat. Nagyon aktív tanári közösség volt, gyakran hívtak szaunázni, jártunk moziba és színházba, bevettek a tanári kar zenekarába, meghívtak a hétvégi házukba. A mentorommal nagyon közeli barátság alakul ki köztünk, a mai napig hetente beszélünk, nyáron pedig meglátogatott Budapesten.

Milyen új pedagógiai módszerek alkalmazását sajátította el a speciális nevelési igényű gyerekek oktatásában, és milyen hatással volt ez a szakmai pályájára?

Csodálatos élmény volt egy ilyen speciális iskolát belülről megismerni. Nagyon kis létszámú, maximum 10 fős osztályok voltak, sokszor nem is életkor, hanem problémacsoport szerint kialakítva. Minden osztályban a gyógypedagógus tanár tanít minden tantárgyat és egy, kettő vagy akár három asszisztens is segíti a munkáját, akik dolgozatot javítanak, fénymásolnak, segítenek a diákoknak. Frontális munkaformát csak elvétve láttam. Jellemző a differenciálás, mindenki egyéni tanterv alapján tanul, nagyon ritkák voltak a dolgozatok. Megismerkedtem többek közt a speciálisan autisták számára kialakított képi módszerrel, a pszichiátriai kezelés alatt álló fiúk osztályában pedig a különböző probléma-megoldási és agressziókezelési stratégiákkal. Nagyon gyakorlatias volt az iskola, sok sporttal, kézműves és barkács órákkal, főzéssel. Álmodom, hogy a finn élményeim hatására egyszer én is gyógypedagógus legyek.

Kallódó fiatalok – hol figyelnek rátok?

Irányi u. 19-23., keresem a klasszikus körtáblát: „Belvárosi Tanoda Gimnázium és Szakközépiskola”, de csak egy kis színes figurákkal díszített üvegajtót látok (felirat nincs), előtte néhány fiatal ücsörög. Megkérdezem, igen, ők tanodások, és ez a bejárat, mutatnak a színes ajtóra. Rendben, körbenézek, hogy hova köthetném le a biciklimet, de ők a bringám felé böknek a fejükkel, „azt beviheted”. Aha, nyilván van valami belső udvar biciklitárolóval, be is tolom a bicót, belső udvart nem látok, viszont a szűk folyosón egymás után sorakoznak a falnak támasztott biciklik. A bejáratnál szemben egy barátságos szoba, közepén nagy asztal, mögötte kanapé, körben székek, a sarokban kis teakonyha („Becsületkassza: kávé, tea 100 Ft, ha te mosogatsz el a bögrét; ha nem, akkor +50). Na de mi ez? Tanári? Társalgó a diákoknak? Hamarosan felfogom, hogy mindkettő.

ORSZÁGBAN

Van-e olyan felejthetetlen élménye, mely jóleső érzéssel tölti el a szívét?

Rengeteg ilyen van! Említhetném például a karácsonyi készülődést, ami Finnországban már októberben elkezdődik, amikor az egyik osztály megkért, hogy szerepeljek a karácsonyi színdarabjukban, mint a Mikulás magyar manója. Vagy amikor palacsintát és zöldborsólevest főztünk a gyerekekkel, vagy a -31 fokok hideget, a gyönyörű havas tájat, amelyben hat kerek hónapig gyönyörködhettem, a rengeteg szaunázást és síelést a diákokkal, vagy azt, amikor egy tanári bulin beleugrottam a jéghegy tóba a jégtáblák mellé, nem szaladtam egyből vissza a szaunába, hanem élveztem, hogy pezseg a vérem. Az volt az a pillanat, amikortól a finn tanárkollégák engem is igazi finnek tekintettek. •

SZILÁGYI RÓBERT

A TANODA

A Belvárosi Tanodába száz 16 és 25 év közötti tanuló jár, illetve két speciális „külsős” csoport is tanul itt: a Váltó-sáv projekt keretében kb. 20 börtönbüntetését töltő tanulhat, vizsgázhat a Tanoda tanáraival (akik bejárnak hozzájuk a börtönbe), illetve a Megálló Csoport drogrehabilitációs programjában részt vevő, szintén kb. 20 főnek biztosít az intézmény tanulási lehetőséget.

Középiskolát megkezdett, de abból különböző okokból kimaradt, kallódó, deviáns életvezetésű fiataloknak jelent ez az iskola egy második esélyt. „A legfontosabb pedagógiai célként a helyes énkép, a felelősségérzet és az önálló életvezetés kialakítása fogalmazható meg, míg a fő oktatási cél az érettségire való felkészítés” – áll az iskola pedagógiai programjában. A tanulók háttere sokféle, vannak lusta, motiválatlan diákok, pszichés és/vagy drogproblémákkal küzdők, szegénységben élők, SNI-sek, de elmondható, hogy legtöbb esetben egy tanulónál legalább 3-4 ilyen tényező áll együtt. Legtöbb esetben ezek a fiatalok nem kapnak megfelelő családi támogatást, illetve gyakoriak a súlyos problémák a családban (pl. elvált, szenvedélybeteg vagy pszichés problémákkal küzdő szülők).

CÉLOK, TERVEK: GRUNDTVIG ÉS A TANODA

A Tanodában érettségi után OKJ-s szakképzésben is részt lehet venni, ezt az ágat több módon is szeretnék fejleszteni a jövőben. Amellett, hogy a szakképzési palettát bővítenék, külföldi szakmai gyakorlati lehetőséget is szeretnének adni a tanulóknak. Ezt készítette elő az Eguidya (European Career Guidance and Transnational Work-related Exchange Programme for Disadvantaged Young Adults) Grundtvig tanulási kapcsolat projekt, amit Dario di Benedetto koordinált 2008 és 2010 között.

A projekt célja az volt, hogy megteremtse a külföldi gyakorlat szakmai, pedagógiai és módszertani alapjait. Ennél a célcsoportnál különösen fontos, hogy egy hosszabb (2-3 hónapos) külföldi gyakorlatot alaposan előkészítsenek. Fel kell mérni, hogy kik azok a tanulók, akik a legtöbbet profitálnának ebből a lehetőségből, milyen gyakorlati helyet érdemes választani nekik, hogyan kell felkészíteni őket, hogyan lehet figyelemmel kísérni a munkájukat, milyen értékelési szempontokat és módszereket alkalmazzanak stb.

Alapvető szempont az is, hogy a résztvevők pontosan lásák, hogy mi miért történik, közös és egyéni feladataikat konkrét eredményekre, fejlődésre képezhessék le. A partnerségben részt vevő kilenc ország 10 szervezete egymás működő, jó gyakorlataira építkezve közösen dolgozott ki egy önértékelésen alapuló kompetenciakártyát, egy nemzetközi tanulmányi és szabadidős tervet, és felvették a kapcsolatot helyi vállalatokkal, cégekkel. A potenciális munkahelyeknek (cégeknek) információs anyagot és kérdőívet, a tanulóknak, a mentoroknak és a munkáltatónak pedig egy mentorálási jegyzéket állítottak össze.

A projekt zárása óta a kidolgozott anyagokat egy egyhetes svédországi cseregyakorlaton tesztelték. 2-2 tanuló utazott Magyarországról Svédországba és fordítva. Dél-ötlönként a fogadó iskolában voltak órákon hospitálni, délután pedig külső munkahelyeken dolgoztak. A két tanodás diák egy nyomdai cégnél végezte ezt a minigyakorlatot. Az egy hét alatt persze éppen csak bepillantást nyerhettek a munkába, ez az időtartam nyilván nem elég a szakmai készségek fejlődésére. Dario viszont beszámolt arról, hogy még ez alatt a rövid idő alatt is óriási fejlődést figyelt meg a tanulók nyelvi készségeiben, idegen nyelvi magabiztosságukban. A tesztgyakorlat azt mindenesetre bizonyította, hogy a rendszer működőképes, és nagy potenciálja van. A jövőben 2 hónapos gyakorlatokat szeretnének megvalósítani, amit a Leonardo programmal terveznek finanszírozni. •

RÉVAI NÓRA

Kérdésemre az iskola igazgatója, Gulyás Péter elmondta, hogy bár nem emelhető ki egy vagy két tipikus tanulói háttér, vannak korszakok, amiket egy-egy speciális probléma jellemez: volt, amikor nagyon sok droghatással küzdő tanuló volt, most pedig az elszegényedés a „trend”. Gulyás Péter szerint általánosságban a korai iskolaelhagyásra is igaz, hogy több ok együttállása vezet ide. A 90-es években ő maga is részt vett egy az iskolából való kiesés főbb okait kereső kutatásban, ami egyetlen erős összefüggést tudott kimutatni: azok körében, akiknek a családjában haláleset történt, nagyon magas volt a korai iskolaelhagyók aránya.

A Tanodában a fiatalokat segítő stábot sok esetben pszichológiai vagy szociológiai háttérrel is rendelkező tanárok és egy szociális munkás alkotják. A tanuló állítja össze magának az órarendet – tanegységeket vesz fel. Nem osztályok, hanem 5-10 fős tanuló-csoportok vannak, a tanév 4 szemeszterre tagolódik, melyek szorgalmi és vizsgaidőszakból állnak, mint az egyetemen. A szorgalmi időszakban nincs feleltetés, dolgozat, az osztályozóvizsgákra a vizsgaidőszakban kerül sor.

A Tanoda módszer talán legfontosabb eleme azonban a mentorrendszer: minden tanuló választ magának egy tanárt, aki a mentora lesz, akihez bármilyen problémával fordulhat, akinek mindent elmondhat, aki figyelemmel követi az útját, támogatja és segíti. A 3 órás szerdai stábüléseken mindenki beszámol mentoráltjainak aktuális helyzetéről, állapotáról, és közösen találnak megoldásötleteket a problémákra. Dario di Benedetto – aki ebben a félévben Comenius tanárasszisztensként tanít olaszt – kiemelte, hogy a mentor és a tanuló között kölcsönös bizalom és elfogadason alapuló kapcsolatot kell kialakítani, a tanulót egyenrangú partnernek kell tekinteni, míg persze sok szempontból egyáltalán nincs egyenrangúság. Petrou Thessalia, az iskola angoltanára elmondta, hogy ebben az évben a legnagyobb nehézséget a mentori tevékenységében az okozza, hogy sok esetben nem az a fő kérdés, hogy bejön-e a diák az órára, tanult-e, hogyan fejlődik, hanem hogy lesz-e hol aludnia, van-e mit ennie.

Minden év végén az ún. záróstábon a tanárok a „siker, kudarc, kérdőjel” skálán értékelik minden tanuló esetében a segítő munkát. Az értékelésnek kevés köze van a tanulmányi eredményhez, előfordul, hogy valaki sikeresen – akár jó osztályzattal – érettségizik, mégis kudarcént értékelik, hiszen a fő problémáján nem sikerült segíteni. Persze sok a sikersztori is, van olyan ex-tanodás, aki súlyos drogfüggő volt, a Tanodában érettségizett, azóta a város egyik legjobb éttermét és legtrendibb szórakozóhelyeit vezeti. Nem ritka, hogy az egykori „deviáns” tanulókból sikeres művészek lettek.

Hogyan segíthetnek a hallgatói tanácsadók a pályakorrekcióban?

A felsőoktatási statisztikák elszomorító képet festenek: a felvett hallgatók közel harmada nem fejezi be a tanulmányait. Azok számára, akik végül mégis megszerzik a diplomát, a rendelkezésre álló tanulmányi időszak gyakran rövidnek bizonyul. Halogatják a befejezést és nehezen jutnak el a célig. Idő- és energiaigényes, erőforrásokat felemésztő helyzet alakul ki.

Ideje másként gondolkodni a lemorzsolódás jelenségéről a felsőoktatásban is.

Csak azokra a felsőoktatási hallgatókra mondhatjuk, hogy lemorzsolódnak, akik egy jól meghatározható időponttól számítva nem rendelkeznek hallgatói jogviszonnyal, és addig az időpontig záróvizsgát nem szereztek. Nem jelennek meg a későbbiekben a választott terület képzési programjaiban, és más felsőoktatási képzésben sem vesznek részt.

Külön kell választanunk tőlük azokat, akik első választásuk után újragondolják a pályájukat, és más területen veszik fel újra tanulmányaikat. Azokat a hallgatókat is érdemes külön csoportként kezelni, akik hosszabb-rövidebb kihagyás után az eredeti választásuknak megfelelően megszerzik a diplomájukat. E két utóbbi csoport időlegesen eltűnik ugyan a statisztikákból, de akár az anyaintézményben, akár más helyszíneken, az eredeti szakot folytatva vagy új területen kezd tanulmányokba. E csoportok tanácsadói szempontból eltérő motivációval jellemezhetőek, különböző módon élnek meg a tanulmányok idejét, és más típusú tanácsadói beavatkozást igényelnek.

Adminisztratív szempontból az "eltűnő" hallgatók az adott intézmény szempontjából valóban lemorzsolódónak számítanak, hiszen anélkül veszik igénybe az intézmény erőforrásait, hogy a szakterületre vonatkozó végzettséghez jutnának. A társadalom egészét tekintve azonban ezek az időszakos távolmaradások és területváltások összességében az iskolázottság színvonalának növekedéséhez, a magasabb szintű kompetenciát elsajátítók, felsőfokú tanulmányokban tapasztalatot szerzők számának emelkedéséhez vezetnek. A korrekciók és váltások eredményeként a gazdaság teljesítőképessége, a munkaerő-ellátás kiegyensúlyozottabbá válása várható.

Miért kerül sor pályakorrekcióra, lemorzsolódásra?

Az egyik legfontosabb ok a megalapozatlan továbbtanulási irányválasztás. A bolognai típusú képzési rendszerben a hallgatók szinte akadálytalanul jutnak a felsőoktatásba. A felvételi előtt álló diákok egy része kizárólag a jegyek és a felvételi ponthatárok bővületében él, és legfeljebb a bejutás lehetőségét mérlegeli. A jövőre vonatkozó elképzeléseket nem dolgoznak ki maguknak, és a diploma birtokában végzendő napi feladataikat sem képzelik el.

Gyakran nem is tudják a felvételizők, hogy egy adott képzési program a munkaerőpiac mely szegmensében és milyen pozíciók betöltésére készítheti fel őket. Arról is kevés információval rendelkeznek, hogy egy adott pozíció eredményes betöltéséhez milyen kompetenciák fejlesztése szükséges, és erre milyen keretek között kerülhet sor a felsőoktatási intézményekben. Ilyen körülmények között nem meglepő, hogy már a tanulmányok első harmadában váratlan helyzetekkel szembesülnek. A választott szak idegen

környezetet képviselhet, eltérő gondolkodásmódú és érdeklődésű társak csoportjában. Az egyén számára érdektelen információk tömege és kemény vizsgafeltételek nyomasztják a hallgatókat, akik egy megterhelő érettségi és felvételi vizsga után, korábbi környezetükből és baráti kapcsolataikból kiszakítva, esetleg otthonuktól távol próbálnak megküzdeni a változással. Ilyen előzmények után komoly krízishelyzetet eredményezhet az első sikertelen vizsgaidőszak. Rombolja a tanulási képességbe vetett hitet, és gátolja a további teljesítményt, elmagányosodáshoz és a lelkiállapot jelentős romlásához vezethet. Kutatások szerint a felsőoktatási hallgatók mentálhigiénés állapota sokkal rosszabb a korosztály átlagánál. Ez eredhet a túlterhelésből és a tanulmányi stresszből, de a saját célok és értékek rendszerének összeomlásából is. Segíthet, ha felveszik a kapcsolatot az intézményekben működő kortárs segítők csoportjaival. De szükség lehet a tanulási készségeik fejlesztésére, életvezetési tanácsadásra, esetleg terápiára is.

Hasonlóan kritikus időszak lehet a tanulmányok utolsó harmada. Itt a tanulmányok lezárásával és a munkábaállással kapcsolatos félelmek képeznek akadályt, és gyakran halogatáshoz vezetnek. Nem kerül sor a diplomamunka elkészítésére, és elmarad a szakmai gyakorlat. Segítséget jelenthet ebben a fázisban az életpályacélok tisztázása, az álláskereséshez, valamint az állás megtartásához szükséges ismeretek és készségek körének bővítése. Ebben az időszakban nemzetközi tapasztalatokat is szerezhhetnek. Ha a hallgatók felismerik, hogy céljaik eléréséhez anyaintézményük kínálatából milyen elemek hiányoznak, még elegendő idejük van arra, hogy más szakokról, más intézményekből és külföldi partnerek képzési kínálatából válogassanak. Össze tudják állítani egyéni képzési portfóliójukat, meg tudják tervezni hazai és külföldi szakmai gyakorlatukat.

Azok a hallgatók, akik váltanak, gyakran legalább annyira elégedettnek vallják magukat, mint a pályán maradó társaik. Megszabadulnak a számukra idegen követelményektől, és új útvonalat gondolnak ki szakmai pályafutásuk számára. Alacsonyabb képzési szintre lépve a teljesítmény-nyomás jelentősen csökkenhet, és mérséklődik az elsajátítandó ismeretek komplexitása is. Oldódhat a magány érzése, ha sikerül megtalálni azt a feladatkört és területet, amelyben jól érzi magát a személy, és hasonló érdeklődésű társaival kapcsolatokat építhet. A napi gyakorlathoz közelebb álló információk elsajátítása és kipróbálása új sikerélményhez juttathatja a rendszerből kilépő hallgatókat. Visszatekintve, a pályakorrekciót végrehajtó hallgatók többsége fontos tapasztalatnak tartja a felsőoktatásban töltött időszakot, és megkeresi a legalkalmasabb környezetet az elsajátított kompetenciák alkalmazására. ●

KISS ISTVÁN
ELTE PPK / FETA

Olvasástanítás tizenéveseknek

Az ADORE-kutatás bemutatása Erasmus oktatói csereprogram keretében

A spanyolországi Universidad de Córdoba egyetemen tartottam előadást pedagógushallgatóknak 2010. április 30. és május 5. között. Előadásom témája egy olyan kutatás eredményeinek az ismertetése volt, amely az olvasási nehézségekkel küzdők tanításának jó gyakorlatait kereste, elemezte. Az ilyen problémával küzdők közül sokan válnak iskolaelhagyóvá kudarcuk miatt, amint azt ezen nemzetközi kutatás során több országban is meg tapasztalhattuk.

A projekt résztvevői egyetemek és pedagógusképző főiskolák olvasáskutatói voltak az alábbi országokból: Ausztria, Belgium, Észtország, Finnország, Németország, Magyarország, Olaszország, Norvégia, Lengyelország, Románia és Svájc. A projektet irányította és koordinálta professor Dr. Christine Garbe, PhD Karl Holle és professor Dr. Swantje Weinhold a Leuphana Egyetemről, Lüneburgból (Németország).

A projekt résztvevői 2007-ben és 2008-ban iskolákat látogattak meg kisebb nemzetközi csoportokban, majd elemezték az órákat a tekintetben, hogy melyik lehet példa „jó gyakorlatra” a különböző országok eltérő sajátosságainak figyelembevételével. Ezen nemzeti jó gyakorlatok módszereinek összehasonlításából és nemzetközi olvasástanítási kutatások alapján a projekt résztvevői meg tudtak fogalmazni olyan kikötéseket és alapvető elemeket, melyek segítik vagy gátolják a jó gyakorlatot. A projekt szakmai felügyeletét Donna Alvermann amerikai olvasáskutató látta el. Magyarországról Steklács János, Szabó Ildikó és Szinger Veronika, a Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Karának oktatói vettek részt a munkában.

A nemzeti sajátosságok és az eltérő oktatási rendszer ellenére sikerült olyan tendenciákat, univerzálisnak mondható alapproblémákat meghatározni, amelyek megoldására vagy enyhítésére hatékonyak bizonyul a nemzetközi együttműködés és tapasztalatcsere. Jelen cikkben az eredmények rövid bemutatására vállalkozom, teljes közlésük a projektről írt könyvben¹ olvasható.

¹ Garbe, Christine – Holle, Karl – Weinhold, Swantje (Eds.): ADORE-Teaching Adolescent Struggling Readers in European Countries. Key Elements of Good Practice. Peter Lang, Frankfurt am Main. 2010

Különböző típusú szövegek olvasása és megértése alapvető kompetenciát jelent a társadalmi és kulturális életben, valamint a sikeres munkavégzésben. A PISA-felmérések azt mutatták, hogy habár a legtöbb európai tizenéves megfelelő olvasási kompetenciákkal rendelkezik tanulmányainak befejezésekor, körülbelül negyedük a minimális szintet sem érte el. Az Európai Bizottság által támogatott ADORE projekt kutatást végzett az olvasási nehézségekkel küzdő tizenévesek olvasástanítását illetően 11 európai országban, valamint kereste ezen tanulók fejlesztésének „jó gyakorlatait”.

Az összegyűlt adatok alapján meghatározható az a közel húsz kulcselem, tényező, amely a beérkezett megfigyelési űrlapok alapján rajzolódott ki. Ezekhez a kulcselemekhez rendeltük hozzá azokat a kulcseseményeket, amelyek elemzésével be tudjuk mutatni, hogy egy gyakorlat, órarészlet, módszer, program miért jó vagy rossz, miért hatékony vagy kevésbé az.

Az elsődleges cél az olvasási nehézséggel küzdő tizenévesek önbecsülésének megváltoztatása. Már-már törvényszerű, hogy a tizenéves gyenge olvasók mögött már többéves iskolai kudarc van. A motiváció hiánya és az, hogy nem bíznak saját képességeikben, meghatározza a gyenge olvasók személyiségét. Úgy próbálják olvasási problémáikat elrejteni, hogy fennhangon közlik, nem is akarnak olvasni. Ez az énkép magakadályozza, hogy szembesüljenek olvasási problémáikkal, és fejlesszék képességeiket.

Az osztálytermi tanítási kultúrát alapvetően meg kell változtatni. A teljesítmény központú rendszerekkel szemben, amelyek hagyományosan minden gyermeknél egyenes vonalú fejlődési folyamatot feltételeznek a tanulás során, a támogatás központú rendszerek elfogadják a nem egyenletes egyéni fejlődés tényét.

A támogató tanár-diák és diák-diák interakció tervezésénél fontos, hogy a tanárok és diákok közötti interakciót – hasonlóan a diákok közötti interakcióhoz – úgy kell szervezni, hogy különösen az olvasási problémával küzdők képesek legyenek megfogalmazni és kezelni olvasási, valamint szövegértési problémáikat a megaláztatás félelme nélkül.

A diagnosztikus (formáló) értékelés alkalmazása kulcselemként jelentkezett. A támogatás központú oktatási rendszerekben a nagy téttel rendelkező értékelésekre ritkán van szükség, itt a formáló értékelés a diagnosztikus összegző értékeléssel kiegészítve van érvényben.

A tanulók bevonása a tanulási folyamat tervezésébe azt jelenti, hogy az olvasási nehézséggel küszködő tanulók részt vehetnek a saját tanulási folyamataikkal kapcsolatos döntések meghozatalában, akár a folyamat irányításában is. Az élmény, hogy a tanítás célját velük együtt fogalmazzák meg, megváltoztathatja szkeptikus attitűdjüket az oktatás és nevelés irányában.

Érdekfeszítő olvasmányok választása alapvető kritérium. Elmondhatjuk, hogy az olvasási nehézséggel küszködő tanulók olyan szövegekből profitálnak, amelyek autentikusak, vagy érdekesek és relevánsak számukra.

A tanulók elmélyülése a szövegben azért lényeges, mert a szövegértés fejlesztése és az olvasás öröme érdekében elengedhetetlen, hogy az olvasási nehézséggel küzdő tanulóknak közül legyen azokhoz a szövegekhez, amiket olvasnak.

Kognitív és metakognitív olvasási stratégiák tanítása elengedhetetlen, hiszen az olvasási nehézséggel küzdők egyik fő jellemzője, hogy nem tudják azonosítani a nehézségük okait. Az egyik legfontosabb kihívás az olvasási nehézséggel küzdő felső tagozatos és középiskolás tanulók tanításában az, hogy a szövegértésüket tudatosabbá és stratégiaivá tegyék. Ez szükségessé teszi a metakognitív stratégiák tanítását és az önirányítás fejlesztését.

Az olvasási nehézséggel küzdő tanulóknak különösen nagy szükségük van inspiráló olvasási környezetre, amely olvasásra ösztönöz.

Fontos az olvasáskutatás szerepe és a tudásátadás: minden jó gyakorlathoz elméleti alapok szükségesek, koncepciójának kidolgozásához, megvalósításukhoz és tudományos értékelésükhöz pedig jól képzett tanárok kellenek.

A tanárképzésnek és a szakmai továbbképzéseknek az alsó tagozaton túl is magukban kell foglalniuk az olvasáskészség, a szövegértés fejlesztésének módszertani aspektusait minden tantárgyból. A hatékony olvasástanítás módszertana elengedhetetlenül fontos ismeret nemcsak a magyartanárok vagy humán tárgyakat tanító pedagógusok számára, hanem bármely tantárgyat oktató tanár szakmai kompetenciájának része kell hogy legyen.

Az ADORE kutatás eredményeit, tanulságait a tanárképzésbe, tanártovábbképzésbe kívánja átültetni az a Comenius projekt (BaCuLit), amelyben Magyarországot a Kecskeméti Főiskola képviseli. A kutatásban ugyanazok a szakemberek vesznek részt, akik az ADORE projektben is dolgoztak. A BaCuLit projekt célja, hogy kifejlesszen, értékeljen és megvalósítson egy alaptanmenetet gyakorló tanárok továbbképzésére az olvasás mint összetartó feladat tanítására felső tagozaton és középiskolában. ●

DR. SZABÓ ILDIKÓ (PHD)
Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kara

A szerző: Szabó Ildikó

Modern Nyelvek Intézete, Kecskeméti Főiskola, Tanítóképző Főiskolai Kara, Kecskemét, Magyarország (Kecskemét, Kaszap u. 6-14., 6000 www.ketif.hu). Magyar nyelvészet PhD. Nyelvészeti, módszertani tárgyak, amerikai országismeret, amerikai irodalom oktatása. Tanárképzésben, tanártovábbképző programok kidolgozása, azokban oktatás. Angol nyelv tanítása általános iskolában. Nemzetközi kutatásokban részvétel nyelvoktatás (CultFoLa, pri-sec-co, MOLAN) és olvasástanítás (ADORE, BaCuLit) témákban. Kutatási területe: olvasási stratégiák tanítása (különböző szaktárgyakban is), korai nyelvoktatás, CLIL módszer, két tanítási nyelvű oktatás.

Iskolai lemorzsolódás az osztrák közoktatásban – kihívások és lehetőségek a pedagógusképzés számára

Tanszékem, a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Német Nemzetiségi Tanszéke 14 Erasmus bilaterális kapcsolattal rendelkezik, melyek keretében rendszeresen sor kerül mind oktatói, mind pedig hallgatói mobilitásokra. Ebben a cikkben két osztrák intézményben szerzett tapasztalataimról számolok be, melyek az iskolai lemorzsolódáshoz, annak leküzdésére tett kísérletekhez, projektekhez, új pedagógiai módszerek alkalmazásához kapcsolódnak.

A két intézmény a Bécsi Pedagógiai Főiskola (Pädagogische Hochschule Wien) és az Egyházi Pedagógiai Főiskola Bécs/Krems (Kirchliche Pädagogische Hochschule Wien/Krems) volt. Ezek a főiskolák az osztrák Volksschule-típusú iskola pedagógusképzését végzik¹, így az ott végzett hallgatók tanulmányaik befejezésekor Bachelor of Education képesítést kapnak. Karunk nemzeti-ségi német szakirányú tanító szakos, Erasmus ösztöndíjat elnyert hallgatói rendszeresen e két intézményben teljesítik tanítási gyakorlatukat.

LEMORZSOLÓDÁS AZ OSZTRÁK KÖZOKTATÁSBAN

Ma már Ausztriának és az osztrák közoktatásnak is szembe kell néznie azzal a ténnyel, hogy egyre nő a migránsok, betelepülők, külföldi munkavállalók száma, és ezzel a más anyanyelvű és eltérő (szocio)kulturális (és sok esetben hátrányos) háttérrel rendelkező tanulók aránya is az iskolákban. Az utóbbi évek pedagógiai kutatásai kiemelten foglalkoznak azzal a jelenséggel, hogy rohamosan nő az iskolát elhagyók, a lemorzsolódók száma. Ausztriában azon 18-24 év közötti fiatalok aránya, akik érettségi vagy valamilyen szakképesítés megszerzése nélkül kerültek ki a közoktatásból, 2007-ben 11%, 2009-ben 8,7%, míg 2010-ben már csak 8,3% volt. A csökkenő tendencia jól bizonyítja, hogy bár a probléma még mindig akut, számos olyan intézkedés történt az osztrák közoktatásban és pedagógusképzésben, amelyek hozzájárultak a lemorzsolódás enyhe visszaszorításához. Ez a törekvés összhangban áll az Európai Bizottság 2011-ben kiadott célkitűzésével is, amely szerint az iskolai lemorzsolódást 2020-ig 10% alá kell szorítani.

A lemorzsolódásnak igen szerteágazó okai lehetnek. Ezek pontos diagnosztizálását, elemzését követően az osztrák közoktatásügygel foglalkozó szövetségi minisztérium több olyan lépést tett, amelyek a megelőzést, az esélyegyenlőség megteremtését célozzák. Szignifikáns tényező a lemorzsolódásban: a migráns háttér, a német nyelv hiányos ismerete, a hátrányos szülői háttér, a motiváció hiánya. A migráns családok gyermekeinél a lemorzsolódás aránya mintegy 30%, ami messze meghaladja a fent említett átlagos 8,3%-ot.

VÁLASZOK AZ OSZTRÁK GYAKORLÓISKOLÁK PEDAGÓGIAI MINDENNAPJAIBAN

Az általam több ízben is meglátogatott bécsi és kremsi gyakorlóiskolákban számos új módszert alkalmaznak, de emellett olyan reformpedagógiai alapelveket, stratégiákat is felhasználnak az oktatási-nevelési munkában, amelyek ugyan már ismertek, de mindenképpen említésre méltóak ebben a kontextusban is.

¹ Ausztriában a Volksschuleban (=népiskola) a 6-10 éves tanulók oktatása-nevelése zajlik. Az iskolatípus a magyarországi általános iskola alsó tagozatának felel meg.

1 A **kremsi gyakorlóiskola** négy évfolyamán összesen 8 osztály van, az osztálylétszám átlagosan 20 fő. Az osztálytanítók munkáját 8 szaktanár, két főállású logopédus és egy szociálpedagógus segíti. Utóbbi szakember feladata elsősorban az egyéni felkészítés, tehetséggondozás és felzárkóztatás. A kremsi iskolában aránylag kevés a hátrányos helyzetű vagy migráns háttérrel rendelkező gyermek, ezért van csak egy szociálpedagógus.

Az iskola minden tanév elején 1-2 hetes projektet szervez, melynek keretében a tanulók – szülők, hallgatók és külső szakemberek bevonásával – több ízben az iskola infrastruktúráján munkálkodtak (kert létesítése, stb.). A projekthetek és az erdei iskola keretében többnapos tematikus kirándulást is szerveznek, melyen a hallgatók is részt vesznek. Általánosságban érdekes különbség a magyar gyakorlóiskolákkal szemben, hogy az osztály pedagógusképzés szinte napi kapcsolatot tesz lehetővé a gyakorlóiskola és a hallgatók között, így a hallgatók nagyon jó kapcsolatot tudnak kialakítani a tanulókkal, tanítókkal. Ez annak is köszönhető, hogy számszerűen is sokkal több órát kell tanítaniuk a tanárjelölteknek, és a gyakorlóiskola pedagógusai szintén valóban napi kapcsolatban állnak a főiskola oktatóival, és hatékonyan tudják nyomon követni, segíteni, mentorálni a hallgatók munkáját.

2 Bécs egyértelműen multikulturális város, így a **Bécsi Gyakorlóiskolában** nagy számban találunk elsőgenerációs „külföldi”, azaz bevándorló, betelepülő, ott dolgozó családok gyermekeit. Bár erre vonatkozóan nincsen megbízható, mérhető statisztikai adat, de néhány ott dolgozó pedagógus elmondása szerint az arányuk megközelíti a 40%-ot.

A tanulók gyakran egyáltalán nem vagy alig beszélnek németül. Az Európai Bizottság már említett célkitűzése azt is kimondja, hogy a nem német anyanyelvű diákok számára – a német nyelvi felzárkóztatás mellett – biztosítani kell az anyanyelvi oktatást. Ausztriában a felmérések szerint a Volksschule tanulóinak mintegy 20%-a beszél és használ az iskolán kívül valamilyen más nyelvet anyanyelveként. Ennek jelentőségét felismerve az osztrák közoktatás már maximális mértékben garantálja a saját anyanyelv használatát. A szakminisztérium ugyanis országos szinten összegyűjtötte és honlapján közzétette tartományokra (és városokra, iskolákra) lebontva, hogy hol, milyen nyelvű képzés folyik a közoktatásban².

A bécsi gyakorlóiskolában, ahol összesen 7 osztály van, két (török) pedagóguskolléga is foglalkozik török nyelvoktatással.

Szeretném kiemelni a bécsi gyakorlóiskola speciális kezdeményezését. Ez az óvodákhoz hasonlóan szervezett „vegyes” csoport: itt négy „osztály” (1., 2., 3. és 4.) tanul egy csoportban. A pedagógiai célkitűzés a szociális kompetenciák fejlesztése (egymástól tanulni, egymást segíteni), az empátia, tolerancia fejlesztése, a másság elfogadása. Három ilyen csoport működik, mindegyik más-más pedagógiai elv alapján, melyet az osztálytanítók határoznak meg. Az „A”, „B” és „C” jelzésű csoportok/osztályok munkáját három-három osztálypedagógus végzi, gyakran úgy, hogy két pedagógus van egyszerre a tanteremben.

Az oktatás az „A” jelzésű osztályban/csoportban szinte mindig kiscsoportos formában zajlik (életkor szerint heterogén csoportokban), a Peter Petersen-féle Jenaplan módszer alapján, az integráció hangsúlyozásával. Az értékelés szóban történik, illetve havonta minden tanulóról készül egy szöveges leírás arról, hogyan fejlődött saját magához képest. 4. osztályban kapnak a tanulók érdemjegyeket.

A „B” jelzésű osztályban/csoportban 25 tanuló van, néhányan közülük nem német anyanyelvűek. A módszerek közül az osztálytanítók a Montessori pedagógiát, az önálló (tanuló által történő) munkaszervezést, a projekt módszert, a szociális tanulást emelik ki. Az értékelés individuális módon történik, írásban. A 3. osztálytól a tanulókat érdemjeggyel értékelik.

A „C” csoportba 25 tanuló jár, többségük nem német anyanyelvű. Itt is a Montessori pedagógia áll az oktatási-nevelési munka középpontjában, valamint a (korosztály szerint) heterogén csoportmunka, a differenciált oktatás. Az 1. és 2. évben szöveges értékelés alapján, a 3. és 4. évben pedig érdemjegyekkel értékelik a tanulókat.

Emellett még négy osztályban zajlik oktatás, legtöbb esetben szintén valamilyen speciális pedagógiai célkitűzés alapján. Az osztálytanítókat számos szaktanár, szociálpedagógus, logopédus, napközis pedagógus asszisztens segíti.

ÖSSZEFOGLALÁS

Ausztriában a közoktatással foglalkozó szakminisztérium³ még talán időben felismerte a korai iskolai lemorzsolódás veszélyét a társadalomra nézve, és számos intézkedést vezetett be, pedagógus-továbbképzést szervezett, infrastrukturális és humán erőforrás-fejlesztést hajtott végre az iskolákban.

Az ausztriai pedagógusképzés elméleti moduljai igen szorosan kapcsolódnak a gyakorlati képzéshez, így a hallgatók tanítási gyakorlatuk során részletesen megismerhetik és alkalmazhatják az új pedagógiai módszereket, melyek az esélyegyenlőséget, a felzárkóztatást biztosítják minden tanuló részére.

GROSSMANN ERIKA

főiskolai adjunktus,

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Német Nemzetiségi Tanszék

² Ez a lista 77 oldalas, és a nyelvek között találjuk az alábbiakat: török, szerb-horvát, albán, lengyel, bosnyák, arab, bolgár, perzsa, orosz, spanyol, csecsen, kínai, pastu, kurd. Számos helyen van lehetőség a magyar nyelvű oktatásra is. http://www.bmukk.gv.at/medienpool/18902/dropoutstudie_kurzfassung.pdf

³ Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur

A korai iskolai lemorzsolódás mint a gazdasági növekedés egyik gátló tényezője

2009 folyamán az Európai Unióban több mint hat millió fiatal – a 18 és 24 év közötti korosztály 14,4%-a – fejezte be tanulmányait legalább középfokú végzettség megszerzése nélkül, és 17,4%-uk csupán alapfokú végzettséggel rendelkezik (Eurostat). Az iskolai lemorzsolódás az egyén szintjén az elszalasztott lehetőségeket, társadalmi szinten pedig az Európai Unió egészét érintő társadalmi és gazdasági potenciál elvesztését jelképezi.

Milyen tényezők állnak a probléma hátterében, és milyen intézkedéseket indított el a közösség ennek leküzdése érdekében?

Azon fiatalok számára, akik túl korán kiesnek az iskolai rendszerből, az elszalasztott lehetőségek következményei egy életre szólhatnak, és saját *egyéni szintjükön* ezzel együtt csökken az esélyük más szocializációs területeken is (mint pl. a társadalomba való kulturális és gazdasági integrálódás). A kutatási adatok szerint az iskolai lemorzsolódás növeli a munkanélküliséget, a szegénységet és a társadalmi kirekesztődés kockázatát, kihatással van az iskolaelhagyó által elérhető munkabérre, a jólétre és a saját, illetve gyermekei egészségére, továbbá csökkenti gyermekei iskolai sikereinek esélyét is. 2009-ben az Európai Unióban a korai iskolaelhagyók 52%-a munkanélküli vagy a munkaerőpiacon kívül rekedt volt, akiknek pedig sikerült állásban elhelyezkedniük, azok kevesebbet kerestek, és bizonytalan állásokat töltöttek be, valamint gyakrabban szorultak szociális támogatásra. Általánosan jellemző, hogy a képzettségből eredő hátrány felnőtt korra tovább növekszik, mivel az egész életen át tartó tanulás későbbi lehetőségeiből is kiszorultnak a korábban felhalmozódott tanulási hátrányok miatt.

A kérdéskört a *gazdaság és a társadalom* felől vizsgálva megállapítható, hogy az iskolai lemorzsolódás nagy aránya hosszú távú hatást gyakorol a társadalom fejlődésére és a gazdasági növekedésre. A korai iskolaelhagyók kevésbé vesznek részt a demokratikus folyamatokban és kevésbé aktív állampolgárok. A képzett munkaerő az innováció és a növekedés alapja, ezért a XXI. század egyik legfontosabb feladata a humán erőforrásba való befektetés. Éppen ezért az Európai Unió 2020-ig szóló stratégiai programjában kiemelt kezdeményezésként szerepel az „Új munkahelyekhez szükséges új készségek”, mely hangsúlyozza, hogy ösztönözni kell az embereket arra, hogy készségeiket egész életen át fejlesszék, és aktív munkaerő-piaci szereplők legyenek.

Az iskolai lemorzsolódás szoros összefüggésben áll a hátrányos társadalmi helyzettel és az alacsony képzettséggel. Az alacsony végzettségű, illetve hátrányos társadalmi helyzetű szülők gyermekei más fiatalokhoz képest nagyobb valószínűséggel maradnak ki a végzettség megszerzése előtt az oktatási, illetve a képzési rendszerből. Különösen érintettek ebben a tekintetben a migráns háttérű fiatalok, akik átlagosan kétszer annyian hagyják el idejekorán az oktatást. Ez az arány az általában a társadalom legkirekesztettebbek közé tartozó roma népesség esetében még rosszabb. Náluk további súlyos problémát jelent, hogy gyakran diszkriminálja őket az oktatási rendszer, és a kötelező oktatáson kívül nehezen jutnak egyéb nem formális vagy informális tanulási lehetőséghez.

Az iskolai lemorzsolódás átfogó szabályozásának a megelőzésre, a beavatkozásra és a kompenzációra kell helyeznie a hangsúlyt.

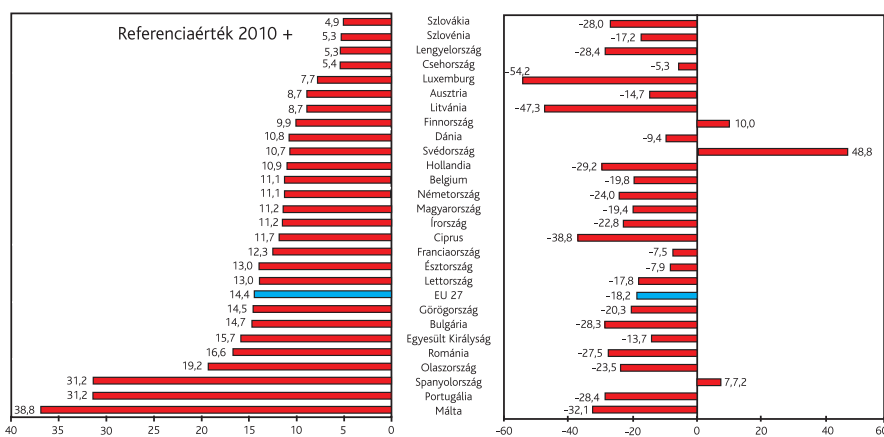
A jó minőségű kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban való részvétel az egyik leghatékonyabb módszere annak, hogy a gyermekek sikeresen kezdjék a tanulást és megtanulják, hogyan reagáljanak rugalmasan a változásokra, ezért arra kell törekedni, hogy az ilyen szolgáltatások szélesebb körben hozzáférhetőek legyenek. A migráns családból származó gyermek esetében szükség lehet szisztematikus nyelvi támogatásra és aktív szegregáció-ellenes politikára, amely elősegíti az iskolákban a társadalmi, etnikai és kulturális keveredést, jobb lehetőséget biztosítva így a diákok együtt tanulására. Szintén hatásos eszköz a hátrányos helyzetű iskolák célzott támogatása, valamint a tanulmányi utak közötti átjárhatóság növelése, amely pl. az általános oktatást, a szakképzést és az első gyakorlati munkatapasztalatokat vegyíti.

Ha az európai iskolai lemorzsolódás átlagának aránya 1 százalékponttal is csökkenne, az európai gazdaság minden évben megközelítőleg fél millió további képzett, fiatal potenciális munkavállalóhoz jutna.

Arány 2009-ben

Változás 2000 és 2009 között
(relatív változás %-ban)

Forrás: (http://ec.europa.eu/education/school-education/doc/earlycom_hu.pdf 5. oldal).

2003-ban az Európai Bizottság öt számszerűsíthető oktatási célt tűzött ki. Az olvasási készség növelése, a középiskolák felső évfolyamaiban és a felnőttoktatásban történő nagyobb fokú részvétel, a természettudományos és matematikai területen végzettség arányának növelése mellett ezek között szerepelt a korai iskolai lemorzsolódás arányának csökkentése is. Bizonyos előrehaladástól eltekintve azonban az uniós törekvések nem hozták meg a kívánt eredményt. A 2011. április 19-én közzétett jelentés¹ ugyanakkor bizakodva tekint a jövőbe,

és 2020-ra elérhetőnek tartja a 2009-ben felülvizsgált célkitűzéseket, ha a tagállamok pénzt fektetnek az egyes területekbe, és prioritásként kezelik az oktatási reformot. Az új referenciaértékek közül kettő a gazdasági növekedést és a munkahelyteremtést megcélzó Európa 2020 stratégia szerint is kiemelt uniós cél. Az egyik a felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányának legalább 40%-ra való növelése, a másik pedig az iskolai lemorzsolódók arányának 10% alá csökkentése. 2000 óta ez az arány kb. 14%-ra esett vissza, vagyis az európai uniós átlag 3,2 százalékponttal csökkent, de az előrehaladás üteme nem elegendő az eredetileg kitűzött 10%-os cél eléréséhez. A tagállamok között igen jelentősek a különbségek: hét tagállamban már elérték a 10%-os

1 Progress towards the common European objectives in education and training (2010/2011) – Indicators and benchmarks
2 Az iskolai lemorzsolódás felszámolása: Az Európa 2020 stratégia sikerének előmozdítása, 2011. január 31

Az EU 2020 stratégia leszögezi, hogy az elszegényedők számát 20 millió fővel kell csökkenteni, aminek egyik alapvető eszköze a lemorzsolódók arányának csökkentése.

A beavatkozás módszere a korai szakaszban foglalkozik a kialakulóban lévő problémákkal, és megpróbálja megakadályozni, hogy ezek iskolai lemorzsolódáshoz vezessenek. Az alkalmazott intézkedések középpontjában egész iskolák vagy képzési intézmények, de akár az egyes veszélyeztetett diákok is állhatnak. Az egész iskolákra vonatkozó intézkedések célja, hogy javítsák az iskola légkörét, és támogató tanulmányi környezetet teremtsenek, biztosítsák az egyéni tanulási utakra a lehetőséget. A diákok számára a segítségnyújtás hatékony formája lehet a korai jelzőrendszer működtetése, illetve a szülőkkel való szorosabb együttműködés. Az iskolán kívüli szereplőkkel való kapcsolatépítés és a helyi támogató kapcsolatrendszerekhez való hozzáférés is meglehetősen hatékony. Ezek közé tartozik a mentorálás és tutorálás, a pénzügyi támogatás például az iskoláztatási költségek fedezésére vagy a pályaeorientációs szolgáltatások.

A kompenzáció egyik legelterjedtebb és legsikeresebb példáját jelentik a lemorzsolódott fiatalok számára szerveződő „második esély” iskolák, melyek célja a fiatalok visszavezetése az oktatási rendszerbe. Ezek elsősorban abban különböznek az alapképzést nyújtó intézményektől, hogy megkísérik megoldani azokat a nehézségeket, amelyekkel a diákok a korábbi tanulmányaik alatt találkoztak. Ilyen iskolákat tömörít a E2C-Europe elnevezésű hálózat³, melynek 43 tagja között 6 magyar iskola is van.

Mindazonáltal az iskolai lemorzsolódás megelőzése bizonyítottan eredményesebb, mint a lemorzsolódás negatív hatásainak kompenzálása.

A korai lemorzsolódás visszaszorítása igen sürgető probléma, amelynek megoldásához legfőképpen az szükséges, hogy az egyéni intézkedések végrehajtásáról az átfogó szabályozásra helyeződjön át a hangsúly. A tagállami tapasztalatok, az összehasonlító adatok és az analitikai kutatás alapján valószínűsíthető, hogy úgy lehet sikeres e téren a szabályozás, ha abban figyelmet szentelnek az együttműködés szektorokon átívelő jellegére és a megközelítés átfogó voltára. Az iskolai lemorzsolódás nem zárólag iskolai probléma, annak okait számos társadalommal, fiatalokkal, családdal, egészséggel, helyi közösséggel, foglalkoztatással és oktatással foglalkozó szakpolitikának is kezelnie kell.

Magyarországon és Bulgáriában az aktív szegregációellenes programnak – iskolán kívüli tevékenységek, célzott tanulási segítségnyújtás, roma tanulókat integráló iskolák támogatása – köszönhetően regionális szinten fejlődött a roma tanulók oktatási eredménye.

3 <http://www.e2c-europe.org/pg-13758-7-13420/pagina/e2c-europe.html>

A SKANDINÁV MODELL

A skandináv országokra jellemző fejlett szociális hálónak köszönhetően ezekben a tagállamokban a lemorzsolódás jelenségének visszaszorítására, valamint az alulképzett felnőtt lakosság oktatásba való visszavezetésére is nagy hangsúlyt fektetnek.

Svédországban a rendszer alapja a helyi szintű döntéshozatal, melyet a 60-as évek nagyszabású felnőttképzési átalakítása során helyeztek előtérbe. Ez azt jelenti, hogy mind a döntéshozásban, mind a források elosztásában „lerövidített utat” követnek, és a helyi viszonyok ismeretében a szükségletek szerinti központi adóelosztást alkalmazzák. Így olyan képzések valósíthatók meg, amelyek figyelembe veszik a helyi munkaerő-piaci igényeket, és ezekben is nagy hangsúlyt kap az egyénre szabott képzési tervek készítése és az ehhez kapcsolódó tanácsadási szolgáltatások biztosítása.

Finnországban az iskolák „házhoz mennek”, azaz a munkahelyeken biztosítják a képzési és karrier-tanácsadást. A rendszer egyik alapeleme a hálózatos működés, vagyis a munkavállalók, munkaadók, kisvállalkozások és a képzés szereplői közti együttműködés, ezen belül is az informális kapcsolatokra épített partnerségek és kommunikáció. Nagy hangsúly esik a humán tényezőkre: a tiszteletre, az őszinteségre, a rugalmasságra, a személyre szabott megoldásokra és a motiválásra, a tájékoztatásban pedig alapvető a „mindent egy helyen” elv érvényesülése.

A dán rendszer legfontosabb eleme a prevenció. Sokféle szakember – pedagógiai asszisztensek, személyes és iskolai tanácsadók, pályatanácsadók – dolgozik együtt azért, hogy senki ne eshessen ki a szociális hálóból. A szolgáltatások legnagyobb része a 25 év alatti fiatalokra koncentrál, az ő számukra kialakított szolgáltatási rendszer költségei minden bizonnyal kisebbek így, mint a későbbi szociális kiadások lennének.

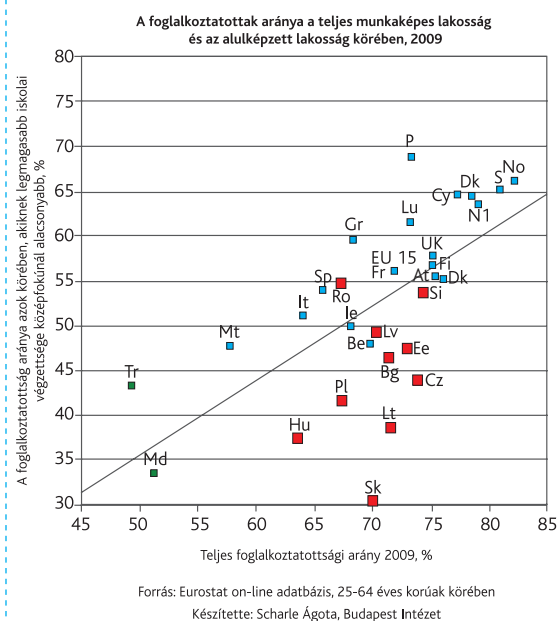

A MEGVÁLTOZOTT MUNKAERŐ-PIACI KERESLET HATÁSA AZ OKTATÁSRA

Az elmúlt néhány évezred technológiai változásai olyan óriási szerkezetváltást eredményeztek a munkaerőpiacon is, melyre a tagállamok, és különösen Kelet-Európa nem voltak felkészülve. A technológiai változásoknak köszönhetően a feltörekvő piacgazdaságok első-sorban tudásintenzív új munkahelyeket teremtettek, amelyek magasabb szakképzettséggel rendelkező munkaerőt igényeltek. Ennek következtében a képzetlen munkaerő iránti kereslet csökkent, és erre az oktatási szektor nem tudta megadni a megfelelően rugalmas választ. A szükséges reagálás elmaradása, a gyors váltásra való képtelenség okai részben azzal magyarázhatók, hogy a piaci intézmények viszonylag gyors kiépülését a társadalmi változások nem tudják követni – ez egyéni és intézményi szinten egyaránt jelentkező probléma. De legalább ugyanolyan mértékben meghatározó tényező az erre a régióra nagymértékben jellemző esélyegyenlőtlenség, vagyis hogy a tanulási eredményeket legerőteljesebben még mindig a családi háttér határozza meg.

Az alacsony termelékenységű munkaerő a fejlett országokban jellemzően a kisvállalkozásokban talál munkát, ez a szektor pedig Kelet-Európában viszonylag gyenge, másrészt a már pályán lévő és a pályakezdő munkavállalók készség szintjét is javítani kell, ami viszont a régió hagyományos, inkább a tárgyi tudásra fókuszáló oktatási rendszereinek átalakítását igényli.

Az alacsony képzettségű munkavállalókra vonatkozó kínálat és kereslet közti rés nem változik, ha nem történnek összehangolt és célzott beavatkozások minden ágazat, szektor és alszektor részéről (közigazgatás, szabályozás, foglalkoztatás, szociális ellátó rendszerek, oktatás). Éppen ez az Európai Unió egyik vonatkozó alapelve, a rugalmas biztonság (*flexicurity*), mely új módon kezeli a rugalmasság és a biztonság kérdését a munkaerőpiacon. Elengedhetetlenül szükséges továbbá egy újfajta biztonsági szolgáltatás, mely segíti az egyéneket karrierjük tervezésében, és biztosítja számukra a biztonságos átmenetet egy új foglalkozásba. Ilyen szolgáltatás részben kiépíthető például az életpálya-tanácsadás rendszerének (*lifelong guidance*) keretén belül. ●

SEGEDI ESZTER

Egy lehetséges válasz a korai lemorzsolódásra: **érzelmi nevelés** az iskolában

A korai lemorzsolódás hátterében összetett jelenségek húzódnak meg. A háttérben rejlő okokból csak azt a néhányat szeretnénk kiemelni, melyek kapcsán az iskola nagyon sokat tehet a gyermekek érdekében akkor is, ha közben egyéb veszélyeztető tényezők fennállnak.

Mihályi Ildikó cikkében¹ a következőt olvashatjuk a lemorzsolódott gyermekek által megjelölt indokok között: „...a gyerekek csaknem felét (47%) egyáltalán nem is érdekelte a tanulás; 69 százalékuk annyira motiválatlan volt, hogy még a házi feladatait sem készítette el. 55 százalékuk úgy érezte, hogy az általános iskola nem készítette fel őket megfelelően a középfokú tanulmányokra. 32% viszont egyszerűen csak pénzt akart keresni...”

Ha nagyon egyszerűen szeretnénk összefoglalni, hogy miről van szó, ezek a tanulók szubjektíven teljesen értelmetlennek találják az iskolába járást. Feleslegesnek találják az iskolában eltöltött időt, mert a fenti válaszokat lefordítva: semmi érdekes nem történik az iskolában, nem használható a tudás, amit kapnak, és lenne fontosabb, értelme- sebb dolguk, mint például a pénzkeresés, otthoni segítségnyújtás vagy családalapítás.

A lemorzsolódás hátterében álló objektív veszélyeztető tényezőként szokták az egyes gyermekek személyes adottságait, körülményeit megnevezni, (sajátos nevelési igény, hátrányos helyzet, iskolaérettség kérdése, stb.). Azt gondoljuk, hogy ezeknek a problémáknak a feltérképezésére és kezelésére az intézményekben nagy hangsúlyt fektetnek. A hagyományos iskolákban is egyre elterjedtebb az egyéni képességekre való odafigyelés, az egyéni bánásmód és differenciálás, ami rengeteg munkát és energiát igényel a pedagógusok részéről. Fontosnak tartjuk megemlíteni, hogy ha az energiákat csak ezeknek a megoldására fordítjuk, eleve kudarca leszünk ítélve. Hiszen a legnagyobb igyekezet ellenére is találkozunk olyan körülményekkel, amelyeket nem tudunk megváltoztatni. Sem a gyerekek bizonyos képességei, sem a családi körülmények jó része nem

>>>

Iskolánkban, a Szemere Bertalan Általános Iskola és Gimnáziumban hagyományos szemléletű oktatás és nevelés folyik. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján szükségét éreztük egy olyan program elindításának, mely direkt módon fejleszti a szociális képességeket és az érzelmi intelligenciát, emellett pedig illeszkedik az iskola hagyományos működéséhez.

A TI és ÉN=MI (Társas Ismeretek és Érzelmi Nevelés Mindannyiunkért) programot egy éve indítottuk el az alsó tagozaton. Az alsó tagozatos tanítók az első félévben rendszeres csoportos konzultációkon ismerkedtek meg a program elemeivel és elméleti hátterével. Utána szabadon eldönthették, hogy szeretnék-e elindítani a programot a saját osztályukban. A tavalyi félévben egy osztályban indult, idén három osztályban folyik a munka, a háttérben folyamatos konzultációkkal. A foglalkozások heti egy órát vesznek igénybe, de a program bizonyos elemei beépülnek a többi nap napirendjébe is. Játékok, mesék, rajzolás, vizualizációs gyakorlatok, dramaturgiai elemek váltakozva követik egymást. A foglalkozások során a gyermekek teljesítményét nem osztályozzuk, az értékelés csak a személyes visszajelzéseken keresztül történik.

A program lényegi eleme, hogy a foglalkozásokat az osztály tanítója vezeti az egész osztályközösségnek. Mivel a gyerekek az idejük nagy részét ebben a közösségben töltik, a családi közösség után a legtöbb támogatást az osztálytársak és a tanítók tudják nekik nyújtani. Tehát a program célja elsősorban egy támogató, kiszámítható, biztonságos közösség kialakítása.

A PROGRAM TOVÁBBI CÉLKITŰZÉSEI:

- az önbecsülés növelése
- az önfegyelem növelése
- saját és mások érzelmeinek felismerésében való jártasság megszerzése
- az érzelmek hatékony kommunikálásának kialakítása
- az empátiás képesség növelése
- egyéni célok és értékek megfogalmazása
- a közösségi, társas értékek tudatosítása
- a tervezés és előre gondolkodás fejlesztése

A foglalkozások során a tanuló többek között konkrét tárgyi ismereteket szereznek az érzelmekről. Megtanulják, hogy az érzelmek mind helyénvalók, és senki nem vonható felelősségre azért, amit érez. Azt is megtanulják, hogy különbséget tegyenek az érzelem, az érzelmet okozó esemény és az érzelmet követő cselekvés között.

Ez a szétválasztás sokszor nehéz lépés még nekünk, felnőtteknek is. Nem biztos, hogy mindig végiggondoljuk a következő módon: az rendben van, hogy a gyermek dühös lesz, ha piszkálják, de az már nincs rendben, ha ezért a másikat bántja. Az okot megértem, a dühét elfogadom, de a cselekedetet nem. Természetesen a program csak akkor működik hatékonyan, ha a pedagógus is ennek a szellemében jár el az osztályban, mert az ő példamutatásával válik hitelessé a „tananyag”. Sokszor elkövetjük azt a hibát mi magunk is, hogy nem hagyjuk, hogy a gyermek átéljen bizonyos érzelmeket. Nekünk is meg kell tanulnunk különbséget tenni. „Nem lehetsz dühös!” helyett „Értem, hogy dühös vagy, de nem törheted össze a ceruzákat”.

¹ Mihályi Ildikó (2009) : „A csendes járvány”, <http://www.ofi.hu/>

fog megváltozni. Ezt azért szükséges kiemelni, mert az irreális elvárások miatt a pedagógusokban egyre nőhet az elégedetlenség, és az érzés, hogy értelmetlen volt a munkájuk.

Szó esik arról is, bár kevesebb, hogy az egyéni bánásmód és az egyéni értékek hangsúlyozása mellett szükség van az iskolai közösség által képviselt értékre is. Fontos a jó, elfogadó iskolai légkör, a megfelelő fegyelmezési gyakorlat, a tanár személye. Könnyen belátható ezeknek a körülményeknek a fontossága. Ha a közösség nem tolerálja az egyéni bánásmódban részesülő gyermekeket, vagy „megéri” a tanulóknak és a tanárnak is a kirekesztés (hiszen a gyerek előbb-utóbb csak elmegy), akkor a problémát nem hogy nem oldottuk meg, hanem súlyosbítottuk. A kirekesztett, iskoláról iskolára járó gyerekek könnyen a lemorzsolódók közé kerülhetnek. Egy támogató közösség azonban nagyon sokat segíthet az iskolaelhagyás megelőzésében.

A legkevesebb szó talán arról esik, hogy a gyerekeket hogyan tudjuk támogatni abban, hogy az esetlegesen fennálló megváltoztathatatlan problémáikkal együtt éljenek, hogy ezekkel a problémákkal együtt vagy ezek ellenére mégis a közösség hasznos tagjává váljanak. Milyen készségekre és képességekre van szükségük ahhoz, hogy ne csak passzívan várják, hogy egy közösség befogadja őket, hanem aktívan részt is vegyenek a kapcsolatok alakításában? Ezek a készségek a szociális kompetencia területét érintik. Dancsó Tünde a következőket írja cikkében²: „Mindezek a kompetenciák ma az iskolarendszerben közvetett hatások által formálódnak. Bár fontosságuk talán mindenki számára nyilvánvaló, e készségek, képességek és attitűdök rendszerszerű fejlesztését eddig még nem célozta meg a hazai közoktatás.” (Gönczöl–Vass 2004)

Többek között az ilyen helyzetek felismerése és kezelése miatt is szükséges a rendszeres konzultáció.

Az érzelmekkel kapcsolatos munka része az érzelmek mögött meghúzódó emberi vágyaink és értékeink feltérképezése és megerősítése. A szorongó kislányban észrevesszük, hogy nagyon okosan szeretett volna felelni, a dühös kisfiúban pedig azt, hogy egy szép várat akart felépíteni, amit most leromboltak. A fókusz így fokozatosan átkerül az érzelmekről az értékekre, ami lehetővé teszi az önkontroll hatékonyabb alkalmazását.

A konkrét ismereteken kívül a napi rendszeres gyakorlatok során új szokásokat és viselkedésmintákat tudnak kialakítani a tanulók a régi, másokat esetleg zavaró viselkedés helyett. Kiderül, hogy meg tudják változtatni a hozzáállásukat társaikhoz és önmagukhoz. Lehetőségük nyílik az új képességeik begyakorlására az osztályban, ami lehetővé teszi ezeknek a képességeknek a közösségen kívüli alkalmazását is. A munka részét képezi a szülővel való kapcsolat ápolása, és a foglalkozásokon tanult ismeretek, az új képességek „hazavitele” és otthoni alkalmazása.

Dr. Boglarka Hadinger pszichológus és pszichoterapeuta az önbecsülés öt tartóoszlopaként a következőket jelöli meg: pozitív kapcsolatok; hozzáértés; tájékozódási képesség a célok és értékek tekintetében; jó emberré válás igénye; életöröm és életkedv³.

Eddigi tapasztalataink alapján mondhatjuk, hogy a TI és ÉN=MI program során a tanulók mind az öt területen tudnak fejlődni. Az egymásra figyelés javítja a kapcsolataikat, és az érzelmek terén igazi szakértőkké válhatnak. Könnyebben eligazodnak az ok-okozati összefüggések, a célok és értékek megfogalmazásában. Megtapasztalhatják tetteik következményeit, és hogy ezek hogyan érintik a többiekét. Alkalmuk nyílik a másokkal való törődés, a többieknek való segítségnyújtás gyakorlására. Lehetőségük van tapasztalatot szerezni a saját magukban rejlő értékekről is, arról, hogy ők maguk is „jó”. Hatékonyak és értékesnek élik meg magukat. És végül, de nem utolsósorban a foglalkozások alatt szemmel láthatóan árad belőlük a lelkesedés és az életkedv.

A foglalkozások élménnyé válnak, az órai szereplések, elkészített feladatok pedig alkotássá. Ha a gyermekek értelmet találnak a tevékenységükben, motiváltak lesznek mind az ismeretek elsajátítására, mind a pozitív változásokra, mind a rendszeres iskolába járásra. Fontosnak tartjuk megemlíteni, hogy a szociális és a kognitív képességek folyamatos kölcsönhatásban vannak. Példaképpen a célok és értékek megfogalmazása, a tervezés és előre gondolkodás képessége a tanulás során is hasznosítható. Nem meglepő tehát, hogy külföldön a hasonló programokat alkalmazó iskolák mérhető változásokról számolnak be a tanulmányi eredmények javulása terén is. Bár iskolánkban a program bevezetése még kísérleti stádiumban van, reméljük, hogy hamarosan mi is beszámolhatunk hasonló jó eredményekről.

Daniel Goleman szerint⁴ az érzelmi intelligencia jobb előrejelzője az életben és az iskolában elért sikereknek, mint az IQ. Bízunk abban, hogy a TI és ÉN=MI program bevezetésével mi is hozzá tudunk járulni az iskolánkba járó gyermekek sikeres pályafutásához, és ahhoz, hogy ne csak sikeres, de jó emberekké is váljanak. ●

PATAKY KRISZTINA

iskolapszichológus

Tanítók: Bóczi Zsuzsanna, Rott Zsuzsanna, Varga Annamária

Huszár Attila igazgató

Cservenkáné Pál Ilona alsós igazgató helyettes

Szemere Bertalan Általános Iskola és Gimnázium

Ezt a programot – más jó példákkal együtt – a Tempus Közalapítvány *Alma a fán – Fókuszban a tanulás* támogatása rendezvénysorozatának szeptemberi műhelybeszélgetésén mutattuk be.

2 Dancsó Tünde (2009): A szociális kompetencia megjelenése a Nemzeti alaptanterv kiemelt fejlesztési feladataiban, <http://www.ofi.hu/>

3 Boglarka Hadinger (2006): Bátorság az élethez, Jel Kiadó, Budapest

4 Daniel Goleman (2008): Érzelmi intelligencia, Háttér Kiadó, Budapest

pályázatok

HÁZUNK TÁJÁRÓL

A tanárok mint a nemzetközi mobilitás katalizátorai

Egy nagysikerű rendezvényről címszavakban

A tavaszi nagy LLP konferenciánk témája idén – nem először – a mobilitás volt, ezúttal a tanárok szerepét kiemelve. A tanulási mobilitás olyan lehetőség, melynek segítségével a fiatalok erősíteni tudják azokat a képességeiket, amelyek vonzóbbá teszik őket a munkáltatók szemében, új szakmai ismeretekre és készségekre tesznek szert, miközben személyiségük is fejlődik. A mobilitások az egyéni fejlődésen túl az intézmények, sőt az oktatási és képzési rendszerek nyitottságát, nemzetköziesítését is szolgálják. Mindebben kulcsszerepe van a pedagógusoknak, az oktatóknak és az intézményvezetőknek: felkészültségük, motivációjuk, elkötelezett munkájuk elengedhetetlen a sikeres nemzetközi együttműködések megvalósításához.

Ahogy változik körülöttünk a világ, a tanári hivatás is egyre inkább átalakul: a gyors technológiai fejlődésnek köszönhetően új tanítási módszerekre van szükség, figyelembe kell venni az egyéni tanulási utakat, és egyre összetettebb követelményeknek kell megfelelniük a pedagógusoknak.

HOGYAN SZOLGÁLHAT ESZKÖZKÉNT AZ EGÉSZ ÉLETEN ÁT TARTÓ TANULÁS PROGRAM A PEDAGÓGIAI MEGÚJULÁSHOZ?

- Szemléletváltás
- Képzés / továbbképzés
- Innovatív megoldások
- Projektpedagógia, kooperativitás
- Tanuló-központúság
- Tanulás iránti motiváció
- Készség- és kompetenciafejlesztés
- Tantárgyközi jelleg
- Multikulturalitás

A műhelybeszélgetések során a résztvevők gyakorlati példákon keresztül kaphattak színes képet a mobilitás akadályainak leküzdéséről, az iskolavezetés szerepének jelentőségéről, valamint az eredmények beépítéséről a mindennapi munkába.

„Az oktatási rendszer csak annyira jó, amennyire a tanárok, akik alkotják.”

McKinsley&Company, 2007

A tanárok mint a nemzetközi mobilitás katalizátorai

PÁLYÁZATÍRÁSI ALAPISMERETEK KURZUS

A szegedi Orczy István Általános Iskola hosszú évek óta aktív résztvevője a Comenius programnak, és számos projektet vitt sikerre, összesen 13 partner intézménnyel. Eredményeiket a SZTE Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Tanító- és Óvóképző Intézet, Óvóképző szakcsoportjával és az Alkalmazott Pedagógia és Pszichológia Tanszék Szociálpedagógia szakával együttműködve is terjesztik: kidolgoztak egy pályázatírási alapismeretek kurzust, ahol saját tapasztalataikat adják át a leendő pedagógusoknak. A tematika része a Comenius és az eTwinning program ismertetése, a projekt módszer alkalmazása az oktatásban, az IKT és web 2.0 eszközök felhasználása, valamint gyakorlati tudnivalók a projekt indításától a lezárásig.

MIÉRT FONTOS A MOBILITÁS EGY SZAKKÉPZŐ INTÉZMÉNYBEN?

- A társadalmi minták alapján a fiatalok is szeretnék jobban érvényesülni, ezt sokan külföldi munkavállalással szeretnék elérni;
- egyéni ambícióknak megfelelően a világ megismerése, bejárása, főleg az uniós országokban élők megismerése;
- nemzeti öntudatunk éledése, a környező országokban élő magyarság megismerése;
- tapasztalatszerzés idegen földön, helytállás, önmagunk megismerése, elfogadtatása;
- nemzetközi karrier elérése.

Igaz László,
CSEPEL TISZK Csepel-Sziget Műszaki Szakközépiskola,
Szakiskola és Kollégium

ÓVODÁBÓL ISKOLÁBA

A veszprémi Hriszto Botev Általános Iskola és Egry Úti Körzeti Óvoda képviselői olyan módszereket mutattak be, melyek megkönnyítik az óvoda és az iskola közötti átmenetet. A partner országokból ellesett ötletek között szerepeltek rugalmas tanítási módszerek, a tanteremben és a tantermen kívüli tevékenységek adta lehetőségek, illetve különböző életkorú gyerekek együttműködése anyanyelven és idegen nyelven. Testvér csoportokat-osztályokat hoztak létre, együtt dolgozták fel a közösen kiválasztott meséket, a gyerekek aktív részvételével.

KÖZÉPKORI JÁTÉKOK KÖZÉPFOKON

A II. Rákóczi Ferenc Fővárosi Gyakorló Közgazdasági Szakközépiskola projektje a hagyományos, ismeretalapú történelemtanítás helyett az aktív tanulói részvételre épített. Célja volt a tanulók motiváltságának és önbizalmának erősítése a „játszva tanulni” módszerrel, továbbá a digitális kompetenciák, memóriafejlesztő, térbeli és időbeli tájékozódást segítő készségek fejlesztése. A középkori ismeretek elsajátítását a gyerekek által készített web alapú, illetve táblás és kártyajátékok tették élményszerűvé, két tanítási nyelvű osztály lévén mindezt angolul.

A rendezvényen az egyik gyakran említett téma volt a koordinátori szerep sokoldalúsága, azaz hogyan legyünk csapatépítők, konfliktuskezelők és diplomaták egy személyben, ahogyan az egyik prezentáció címe frappánsan megfogalmazta.

MILYEN A JÓ KOORDINÁTOR?

- Megalapozott szakmai háttérismeretekre, képzettségre van szükség ahhoz, hogy nemzetközi projekteket koordináljunk,
- csapatépítő, konfliktuskezelő, diplomáciai érzékeléssel rendelkezik,
- a koordinátor jó moderátor, ismeri a partnerek kultúráját, és meg tudja ismertetni velük a mi kultúránkat is,
- a projekttalálkozókon segíti saját csapatát a kapcsolatépítésben,
- a lehetséges konfliktushelyzeteket elkerüli, ha mégis adódnak, megoldja,
- jól tud kommunikálni intézményen belül a projekt sikere érdekében, és a külföldi partnerekkel az együttműködés céljainak eléréseért,
- példamutató.

Kövári Csilla,
Bartók Béla Nevelési és Általános Művelődési Központ,
Szabó Pál Általános Iskola

ÖNKÉNTESÉG az Egész életen át tartó tanulás programban

HOGYAN ALKALMAZHATÓ A PROJEKTMÓDSZER A JELENLEGI KERETEK KÖZÖTT?

- A tanórák átcsoportosításával
- A munkaformák megválasztásával:
pl. beszélgetőkör vagy önálló munka
- A tanító szerepének megváltoztatásával

Nagy Katalin Gabriella

SZEMÉLYES TAPASZTALATOK ÁTADÁSA ÉS DISSZEMINÁCIÓ:

A Raoul Wallenberg Humán Szakképző Iskolában az első, 2008-as mobilitási projekt esetében lasszóval kellett fogni a gyakoronkjelölteket. A 2010-es projektre 22 fő jelentkezett, míg a 2011-es mobilitásban már 77-en szerettek volna részt venni. Valóban ennyivel sikeresebb volt a második projekt az előzőnél, vagy inkább arról van szó, hogy többen tudtak a sikeréről?

- Tanárok élménybeszámolóí az osztályokban
- Tanárok prezentációja a félévzáró értekezleten >> nagyobb érdeklődés a projekt iránt a kollégák körében
- Szakmai cikk megjelenése
- Faliújság várta a hazaérkező tanulókat, kis személyes üzenetekkel a kint járt tanároktól
- A tanulók prezentációja másfél héttel a hazaérkezés után hatalmas érdeklődés mellett

Szátleki Szilvia, Raoul Wallenberg Humán Szakképző Iskola

MÓDSZERTANI ÖTLETEK KIPRÓBÁLÁSRA

A rendezvény népszerű színtere volt a vásártér, ahol életre keltettük a honlapunkon már régóta rendkívül népszerű módszertani ötletgyűjteményt, és ahol minden pedagógus újra tanulóvá válhatott egy-egy gyakorlat vagy minióra erejéig. A nemzetközi együttműködésekben jártas tanárok segítségével minden résztvevő maga is kipróbálhatott számtalan módszertani ötletet, feladatot, gyakorlatot, amit akár már másnap hasznosíthatott a saját óráin. A repertoárban sok más praktika mellett szerepelt a gátlások oldása mozgással, az okostelefon mint egyéni és kollaboratív taneszköz, szókinccsfejlesztő gyakorlatok, a tanulók közötti tudáskülönbség kezelése vagy éppen illemtan-leckék. •

Aki lemaradt volna, megtekintheti a folyamatosan frissülő Módszertani ötletgyűjteményt a Tempus Közalapítvány honlapján:
www.tka.hu >> Tudásközpont >> Módszertani ötletgyűjtemény

Összeállította: KARDOS ANITA

Az Önkéntesség Európai Éve alkalmából 2011 márciusa és májusa között online kérdőív segítségével kértük véleményüket az önkéntes munkával kapcsolatban. Arra szerettünk volna választ kapni, *hogyan segítheti az önkéntes munka az LLP támogatásával megvalósuló tevékenységeket és az eredmények fenntarthatóságát.*

A felmérésünk nem reprezentatív, így messzemenő következtetéseket sem lehet levonni belőle, célja mindössze felvillantani néhány tapasztalatot és véleményt.

A válaszolók többsége a Comenius iskolai együttműködések pályázattípusban (53%) vett részt, de jöttek válaszok Leonardo mobilitás, Grundtvig tanulási kapcsolatok, illetve 1-1 Leonardo innovációtranszfer, Grundtvig felnőtt tanulói műhely, illetve Erasmus mobilitás pályázótól is.

A pályázók többsége tanulókat vont be önkéntes munkába a projekt során (40%), de tanárok/oktatók, szülők, illetve más szervezetek képviselői is megjelentek önkéntesként.

Az önkénteseket leginkább a programszervezésbe vonták be, illetve a vendégek elszállásolásában nyújtottak segítséget, de voltak, akik tolmácsolási vagy fordítási feladatokat végeztek.

Arra a kérdésre, hogy miért vontak be önkénteseket a projektbe, nagyon különböző válaszok érkeztek, az anyagi megfontolástól kezdve az önkéntes felajánlason át egészen addig, hogy az intézmény stratégiai célkitűzése tartalmazta az önkéntesek foglalkoztatását.

Az önkéntesek kiválasztásánál elsősorban a feladat volt meghatározó, de szempontként merültek fel a nyelvtudás, a hajlandóság és a hozzáállás is. Volt olyan intézmény, ahol nem is válogattak, minden felajánlott segítségre szükség volt.

A pályázat lezárulta után a válaszadók 73%-a folytatta tovább a projektet önerőből, melybe 80%-uk továbbra is bevont önkénteseket, leginkább a korábbi résztvevőket vagy kedvezményezetteket.

A válaszadóknak nagyon sok jó tapasztalatuk volt az önkéntesekkel kapcsolatban. Pozitívként emelték ki az új szint, amit behoztak a projektbe, a lelkesedést, azt, hogy olyan feladatokat tudtak ellátni, amelyeket az intézmény dolgozói nem, és sokan említették a nyitottságot, az új ötleteket és az elhivatottságot. Negatívumot, nehézséget szinte nem is hoztak fel. Ha mégis, ilyen volt a szabadidő hiánya, az esetenként nehézkes motiválás, illetve a megfelelő önkéntes megtalálása.

A válaszadók egyetértettek abban, hogy megéri önkénteseket foglalkoztatni, mert hasznosságuk mellett mindenképpen új szint hoznak a projektmunkába. •

CSEKE BETTINA

A külföldi szakmai gyakorlatokról

a HR szakember szemével

RÉSZLETEK AZ ÚJ „MOBILITÁS ÉS MUNKAERŐPIAC” KIADVÁNYBÓL

Egy külföldi szakmai gyakorlat jelentősen növelheti a munkaerő-piaci esélyeket, hangzik el sokszor a megállapítás. De hogyan látják, hogyan élik meg ezt az érintettek – különösen a munkaadók? Tényleg ilyen kedvezőek a tapasztalatok? Hogyan ítélik meg a külföldi mobilitás értékét? Ennek járunk utána a „Mobilitás és munkaerőpiac” címmel hamarosan megjelenő új kiadványunkban, melyben minden oldalról körüljárjuk a témát. Diákokat külföldi gyakorlatra küldő intézmények, gyakornokokat fogadó cégek, vállalkozások szakmai tanulmányúton részt vevő képviselői, intenzív programokba bevont szervezetek munkatársai mondják el tapasztalataikat.

Ízelítőül részleteket közlünk a Fekete Gáborral készült interjúból, aki tehetséggondozásért és toborzásért felelős menedzserként dolgozik a GE Lighting EMEA Központjában.

A nemzetközi munkakörnyezet, a mobilitás egy multinacionális cég mindennapjainak része. Különösen igaz ez a GE Lighting EMEA Központjára, mely Budapestről támogatja az üzletág sikeres működését a teljes európai, közel-keleti és afrikai régióban. Itt fontos és alapvető igény a nemzetközi szakemberek jelenléte, együttműködése.

Az Ön munkahelyén nem kirívó a külföldi munkavállaló. Milyen hozzáadott értéke van annak, ha külföldi szakember csatlakozik a céghez?

Az EMEA Központban sokkal szélesebb körű tapasztalatot tud valaki megszerezni, szélesebb lehetőségek nyílnak előtte, hogy hová léphet tovább mondjuk 2 év után. Az EMEA Központhoz hasonló központja nem sok cégnek van régióinkban sem, és ez egy olyan plusz, ami meglehetősen nagy vonzerőt jelent a külföldi szakemberek számára is. Itt van egy 80 fő körüli ügyfélszolgálatunk, egy K+F központunk, ami úgy tud dinamikusan fejlődni, ha nemzetközi tapasztalatú szakembereket is ide tudunk hozni.

Fontos, hogy a jelölteknek legyenek előzetes külföldi tapasztalataik?

Igen, valószínűleg előnyben fogjuk részesíteni a kiválasztás folyamán azokat, akik már külföldön szereztek egyfajta tapasztalatot, nyelvtudást, ami illeszthető az adott pozícióhoz. Ez nem elvárás, inkább azt mondanám, hogy előny. Az, amit a jelölt külföldön látott, tapasztalt, az a gondolkodás, látásmód, amit más kultúrában szerzett a kint töltött időszak alatt, az a nyitottság egyértelmű előny.

A munkáltató oldaláról nézve melyik a hasznosabb: egy külföldi tanulmányi félév vagy egy külföldi szakmai gyakorlat?

Az utóbbi. A tanulmány elsősorban a nyelvtudást erősíti, aki viszont gyakornokként volt külföldön, annál látszik, hogy bekerült a nemzetközi mozgásba, bekapcsolódott egy cég életébe, és ami

még plusz, hogy gyakorlatban próbálta ki azt, amit elméletben tanult. A gyakorlati ismeretek sokkal gyorsabban integrálhatók, mint az elméletek.

A pályakezdő jelentkezők hány százalékának vannak külföldi tapasztalatai?

A jelentkezők egytizede rendelkezik külföldi tanulmányi vagy szakmai gyakorlati tapasztalatokkal. Ez nagyon kevés, ennek a folyamatnak még nagyon az elején járunk. Pedig kell a jó nemzetközi tapasztalat, nem könnyű megtalálni a legtehetségesebbeket, nagyon szeretnénk növelni azoknak a jelentkezőknek az arányát, akik rendelkeznek már valamilyen külföldi gyakorlattal.

A hallgatók Ön szerint tudatosan készülnek a karrierjük építésére?

Nem igazán mondható ez el. Tapasztalatom szerint a hallgatók általában csak az utolsó évben kezdenek el azon gondolkodni, hogy mit is szeretnének csinálni, hova szeretnének gyakorlatra menni vagy milyen munkát szeretnének. Ebben óriási felelőssége van az intézményeknek, hogy megteremtsék az igényt a hallgatókban arra, hogy elkezdjenek a karrierjükről gondolkodni, láttassák ezeket a lehetőségeket, és integrálni tudják olyan szinten a képzésbe, hogy a hallgatók részéről tudatos folyamat legyen az álláskeresés, karrier orientáció, ne pedig ad hoc jellegű. Ide tartozik az önéletrajzok, motivációs levelek megírása is.

HERMÁNDY-BERENCZ JUDIT

A folytatás a 2011. novemberében megjelenő „Mobilitás és munkaerőpiac” című kiadványunkban olvasható, több más érdekes interjúval együtt.

www.tka.hu » Könyvtár

ERASMUS

A FACEBOOKON

Játékok és tapasztalatcsere a volt és leendő Erasmus hallgatók közösségében

Itt megkérdezheted a többiektől, kinek milyen tapasztalatai vannak egy adott egyetemről vagy kurzusról, hova érdemes ellátogatni Grazban, mit nem szabad kihagyni Párizsban, hol vannak a legjobb bulihelyek Turkuban vagy mire kell figyelni, ha lakást béreلسz Madridban.

Még Kockásfülű Nyúl is megirigyelte az Erasmus diákok életét, így szeptemberben útnak indult, hogy elkísérje Rómába Kaiser Evelint, aki Erasmus ösztöndíjasként egy évet tölt az Örök Városban. Evelin itthon a Pécsi Tudományegyetem pszichológia szakos hallgatója, és egyike annak a négyezer magyar diáknak, akik idén az

Erasmus segítségével vágnak neki Európának. Kedvenc plüssfiguránk szavazás révén nyerte el a különleges Erasmus státuszt, és most 3-4 hetente gazdát cserélve közvetlen közelről kóstolhat bele az európai diákéletbe. Tapasztalatait, élményeit, fotóit a Facebookon követhetitek nyomon az „Erasmus ösztöndíjjal Európában” oldalon – <http://www.facebook.com/Erasmus.osztondijjal.Europaban>

Ugyanitt további játékok és praktikus tanácsok várnak minden volt és leendő Erasmus hallgatót – ne maradj ki belőle Te sem!

MEGFELELŐ KÉSZSÉGEK A MEGFELELŐ MUNKAHELYEN

Milyen álláslehetőségek lesznek 10 év múlva? Megfelelő lesz a képzettségem?

Rendelkezem majd megfelelő képességekkel, készségekkel az állás betöltéséhez? Elismerik ezeket a képességeket a munkahelyemen?

Ezek a kérdések, bár már ma is fontosak, de a jövőben még inkább jelen lesznek a mindennapokban. „New Skills for New Jobs” (Új munkahelyekhez szükséges új készségek), az Európai Bizottság kezdeményezése ezekre a kérdésekre keresi a választ. Célja, hogy az emberek a megfelelő készségeket és kompetenciákat sajátítsák el, és azokat a megfelelő munkahelyen hasznosítsák. Nem egyszerűen több készségre van szükség, hanem a megfelelő készségekre. A munkáltatók egyre inkább olyan kulcskompetenciák meglétét keresik, mint a kreativitás, a kommunikációs és elemző készségek, szociális képességek, valamint a multikulturális környezetben történő kommunikáció és munka képessége.

A Tempus Közalapítvány 13 partnerország nemzeti irodájával együttműködve részt vesz a New Skills Network („Új készségek” hálózat) disszeminációs projektben, melyet az Európai Bizottság Egész életen át tartó tanulás programja támogat.

A projekt fő célja, hogy

- elősegítse minél több olyan projekt kidolgozását, amely a vonatkozó eljárások, módszerek és eszközök fejlesztését támogatja, segíti Európát a meglévő és az elvárt készségek közötti hiányosságok csökkentésében, és általában megkönnyíti az állampolgárok készségeinek fejlesztését;
- támogassa a jövőre vonatkozó irányelvek meghatározását, és az azt követő hosszú távú nemzeti és európai szintű stratégiai prioritások kialakítását.

A New Skills Network hatásaként azt várjuk, hogy a különböző (helyi, nemzeti, nemzetközi) szintű érdekelt felek, döntéshozók felfigyelnek az LLP támogatásból megvalósuló projektek eredményeire, különösen azokra, amelyek a készségek fejlesztésére vagy a várható igények előrejelzésére irányulnak, és megvan bennük az adaptálhatóság lehetősége. Az együttműködés eredményeiről bővebben 2012-ben tudunk majd beszámolni. •

BETHLENI ZSUZSANNA
Programkoordinátor

Csinos frizurák, gyönyörű fafaragások, ízletes és látványos ételkülönlegességek, valamint sürgő-forgó, szorgoskodó diákok színesítették a Szakiskolai mobilitási program zárókonferenciáját.

Könnyen találhat ECVET-projektet

NetECVET: Az Egész életen át tartó tanulás program (LLP) nemzeti irodáinak ECVET hálózata azért jött létre, hogy pályázóink a mobilitási projektek során az elismerés minél hatékonyabb eszközeit használhassák. Eddigi tevékenységünk eredményeként már könnyen tud ECVET jellegű projekteket találni Ön is.

Az ECVET (Európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszer) bevezetése és széles körben való használata előtt álló egyik legnagyobb kihívást a szakoktatás és szakképzés sokfélesége, a résztvevők nagy száma és sokszínűsége, valamint a képesítés nemzeti és ágazati rendszereiben fennálló különbségek jelentik. Ezt felismerve jött létre 2010 decemberében a NetECVET tematikus együttműködés 15 nemzeti iroda részvételével. Az Európai Bizottság által támogatott pályázat célja, hogy segítse a Leonardo da Vinci programban részt vevő pályázókat az ECVET most kialakuló rendszerének a tesztelésében, megértésében.

A három éves projekt első lépéseként a nemzeti irodák összegyűjtötték a már létező projektpéldákat, melyek az ADAM adatbázisban ECVET-logót kaptak. Mára már több mint 100 ilyen projekt van.

A projektek között az érdeklődő tovább tud válogatni egy szűrő beállításával: tanulási eredmények leírását tartalmazó projektet vagy Egyetértési nyilatkozatra (*Memorandum of Understanding*) példát nyújtó projektet egyaránt kereshet.

<http://netecvet.com/2011/06/29/ecvet-projects-easy-to-find/>

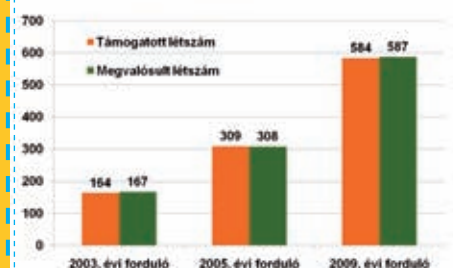
Az ECVET-logóval ellátott Leonardo da Vinci mobilitásokat, partnerségeket és innovációtranszfer projekteket nem minőségi kritériumok alapján választották ki, ellenben mind valós gyakorlatok, melyek további projektötleteket adhatnak arra, hogy milyen módokon ismertethető el a külföldön megszerzett szakmai gyakorlat.

A további projekt munka során egy felhasználói eszköztár (*Toolbox*) összeállítása a cél. Az eszköztár összeállítását hosszú kutató és tesztelő munka előzi meg, melynek egyik első lépéseként egy országokénti igényfelmérést végeztünk arról, hogy a pályázóknak milyen információkra lenne szükségük ahhoz, hogy az ECVET elemei a projektjükbe épülhessenek. A kérdőívek elemzése még folyamatban van, így ennek eredményéről a következő lapszámban olvashatnak. •

LUKÁCS JULIANNA

Támogatott és megvalósult diák mobilitások száma

A mobilitás egyre inkább intézményi stratégia

Kóstoló a lezárt szakiskolai mobilitási program eredményeiből

Csodálattal tekintek a szakiskolásokra. Azokra a diákokra, akik 16-17 évesen értenek valamihez, míg én ekkora koromban elitgimnáziumi tanulóként jó, ha a cénát be tudtam fűzni a tűbe. Így mikor enyém lett a feladat, hogy zárókonferenciát rendezzek a Szakiskolai mobilitási programnak, mindenképpen azt szerettem volna, hogy ez a nap róluk is szóljon.

A rendezvényt 2011. szeptember 8-án rendeztük autentikus környezetben, a Dobos C. József Vendéglátóipari Szakképző Iskolában. Az idén záruló programban közel 600 szakiskolai diáknak volt lehetősége 3-39 hetes szakmai gyakorlatot végezni külföldön.

A szeptemberi zárórendezvény azt kívánta megmutatni, hogy a program egésze milyen eredményekkel zárult, kinek mit sikerült megtanulnia a megvalósult projektek során. Megszóltattuk a szakképzési döntéshozókat is, hogy a tapasztalatok fényében képet adjanak arról, mi várható a jövőben.

Tordai Péternek, a Tempus Közalapítvány igazgatójának értékelő beszédében a program számszerűsített adatain kívül olyan fontos kérdések merültek fel, mint hogy hogyan tud a mobilitás egyre inkább intézményi stratégiává válni. Biztató jövőképet vázolt a jövőbeni mobilitási lehetőségekről, ha nem is a Szakiskolai mobilitási program folytatásaként, hanem a nagytestvéreként emlegetett, szélesebb kör számára pályázható Leonardo da Vinci programban.

A 2009-es Szakiskolai mobilitási program két fordulójáról készült értékelő tanulmány eredményeit, a program tanulságait, jó és javítandó elemeit Fehérvári Anikó oktatáskutató mutatta be az érdeklődők számára. A kutatás során személyes interjúk, valamint kérdőíves felmérések is készültek, melyek eredménye rámutatott arra, hogy a résztvevők, mind a tanárok, mind a diákok elégedettségi foka magas volt, valamint egyértelműen megmutatkozott a diákok szintjén a kinti gyakorlatok pozitív hatása. *A program egyfajta hiánypótló szerepet is betöltött azzal, hogy kifejezetten szakiskolai diákok számára tette lehetővé a kiutazást, akik általában sokkal gyengébb háttérrel rendelkeznek, mint szakközépiskolás társaik.* A tanulmány ezzel együtt rámutatott a program hiányosságaira, fejlesztendő elemeire is, mint például az egyes projektek értékelése és a projektekben elért eredmények terjesztése. Összességében azzal a végkövetkeztetéssel zárult, hogy érdemes volt a Szakiskolai mobilitási programot nemcsak folytatni, hanem jelentősen megemelt összeggel meghirdetni.

Az előadások után interaktív bemutatók adtak képet arról, hogyan is zajlott a munka a projektekben. Fodrásztanulók fantasztikus hajkölteményeket készítettek, bútorasztalos diákok fafaragásokat és egyéb faipari remekműveket hoztak létre a szemünk

láttára, a konferencia vendéglátásáról pedig négy, a programban részt vett vendéglátós iskola gondoskodott, mindenki a projektje célországának megfelelően készített ízletes és gyönyörű, különleges ételeket.

A kóstolót megelőző kerekasztal-beszélgetés célja az volt, hogy a hozzászólók összegezzék a megvalósult tapasztalatokat, és javaslatok szülessenek a továbbélésre, folytatásra. A beszélgetés résztvevői az oktatás különböző szintjeit, területeit képviselték: a programról készült kutatást vezető Mártonfi György, Modláné Görgényi Ildikó, az NSZFI főigazgatónője, valamint egy régóta pályázó, sikeres projekteket lebonyolító koordinátor, Kállai-Pataki Piroska és egy új pályázó intézmény kiváló projektjének koordinátora, Szabóné Novák Beáta szóltak meg. Sok gondolatébresztő hozzászólás hangzott el a gyakorlati szakképzési programok fontosságáról, a speciálisan szakiskolásoknak kiírt program létjogosultságáról. Mártonfi György többször is kiemelte, hogy a mobilitáspedagógia egyre inkább beépül az intézményekbe, és erre továbbra is törekedni kell, valamint hangsúlyozta, hogy ez a szakiskolai mobilitási program jó talajt biztosított az intézményeknek a későbbi Leonardo vagy más uniós programban való részvételükhöz is. Jó példát hallottunk arra Szabóné Novák Beátától, hogy hogyan lehet intézményeknek összefogva, egymást segítve együtt, de mégis egyénileg megvalósítani a projekteket, mint ahogy tették ezt a Tolna Megyei Önkormányzat Szent László Szakképző Iskolája és Kollégiumában (TISZK), ahonnan ebben a programban 4 tagintézménynek is volt nyertes pályázata. Szembesültünk a program nehézségeivel, javítandó részeivel is több szemszögből. Ami a folytatást illeti, Modláné Görgényi Ildikó szerint szükség lesz a szakképzés bizonyos szintű modernizációjára, a különböző rendszerek közötti utak átjárhatóvá tételére (mely az ECVET-hez való csatlakozással jó úton halad), és a mobilitást is bele kell építeni ebbe a rendszerbe.

A programról készült értékelő tanulmány teljes egészében elérhető a honlapunkon, továbbá érdemes elolvasni a programról készült disszeminációs füzetet is, melyben egy rövidebb összefoglaló mellett a programban kiemelkedő eredményt elért projekteket mutatjuk be. ●

NAGY ZSÓFIA

Irány MOLDOVA!

A CEEPUS (Közép-európai Felsőoktatási Csereprogram) 1993 óta működik. Kezdetben hat ország felsőoktatási intézményeibe lehetett oktatási célú mobilitásra pályázni, az idei tanévtől azonban Moldovával kiegészülve már 16-ra nőtt a CEEPUS tagországok száma, ahová féléváthallgatástól kezdve, szakmai kiránduláson át szakdolgoztatásra, avagy óraadásra lehet pályázni.

A legújabb partnert, a moldovai nemzeti iroda képviselőjét, Cristina Dumitru-t kérdeztük a CEEPUS-szal kapcsolatos tapasztalatairól, teendőiről.

MOLDOVA

főváros: Kisinyov
lakosság: 4 314 000
felsőoktatási intézmények száma:
17 állami, 13 magán
CEEPUS hálózatok száma: 10
CEEPUS ösztöndíj: 1500 MDL/hó
(kb. 28770 Ft/hó)

A MOLDOVAI NEMZETI IRODA ELÉRHETŐSÉGEI

Cristina Dumitru
Oktatási Minisztérium
Telefon: (+373 22) 27 75 69
Fax: (+373 22) 23 80 61
e-mail: ceepus@edu.md
web: www.edu.gov.md

- Melyek Moldova fő célkitűzései a felsőoktatás területén?

Az ország prioritásait a CEEPUS program által is képviselt elv, a kelet-közép-európai térség felsőoktatásának népszerűsítése határozza meg. Úgy véljük, ennek legmegfelelőbb módja a közös mobilitási programok létrehozása, melyek során hasznos tudást és jó gyakorlatokat oszthatunk meg egymással. A CEEPUS program megfelelő együttműködési háttérrel tud biztosítani a hálózatokba tömörülő egyetemeknek, ezért is tartjuk fontos előrelépésnek a programhoz való csatlakozásunkat, ami új lehetőségeket nyit meg a teljes moldovai felsőoktatás előtt.

- Ön szerint miért érdemes Moldovába jelentkezni a CEEPUS diákoknak?

Mivel egész életünk során folyamatosan tanulunk, a mobilitási programokban való részvétel egyértelműen előnyökkel jár. A külföldi tapasztalat az egyén szintjén magas színvonalú életvitelhez, jobb munkalehetőségekhez, önmegvalósításhoz segíthet hozzá bennünket, makroszinten pedig az ilyen fajta tapasztalat aktív társadalmi részvételre ösztönöz, és növeli az ország versenyképességét is. Nehezemre esik szakmai szempontból nyilatkozni, mert az én feladatköröm jórészt adminisztratív teendőkre korlátozódik, de bátran állítom, hogy a moldovai oktatási intézmények igen aktívak, és szívesen vesznek részt nemzetközi együttműködésekben.

- Milyen kérdéssel, kéréssel fordulhatnak Önhöz a jelentkezők?

Eddig elsősorban a hallgatók kerestek meg, akik általános információkat kérnek a programról, vagy a CEEPUS-ban részt vevő

egyetemekről. Sokakat érdekel a hallgatói élet is, nekik is szívesen segítünk. Az oktatók kérdéseit is várom, de mivel a hálózati jelleg miatt ők már jól ismerik egymást korábbról, ezért tőlük kevesebb megkeresés érkezik.

- Biztosítanak kiegészítő támogatást (szállás-hozzájárulás, úti-költség) a pályázóknak?

Tárgyalásokat folytatunk az egyetemekkel, hogy az ösztöndíjasok számára ingyen szállást tudjunk biztosítani, valamint interkulturális találkozó szervezését is tervezzük annak érdekében, hogy a beérkező ösztöndíjasok megismerjék a kultúránkat és a történelmünket. Emellett arra is figyelmet fordítunk, hogy Moldovát még vonzóbbá tegyük a CEEPUS pályázók számára, ezért a jövőben még többet szeretnénk majd népszerűsíteni az országot mint a program legújabb résztvevőjét.

- Töltött el hosszabb időt külföldön?

Egyetemi tanulmányaimat Romániában végeztem, az alapképzéstől a doktoriig az oktatási karra jártam. Ez az időszak nagyban hozzájárult a személyes és szakmai fejlődésemhez, olyan tudással és kompetenciákkal ruházott fel, amelyek segítségével aktív szerepet tölthetek be a társadalomban és a demokráciában. Éppen ezért ajánlom mindenkinek a CEEPUS programban való részvételt, mert ez egy kiváló lehetőség a közép-európai hallgatók és oktatók számára a nemzetközi tapasztalatszerzésre. ●

BEREGI BETTINA

További információ: www.ceepus.info, www.ceepus.hu

AZ ESÉLY UTAT NYIT, AZ ÚT PEDIG ESÉLY

Ha meg sem próbálunk, honnan tudhatnánk?

Ha belevágunk, mások is követhetnek.

MIRE JÓ AZ ESÉLY?

Bosszantóan sokszor halljuk, olvassuk azt a szót, hogy esélyegyenlőség, de hogy valójában mit jelent, hogy mi mindent jelenthet, azt csak az tudhatja, aki már lehetőséget kapott. Mire is?

Egy iskolában például arra, hogy hasznos tagja legyen egy közösségnek, élményeket, tapasztalatokat és ismereteket szerezzon. Mindenki a maga módján. Esély tehát mindenkinek jár. Azoknak pedig, akik hátrányt szenvednek a társadalom többi tagjával szemben, úgy tisztességes, ha egyenlő esélyeket biztosít a közösség.

MÁS KULTÚRA

Más kultúrával, életmóddal találkozni, külföldön élni, tanulni, dolgozni még rövid ideig sem egyszerű, sőt sok esetben sokkoló. Ezért segít sokat, hogy a Tempus Közalapítvány által kezelt nemzetközi programok többsége közösségi formában, intézmények közötti együttműködésen alapuló projekteket támogat. Nem marad magára a fiatal, de még a gyakorlott szakember sem.

HÁTRÁNYBAN LEVŐK

Különösen igaz ez a sajátos nevelési igényű tanulók, a fogyatékos, hátrányos helyzetű vagy eltérő igényű emberek esetében. Ők itthon is igen gyakran a közösség szélére szorulnak. Egy másfajta közeg, a többség számára is idegen elvárások vagy összehozzák a közösséget, vagy végképp szétfeszítik. A segítő vagy az elkötelezett mentor szinte nélkülözhetetlen.

A Tempus Közalapítvány pontosan erre a területre nyújt célzott kiegészítő támogatást és szakmai képzést partnereinek. Teszi ezt abban a reményben, hogy így növelheti a pályázók biztonságérzetét és a projektek sikerességét.

A JÓ SEGÍTŐ

A projekt szervezetsége, a pedagógus, mentor vagy éppen koordinátor felkészültsége meghatározó lehet. Az is, hogy képes legyen tompítani a felmerülő konfliktusokat, nyitottan és érzékenyen alkalmazkodjon az aktuális helyzethez.

ESÉLYEGYENLŐSÉG A PÁLYÁZATOKBAN

A Tempus Közalapítvány feladatai nem merülnek ki az Európai Unió által kiírt pályázatok körüli adminisztráció ellátásával. Csaknem valamennyi program hangsúlyt helyez az esélyteremtésre, kiegészítő támogatással, többletpontok biztosításával ösztönzi a pályázókat hátrányos helyzetűeket bevonó projektek szervezésére. Öröndetes, hogy egyes pályázati programoknál a szakmai beszámolóban is megjelenik az esélyegyenlőség szempontja, azonban ez most még nem általános. Azon dolgozunk, hogy létrehozzunk egy, az összes itt kezelt programra kiterjedő és kiterjeszthető elvárásrendszert a támogatott projekteken meg-

valósuló esélyegyenlőség, esélyteremtés eredményének nyomon követésére.

Igény szerint munkatársaink szakszerű tájékoztatással is segítenek azoknak a pályázóknak, akik egyébként mívusszal indulnának.

AHOL A TECHNIKA EMPÁTIÁVAL PÁROSUL

A saját önbecsülésük miatt is fontos tehát hangsúlyozni, hogy a többletpontok nem jogtalan előnyhöz juttatják a pályázót, pusztán a startvonalhoz segítik. Ezután már minden rajta múlik. Az út nyitva áll, de a próbákat mindenkinek magának kell kiállnia.

Ahhoz viszont, hogy senki ne tévedjen el rögtön az elején, személyre szabott szaktanácsadás, rendezvények, kiadványok, jó példák sora férhető hozzá a Tempus Közalapítványnál.

PROJEKT VAGY EGYÉNI ÖSZTÖNDÍJ?

Bár gyakran szokták, veszélyes így föltenni a kérdést. A válasz függ helyzettől, életkortól, személyiségtől.

Ritkán lényeges a forma, az eredmény annál inkább. Fejlődik-e, kibontakozik-e az önértékelés, a személyiség? Az egyén fejlődése nyújt-e a valmit a közösségnek?

Ha igen, jó formát választott a pályázó.

KÖLCSONÖSSÉG ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS

Nehéz feladat más emberek tanulási folyamatába beleavatkozni, főként, ha több kultúra ütközik olyan emberek életében, akik a saját világukat is csak korlátozottan ismerik.

Ebben a többszereplős játszmában alapkövetelmény a kölcsönös együttműködés az egyenrangú partnerek között. Mindenki beleteszi a tudását, a hitét, a beleérzőképességét, azaz csapatmunka.

KI NYER VELE?

Kézenfekvő azt válaszolni, hogy az, aki a támogatást kapja. De a támogató is, hiszen látja szárbá szökkenni a magot. Ezerszer is megéri.

MÁDAI MÓNICA
esélyegyenlőségi koordinátor

Felülmulta az előzetes várakozásokat a Kutatók Éjszakája idei rendezvényeinek látogatottsága, csak a budapesti programokon több, mint tízezer látogató fordult meg. Szeptember negyedik péntekén ismét felvillantak a különböző tudományágak érdekeségei, és az érdeklődők – akik között a legfiatalabb 4 hónapos, a legidősebb pedig 79 éves volt – kora estétől egészen hajnalig válogathattak a bemutatók, kísérletek, előadások és kiállítások között. A központi rendezvény helyszíne a Gödör Klub volt.

Tudomány fesztiválkéntősben

KUTATÓK ÉJSZAKÁJA

A Kutatók Éjszakáján 2011-ben a látogatók ismét megtudhatták, kik állnak a sokszor látványos, ám valójában komoly felkészültséget és kreativitást igénylő fejlesztések, kutatások mögött. A szervezők mindenütt az ismeretterjesztés inkább szórakoztató módját választották a tudományok népszerűsítésére, a programokkal számos helyszínen már délután kettő órától várták a közönséget.

Az érdeklődés évről évre fokozódik, s az időjárás idén is kegyes volt, a szabadtéri programoknak is kedvezett. A látogatók összetételében a fiatalok aránya nőtt a tavalyihoz képest, de idén is érkeztek egész családok, és képviseltette magát az idősebb korosztály is. A legfiatalabb látogató 4 hónapos, a legidősebb 79 éves volt. A regisztrációs programok szinte minden helyszínen 100%-os telítettséggel zajlottak. Sokan előre megtervezett menetrenddel, céltudatosan keresték a programokat.

A Miskolci Egyetemen a tanbánya-látogatás volt a legnépszerűbb, valamint a *Vércseppek nyomában* c. program, ami egy fiktív gyilkosságot követett nyomon a helyszíneléstől a bírósági tárgyalásig. A gödöllői Szent István Egyetemen az egyik legkedveltebb attrakció a vezetésbiztonsági program volt: vészfékes megállás, biztonsági öv szimulátor, részegséget szimuláló szemüveg, a tavaly felújított Botanikus Kertben pedig elemlámpás éjszakai túrát is szerveztek sötétedés után. A Corvinus Egyetemen a *Talaj és vízminták elemzése* és *Gyümölcsök a biokozmetikában* voltak a leglátogatottabb programok, míg a Bajai Csillagvizsgálóban a lézerpálcás csillagkép tanítás és a különleges, felfújható mobil planetárium, Veszprémben pedig az informatikusok éjszakája vonzott sokakat. Szegeden az Országos Meteorológiai Szolgálat Regionális Központjában hajnalban még rengeteg látogató várt a rádiószonda kibocsátására. Szarvason először nyitotta ki kapuit a Halászlát Kutatóintézet Környezetanalitikai Központja, ahol a legmodernebb analitikai műszerekkel ismerkedhettek a látogatók, a kisebbeknek pedig az afrikai harcsák élménytetése mellett a halsimogató vált a kedvencévé.

A Tempus Közalapítvány a budapesti központi rendezvényt idén új helyszínen, a Gödör Klubban szervezte meg, mely így egy éjszakára a tudományos ismeretterjesztés központjává vált. Délután három órától négy színpadon folyamatosan izgalmas, különleges előadásokat hallgathatott a közönség, ezt követően pedig koncerteken frissülhettek fel

2011

a látogatók. Játszott a Pál Utcai Fiúk, volt Pluto lemezbemutató, a koncertek után pedig DJ-k váltották a zenekarokat. Az előadások mellett számos workshop és interaktív műhely várta a látogatókat. Találkozhattunk például az Élményműhely csapatával, akik játszani, felfedezni hívták a tudomány és a művészetek barátait, és ismét megmutatták, a matematika több is lehet, mint szigorú tudomány. A Növénykórtan laborban a *Gumicukor vírusok* program ismertette meg a látogatókat a DNS felfedezésének történetével, a DNS felépítésével és azzal, hogyan kódolja az információkat. Különösen izgalmas volt a SOKK – Semmelweis Orvostudományi Kutatóközpont, ahol profi helyszínélők módjára lehetett cranio viewerrel arcot meghatározni, az onkokéssel szöveteket azonosítani, szimulátorral a szív működését vizsgálni, mindezt egy baleset sérültjeinek ellátása keretében. A Nyelv és Tudomány programján kiderült, hogy a nyelv- és beszédtudományok szexi dolgok, és hogy izgalmas, divatos és lebilincselő is lehet, ami az iskolából könyvszagúnak tűnt. A Da Vinci Learning - Edupress Tudáspróba programhelyszínén a látogatók választ kaphattak arra, melyik magyar feltaláló érdeme a golyóstoll, hogyan menthette meg több ezer ember életét a feketedoboz ötlete, vagy van-e víz a világűrben... Az eseményen általános iskolai vetélkedő keretében mérte össze tudását négy iskola hat csapata. Az első helyen végzett Zöldfülűek egy professzionális LCD mikroszkóppal és több millió éves ammonitesz fossziliákkal térhettek haza a Máriaremete-Hidegkúti Ökumenikus Általános Iskolába. A Gödör Klub rendszeres látogatói már hozzászokhattak a különböző műfajok találkozásához – nagy örömeinkre ennek az estének a programjai sem okoztak csalódást: a Kutatók Éjszakája a belvárosi éjszakai élet szerves részeként, különleges színpoltként jelent meg Budapesten.

Továbbra is elmondhatjuk, hogy a kutatók, a kapcsolódó intézmények és az érdeklődő közönség száma egyre nő: országos szinten 2006 és 2010 között háromezerről több, mint negyvenezerre nőtt a látogatók száma. 2011-ben 26 város 55 intézménye nyitotta meg kapuit, s a szervezők becslése szerint már több, mint ötvenezer látogató volt kíváncsi a kutatók titokzatosnak tűnő munkájára – ez közel 10%-kal több a tavalyinál, az esemény facebook oldala rajongóinak száma pedig meghaladta a tízezer főt.

HERING ORSOLYA
sajtómunkatárs

pályázatok

PÁLYÁZATI TIPPEK

AZ ELSŐ LÉPÉS

A Comenius iskolai együttműködési projektek iránt nagy az érdeklődés az iskolák és az óvodák körében, de nem mindig tudják, hogyan induljanak el, miként találhatnak partnereket. Szerencsére a partnerkeresés sokkal egyszerűbb, mint azt sokan gondolnák, számos lehetőség van arra, hogy az intézmények egymásra találjanak.

Az idén júniusban óvodák munkatársainak megtartott információs napon az egyes pályázati lehetőségek bemutatásán túl a résztvevők a partnerkeresés formáival is megismerkedtek. Ezek közül talán a legfontosabbak a pályázati lehetőséget koordináló nemzeti irodák által szervezett néhány napos partnerkereső szemináriumok, melyek arra is alkalmasak, hogy a személyes beszélgetések során a résztvevők jobban megismerjék egymást és az általuk képviselt intézményt, így nagyobb eséllyel választhatnak számukra megfelelő partnereket. Jó hír, hogy önrőre nincs szükség a részvételhez, az utazás költségei és a részvételi díj a Comenius előkészítő látogatások keretében megpályázható. A tervek szerint 2012-ben Magyarország is házigazdája lesz az egyik ilyen nemzetközi szemináriumnak.

A nemzeti irodák azt is vállalják, hogy iskolák partnerkereséseit továbbítják a pályázóknak. Ehhez a *Tempus Közalapítvány honlapjáról* segédletként letölthető egy formanyomtatvány, amelyben az érdeklődők intézményük adatait, a projektleírásukat, illetve a keresett iskolák paramétereit adhatják meg. Évente több tucat ilyen jellegű megkeresés érkezik a Közalapítványhoz, melyeket folyamatosan töltünk fel a honlapunkra. A Tempus Közalapítvány saját partnerkereső adatbázissal is rendelkezik, mely a Comeniuson túl a többi nemzetközi pályázati forma előtt is nyitott.

www.tka.hu

A legtöbb nemzeti iroda viszont az *eTwinning program partnerkereső adatbázisát* ajánlja pályázóinak. Az egy ideje már kifejezetten Comenius iskolai projekteknek szánt felülettel is büszkélkedő oldal jelenleg talán a legnépszerűbb adatbázis, ezért a partnerkeresés egyik legeredményesebb módját jelenti. A *Global Gateway-t váltó Schools Online oldala* is hasznos lehet, mely sok egyéb funkciója mellett partnerkeresésre is kiváló fórumot biztosít.

www.etwinning.net

www.schoolsonline.britishcouncil.org

Az intézmények munkatársai, a diákok és szülők személyes nemzetközi kapcsolatainak mozgósítása önmagában is eredményre vezethet, ezért érdemes a saját házuk táján is körülnézni. Gyakori, hogy a fenntartó önkormányzat testvértelepülési kapcsolatainak vagy az iskola nemzetközi ismeretségein keresztül bontakozik ki egy-egy új együttműködés.

Fontos hangsúlyozni, hogy a partnerkeresést érdemes időben, akár 8-10 hónappal a pályázati határidő előtt elkezdni, hogy legyen idő egymás alaposabb megismerésére, illetve a közös pályázati anyag kényelmes összeállítására. Persze, ha partnereik még nincsenek, akkor sincsenek elkésve, hiszen a Comenius iskolai együttműködésekre minden évben lehet pályázni. Eredményt viszont akkor érhetnek el igazán, ha egyszerre több csatornán próbálkoznak.

BALOGH TAMÁS

AZ EGÉSZ ÉLETEN ÁT TARTÓ TANULÁS PROGRAM STRATÉGIAI PRIORITÁSAI A 2011-2013 KÖZÖTTI IDŐSZAKBAN

- 1 Az egész életen át tartó tanulást és mobilitást elősegítő stratégiák kialakítása.
- 2 Az oktatás és képzés, valamint a munka világa közötti együttműködés ösztönzése.
- 3 A tanárok és oktatók, valamint az oktatási és képzési intézmények vezetői számára nyújtott alap- és továbbképzés támogatása.
- 4 A kulcskompetenciák elsajátításának előmozdítása a teljes oktatási és képzési rendszerben.
- 5 A társadalmi befogadás és a nemek közötti egyenlőség támogatása az oktatásban és képzésben, beleértve a bevándorlók és romák beilleszkedésének támogatását is.

KÖZÖS KINCSEINK, AVAGY MIRE JÓ AZ EST ADATBÁZIS

Egy jó példára van szükségem, egy már megvalósított projektre, meghatározott témában. Hol találok ilyet gyorsan? Míg ezen morfondírozom, eszembe jut egy korábbi cikk egy adatbázisról, amelyben összegyűjtötték a korábbi évek Comenius, Leonardo és Grundtvig projektjeinek az eredményeit. Nézzünk csak utána ennek!

Már írom is az internet böngészőbe: <http://est.tpf.hu>

Egy színes, vidám weboldal jön elő, máris jobb kedvem van. Rákattintok a keresésre. Eljutottam a központi oldalra, itt megtalálhatóak a programban részt vevő összes ország projektjei. Szerencsére az oldal tetején tudok magyar nyelvre váltani. Ezek után induljon a kutatás! Melyik programban keressem? Az engem érdeklő korosztály a középiskolások, így legyen, mondjuk, a Comenius multilaterális együttműködések. Az országnál kiválasztom Magyarországot, mert szeretném tudni, hogy itthon is vannak-e jó gyakorlatok. Az évet és az intézménytípust érintetlenül hagyom, ez most nem fontos számomra. De a téma területnél már érdemes szűkíteni a kört, jelenleg a környezetvédelem és a fenntartható fejlődés érdekel. Nem is válogatok tovább, a képzési terület és a lisszaboni prioritások úgysem mondanak túl sokat nekem. Izgatottan kattintok a keresés gombra.

Máris 93 projektpéldával találok szembe magam, nahát, még válogathatok is. „Environmentally educated tourist”, azaz „Környezettudatosan képzett turista” – ez izgalmasan hangzik. Már kattintok is a címére. Itt megtalálható minden, ami csak tudható a projektről: miről szól, kik vettek részt benne és mely országokból. A felső sorban, az országnevekre kattintva még azt is megválaszthatom, hogy melyik partner ország nyelvén szeretném elolvasni az összefoglalót.

A leírás alatt, az eredmények részénél találok, mit is hoztak létre az együttműködés keretében. Ezt szintén elolvashatom minden résztvevő nyelvén. Pazar. Az egyik „termék” egy mindenki számára elérhető web kurzus, mely kiegészítő tananyagként hasznosítható a tanóra keretein belül turizmus oktatására. Erre nem is számítottam, tetszik ez az adatbázis. Folytatom a böngészést, hátha találok még érdekes információkat.

Keresgéljenek Önök is, kincsekre találhatnak!

CSEKE BETTINA

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG EUROPEAN SHARED TREASURE (EST) NÉVEN HOZOTT LÉTRE ÉS MŰKÖDTET EGY ADATBÁZIST, MELYBEN COMENIUS, LEONARDO DA VINCI ÉS GRUNDTVIG PROJEKTEK EREDMÉNYEIT TESZIK KÖZKINCSSÉ.

A JÓ PÉLDÁKBÓL MERÍTHETNEK ÖTLETEKET, ÉS ÚJ SZAKMAI KAPCSOLATOKRA IS SZERT TEHETNEK.

<http://est.tpf.hu>

COMENIUS = TETSIK

Tudta, hogy már a Facebookon is csatlakozhat a Comenius programhoz?

Egy olyan közösség megteremtése a célunk, ahol nemcsak hasznos információkkal, de élmények és eredmények megosztásával is segítik egymást a Comenius résztvevői és a nemzetközi együttműködések iránt érdeklődők. Az aktualitások és érdekességek megosztásán túl játékokkal is várja az oldal a pedagógusokat.

Az egyik első akció a Comenius sárkányszépítőverseny volt. Májusban a Comenius Héten számos iskola szervezett nyílt napot, és sok helyen sárkányreptetést is rendeztek ennek alkalmából. Különleges sárkányokról volt szó, hiszen a gyere-

kek ezeken mutatták be a projekteket. Rengeteg jó hangulatú fényképet kaptunk, közülük az oldal rajongói választották ki a legszebbeket.

A tanév a Fordítás/Ferdítés játékkal indult. A Nyelvek Európai Napja alkalmából Comenius együttműködés során tanult, megismert rövid gyerekverseket fordíthattak a vállalkozó szellemű tanárok és diákok oda-vissza. Kétszáz fordítás érkezett az üzenőfalra, köztük igazi irodalmi gyöngyszemek is.

Várja Önt is a Comenius közösség – 2011. októberében már több mint 600 taggal.

www.facebook.com/Comenius.in.Hungary

VERSENYELŐNY – avagy a sikeres Leonardo mobilitási pályázatok titka

A pályázatírás kőkemény versenyhelyzet. Először is verseny a legjobb partnerekért, aztán – az esetek túlnyomó részében – versenyfutás az idővel a pályázati határidő közeledtével, majd verseny a támogatás elnyeréséért. A feladat nem egyszerű. Annak érdekében, hogy ebben a kiélezett helyzetben előnyhöz juttassuk olvasóinkat, kifaggattuk a 2011-es Leonardo pályázati kört bíráló szakértőinket, hogy szerintük milyen egy támogatásra érdemes pályázat. Lássuk „versenybírák” véleményét:

- A jó pályázati anyag szövegezése **konkrét, tömör**, de minden lényeges információt tartalmaz, nem terjengős, az adott pontban feltett kérdésre válaszol, nem ismétli a már leírtakat. A pályázatíró vegye figyelembe a megadott terjedelmi korlátokat, és mellékleteket csak szükség esetén csatoljon a pályázathoz.
- A pályázat egésze **koherens**, minden elemében egymásra épül, **tisztán kirajzolódik a célok – tevékenységek – eredmények – fenntarthatóság íve**. Ehhez alapvető a projekt részletekbe menő megtervezése és a tervek operatív teendőkké formálása. Az eredmények azonosításához előre dolgozzanak ki **mérési-értékelési mutatókat**, és ezek fényében fogalmazzák meg a projekt várható eredményeit úgy az egyének, mint a projektben részt vevő intézmények szintjén. Erre építve tervezzék meg a **projekt hasznosításának tervét**, mely magába foglalja egyrészt a várható eredmények és tapasztalatok beépítését az intézmény (és környezete) szakmai, pedagógiai munkájába és pályázati tevékenységébe, másrészt az ezirányú tevékenységek fenntarthatóságát segítő intézkedéseket.
- A munkaterv esetében törekedjenek a **külföldi gyakorlat, illetve tanulmányút programjának részletes ismertetésére**. A munkaterv kidolgozása a partnerek közös feladata, a küldő és a fogadó intézmény oldaláról felmerülő igényeket és meglévő lehetőségeket előre egyeztetessék. A munkaterv ideális esetben egyénre szabott, de legalább az azonos szakterületet érintő és azonos időtartamú gyakorlatok/tanulmányutak esetében konkretizálják az elvégzendő tevékenységeket.
- A munkatervben foglaltak, valamint a partnerek elkötelezettségének alátámasztására szolgál a partnerintézmény által kiállított **szándéknyilatkozat**. Ennek fényében törekedjenek arra, hogy egyrészt minden pályázati anyag tartalmazza a bevont partnerek szándéknyilatkozatait, másrészt a szándéknyilatkozatok minél konkrétabb vállalásokkal kapcsolódjanak a projektben foglaltakhoz. Tartózkodjanak a sablonos, részleteket nem tartalmazó szándéklevelek csatolásától, mely elsősorban a külföldi közvetítő intézmények esetében fordul gyakran elő.
- Közvetítő intézmények bevonásakor általános gyakorlat, hogy a külföldi partner egy előre összeállított egységes program-csomagot (pl. előre kialakított felkészítés és munkaprogram) biztosít a küldő intézménynek. A **sablonos megoldások elkerülése érdekében** ügyeljenek arra, hogy a közvetítő intézmény az általa biztosított program kialakításakor vegye figyelembe az Önök elvárásait, és a program minden elemében megfeleljen a kiutazók igényeinek.
- A pályázat tartalmazza a **projekttevékenységek időbeli ütemezését**, a projektmenedzsment tervet. A terv a projektmenedzsment minden elemére terjedjen ki a tervezéstől a megvalósításon és folyamatos értékelésen át az eredmények hasznosításáig és terjesztéséig. A terv a tevékenységek időbeli ütemezése mellett tartalmazza az egyes feladatok felelőseit is.
- Olyan pályázati anyag esetében, melyet egy előző pályázati körben már benyújtottak, ügyeljenek arra, hogy azt újból csak átgondolva, az előző pályázat tapasztalatait beépítve, a **jelen pályázati körre aktualizálva, frissítve** nyújtsák be.
- Amennyiben egy intézmény több pályázatot is be kíván nyújtani, ügyeljenek arra, hogy a pályázatok ne egymás – akár szó szerinti – másolatai legyenek, hanem valóban önálló, versenyképes pályamunkák. Tekintettel arra, hogy ugyanazon intézmény pályázatait ugyanaz a bíráló értékeli, a hasonlóságokra minden esetben fény derül.

HERMÁNDY-BERENCZ JUDIT

INNOVÁCIÓTRANSZFER PÁLYÁZATOT SZERETNÉK ÍRNI! NEHÉZ VAGY KÖNNYŰ?

A nemzeti iroda munkatársának szemével

Amikor 2007-ben az új programszakaszban a kísérleti projekteket felváltotta a Leonardo programban az innovációtranszfer pályázattípus, sokan gondolták, hogy nem lesz nehéz. Mi is úgy véltük, hogy nem fog gondot okozni az átállás, hiszen a keretek alig változtak. Legalább 3, különböző országból származó partner együttműködése, 1-2 éves projekt keretében, az évi legfeljebb 150.000 euró támogatáshoz legalább 25% önerőt kell biztosítani, a projektek megvalósításának felügyelete nemzeti hatáskörbe tartozik.

Ugyanakkor:

- Nem kell európai szükségletfelméréssel megalapozni a projektet, európai szinten hasznosuló eredményeket létrehozni. Ez az innovációfejlesztés pályázattípus hatásköre, központi pályázati forma.
- Nem kell minden partnerországban biztosítani az eredmények elérhetőségét, felhasználását, fenntartását, elég a célsországban.
- Egyszerűbb az eljárásrend: egyfordulós a pályázat. Ez azonban azt is jelenti, hogy a beadási határidőre minden részletet ki kell dolgozni, nincs mód a pályázati anyag kiegészítésére, javítására a „második fordulóban”.
- Gyorsabb a bírálát, csak nemzeti szinten történik a pályázatok tartalmi értékelése. A nemzeti támogatási listák központi összevetése csak a kettősfinanszírozás kiszűrésére irányul.

Az elmúlt 4 pályázati forduló több mint 100 pályázata és a 35 lezárt vagy futó projekt megvalósításának nyomon követése, értékelése során összegyűlt tapasztalatok olyan kritikusnak tekinthető pontokra hívták fel figyelmünket, melyek már az előkészítés és a tervezés szakaszában is fontos szerepet játszanak. Ezek közül szeretnék néhányat kiragadni, amelyek részint a pályázó ízlésére, találékonyságára, de mindenképpen az ő felelősségére vannak bízva, részint pedig evidenciának számítanak, ezért nem szoktunk ilyen súllyal kitérni ezekre sem az információs napon, sem a pályázatíró szeminárium keretében, sem pedig útmutatóinkban.

➡ KI ADJA BE A PÁLYÁZATOT?

Magyarországon olyan pályázatokat várunk, amelyekben az adaptáció Magyarországra (esetleg ide is) irányul. Annak eldöntésekor, hogy milyen szervezet legyen a főpályázó, az egyik legfontosabb szempont, hogy *szakmailag és pénzügyileg is alkalmasnak kell lennie* a mind a partnerség létszámát tekintve, mind pénzügyileg *nagyméretű projekt lebonyolítására*.

A másik ugyanilyen fontos tényező, hogy a főpályázó a felelős a teljes lebonyolításért, a projekt eredményességért, ezért a szakmai tartalmak, a partnerek minőségi teljesítésének megítélése nem okozhat gondot, a partnerek által készített *szakmai tartalmak színvonalának megítélésére felkészült, kompetens szakemberekkel kell rendelkeznie*. Tévedhet az a formálódó partnerség, amelyik azt gondolja, hogy elég, ha a főpályázó gyakorlatlan tud nagyobb partnerséget mozgatni, „dolgoztatni”, beszámolóik összefogásában, összeállításában igazoltan jó tapasztalatokkal bír. Hiába van esetleg a szakmai irányításra „társa”, azaz szakmai koordinátor a partnerségben. E partner teljesítését is neki kell tudni megítélni, és ha netán ellentét adódna köztük, kérdés, hogy milyen érvek alapján lehet a végső döntést meghozni.

➡ KI ÍRJA MEG A PÁLYÁZATOT?

Előfordul – szerencsére ritkán – hogy tanácsadó, pályázatíró cég írja meg a végleges pályázati anyagot, előzetes tájékozódás alapján. Gyakrabban találkozunk azzal, hogy „gyakorlott külföldi partnereim segítettek”. Mindenképpen azt tartjuk a leendő projekt biztos alapjának, ha a *pályázati anyag* a főpályázó irányítása mellett *azok közös munkája, akik a megvalósításban dolgozni fognak*. Azért fontos, hogy a főpályázó legyen a pályázatíró *tevékenység gazdája*, a) mert támogatás esetén övé a végső felelősség, b) az innovációtranszfer pályázattípus nemzeti felügyelete következtében az egyes tagországokban eltérő hangsúlyok érvényesülnek, amelyek megjelennek a nemzeti prioritásokban, a nemzeti útmutatókban, tehát ezeknek kiemelt figyelmet kell szentelni. Segítséget je-

A Tempus Közalapítványnál 2005 óta koordinálok Leonardo kísérleti, 2007 óta pedig innovációtranszfer projekteket. Azelőtt 1995-től minden évben vagy pályáztam, vagy nyertes projektek megvalósítását irányítottam, volt közöttük centralizált pályázat is. Eközben a Leonardo Nemzeti Iroda és az Európai Bizottság szakértőjeként bíráltam pályázatokat, értékeltem projektek előrehaladását és beszámolóit.

lent az irodák munkatársai által biztosított tanácsadás, személyes konzultáció, aminek fontos szerepe lehet a helyi elvárásoknak való megfelelésben.

➔ MIT VÁLASSZAK A TRANSZER TÁRGYÁNAK?

A transzer tárgyának kiválasztására a szakmailag kompetens pályázó a legalkalmasabb, hiszen ő tudja, hogy mi az, ami oktatási-képzési gyakorlatában hiányterület, ahol saját maga is nehézségekkel küzd. Ha innen indul egy pályázat, akkor jó esély van a későbbi valós felhasználásra. Jó esetben egy szakmailag felkészült munkatárs vagy partnerintézmény arra is tudja a választ, hogy a problémás területre hol vannak jó megoldások a nemzetközi porondon. Nem szabad feladni, ha elsőre nem sikerül ilyen megoldást találni. Keresni kell: nemzetközi konferenciákon, partnerkereső szemináriumokon, nemzetközi szakirodalomban, a Leonardo program projekt- és termékadatbázisában (www.adam-europe.eu), esetleg az interneten. Nem lehet azonban megkerülni, hogy ellenőrizték azt, amit találtak, hogy kiderítsék, valóban használható-e, és úgy használható, ahogy feltételezik. Megvizsgálják, van-e realitása, hogy az adott módszert vagy tananyagot magyar környezetben is alkalmazzák, megoldható-e a szükséges fordítás, a felhasználói igényekhez való igazítás, az elismertetés... – egy kétéves projekt keretében. Tisztában kell lenni azzal is, hogy a saját intézményben, a hasonló profilú vagy a témában érdekelt, de a későbbi működtetésben szerepet játszó intézmények alkalmasak lehetnek-e a fenntartásra, érdekeltté lehet-e őket tenni.

➔ KIK LEGYENEK A PARTNEREIM? KI AZ ALKALMAS PARTNER?

Az előzőekből adódik, hogy aki az adaptálásra kiválasztott termék gazdája, kidolgozója, vagy a használatában, működtetésében tapasztalattal rendelkezik, annak mindenképpen helye van a partnerségben. A termék hozzáféréseinek biztosítása a bírálati szakasz idejére, a megjelölt igényeknek való megfelelés alátámasztására, az eredeti szakmai és nemzeti környezetben való felhasználási tapasztalatok és adatok (jól hasznosítható, évek óta ilyen és ilyen eredménnyel használják...) mind-mind olyan tartalmak és érvek, amiket ezek a partnerek tudnak biztosítani a pályázati anyaghoz. Velük közösen lehet tervezni azt, hogy mit és hogyan lehet hatékonyan átalakítani a nemzeti igényeknek való megfeleltetés során. Az a szervezet, amelyet előzetes tájékozódás után nem lehet elérni, nincs „nyoma” az interneten (tehát nem lehet „függetlenül” tájékozódni róla), az akkor is kerülendő, ha írott anyagban, hírből úgy tudjuk, hogy rendkívül hasznos lenne számunkra, amivel dolgozik. A pályázat bírálata során (és a projekt futamidejét követő fenntarthatóság érdekében) megkerülhetetlen a szerzői jogi kérdések tisztázása az előkészítő szakaszban. Ahol az ilyen megállapodás nehézkes, vagy a szervezet nem kívánja, nem tudja biztosítani a termék hozzáférést a teljes bírálati szakasz idejére (a gyakorlatban kb. április végéig), azzal nem biztos, hogy érdemes pályázni. Hiánypótlásra nincs lehetőség, és ha a termék nem elérhető, akkor bármilyen jó lenne is amúgy a pályázat, bármennyi munkát is fektettek bele, elutasításra kerül, mert az iroda munkatársai nem kérhetnek „hiánypótlást”, nem jelezhetik, hogy a választott termék minősége nem megítélhető.

A transzer során közreműködő nemzeti partnerek szerepéről nem írok most, ezt rendszeresen hangsúlyozzuk.

➔ MI AZ, AMIT NEM ISMÉTLÜNK ELÉGSZER?

Az előbb felsoroltak közül a legfontosabb az, hogy a teljes pályázati dokumentációt ismerine kell a pályázónak. Az alapidokumentumok mellett pályázati kalauz, egyéb útmutatók segítenek eligazodni a nemzeti elvárások tekintetében.

Az iroda munkatársai készséggel állnak rendelkezésre (nemcsak technikai jellegű) kérdések, problémák esetén. Lehet kérdezni telefonon, e-mailben, és lehet személyes konzultációra jelentkezni – többször is. Szeretünk jó pályázatokat látni, és sikeres projektekké szeretünk dolgozni.

JAKABNÉ BAJÁN ILONA
koordinátor

pályázatok

PROJEKTTÜKÖR

A Nyelvparádén adták át az EURÓPAI NYELVI DÍJAT

Tizedik alkalommal adták át az idegen nyelvek tanítása terén megvalósuló, innovatív programokat, folyamatokat elismerő Európai Nyelvi Díjat. A nyelvileg is sokszínű Európában a nyelvoktatás méltán hangsúlyos téma, Magyarországon különösen szükség van a jó kezdeményezésekre. Az Európai Bizottság és a Nemzeti Erőforrás Minisztérium kezdeményezésére létrehozott elismerést idén az Euro Nyelvvizsga Központ ingyenes online nyelvvizsga felkészítő programja és a Miskolci Egyetem migráns gyerekek magyar tanulását segítő programja nyerte el. A díjat a Millenárison 2011. szeptember 2-án megnyílt Nyelvparádén adta át Tordai Péter, a Tempus Közalapítvány igazgatója.

fotó: Euroexam

Az Európai Nyelvi Díj már 1998 óta jelent garanciát Európa-szerte a színvonalas, példaértékű és innovatív nyelvoktatásra az oktatás és képzés valamely szintjén. Magyarország 2002-ben kapcsolódott be a versenybe, azóta 24 hazai nyelvi, nyelvoktatási program használhatja büszkén az Európai Nyelvi Díj logóját, hazai és európai elismertséget is szerezve ezzel.

A Tempus Közalapítvány 2011-ben is várta a tanuló és/vagy tanárok tartós motivációját biztosító, újszerű és kreatív nyelvoktatási módszereket alkalmazó programokat bemutató pályázatokat. A példaértékű nyelvi gyakorlatok ösztönzését és elismerését szolgáló díjat idén két szervezet nyelvtanítási módszere is elnyerte.

A budapesti Euro Nyelvvizsga Kft. ingyenes online nyelvvizsga-felkészítő programja a nyelvvizsgákra otthon, egyénileg készülő tanulók számára nyújt szakmailag megalapozott, módszeres, pedagógusokkal támogatott online segítséget. A 2010-ben kidolgozott és beindított, angol B2-es szintet célzó felkészítésben a nyelvhasználat során alapvető fontosságú nyelvi készségek és kommunikációs kompetenciák, stratégiák tudatosítása és fejlesztése ugyanakkora hangsúlyt kap, mint a vizsga típusfeladatainak gyakorlása. A multimédiás eszközök adta interaktivitásnak köszönhetően pedig a nyelvtanulók egy olyan átfogó tanulási lehetőséghez jutnak, melynek során az online funkciókon (chat, blog) keresztül valódi tanári támogatásban is

részesülnek. A mára már több mint tízezer vizsgára készülő által használt, immár Európai Nyelvi Díjjal is elismert programot kibővítették angol C1 szintre és német nyelvre is.

<http://www.euroexam.org/>

A Miskolci Egyetem *Együtt-haladó – Migráns gyermekek az iskolában* elnevezésű programjának a segítségével a magyar közoktatásban tanuló harmadik országból származó migráns gyermekek magyar nyelvi készségeit fejlesztik. A Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetének oktatói által kifejlesztett program fő célja, hogy a bevándorló gyerekek integrált oktatásban, az iskolai tananyagban osztálytársaikkal „együtthaladó”-vá váljanak. A NAT négy műveltségterületéhez kötődve a segédanyag tartalomalapú, a tananyaghoz tematikusan kapcsolódó, ezért az év bármely szakaszában bekapcsolódhatnak az újonnan érkezett diákok a programba. A tanári munkát nagyban megkönnyíti a segédanyag azon jellemzője, hogy nyelvtanári végzettség nélkül is alkalmazható a tanórákon bármely szaktanár. Az Együtthaladó amellett, hogy nyelvi és fogalmi szinten a migráns gyermekek igényeihez és tudásszintjéhez illeszkedik, a kulcskompetenciákat is fejleszti. Fontos eleme a segédanyagoknak Kócos, a magyar puli emblemikus figurája, aki a nyelvtanulás ösvényein vezeti a gyerekeket.

<http://www.egyutthalado.uni-miskolc.hu/>

Megjelent az Európai Nyelvi Díj 2012-es pályázati felhívása, amely elérhető a honlapunkon, és a 95. oldalon is olvashatnak róla.

Beadási határidő:
2012. január 13.

SZABÓ CSILLA

MATEKOZÁS CIPRUSON

Molnár Zoltánt, a szombathelyi Gépipari, Informatikai Műszaki Szakközépiskola és Kollégium matematikatanárát kérdeztük a diákokról, a matekról, a tanulásról, a továbbképzésekről.

„Számptalan pozitív hatás ért abban a közel egy hétben, amit Cipruson töltöttem el a matematikában tehetséges diákokról szóló tanárto-vábbképzésen. Élmény volt versenyfeladatokkal foglalkozni, különböző problémákra külföldi kollégákkal megoldásokat találni, a matematikaoktatás jelenlegi helyzetéről eszmét cserélni, matematikatörténeti előadásokat hallgatni. Kirándultunk, megismertük az országot, az embereket, és nem mellékesen azzal foglalkoztunk, amit szeretünk: matekoztunk.”

Közhelyszerű, hogy a magyar diákok matematikai teljesítménye a nagy nemzetközi felméréseken a korábbiakkal ellentétben már nem nevezhető ki-emelkedőnek, sokkal inkább átlag körülinek. Talán ennél is érdekesebb volt a PISA felmérés egyik mutatója: még az ugyanabba az iskolába járó gyerekek esetében is nagyon nagyok az egyéni teljesítménykülönbségek. Ön miben látja ennek az okát? Trendi dolog manapság jónak lenni matekból?

A diákok a matematikát általában a nehéz tantárgyak közé sorolják. Szokás azt is mondani, hogy a matematikát csak érteni kell. Érteni kell, ez igaz, de ahhoz, hogy valaki matematikából sikeres legyen, ez kevés. Nagyon fontos, hogy aki eredményt akar, az jól ismerje a matematikai alapproblémákat vagy típusfeladatokat, és azokat biztosan alkalmazza összetettebb problémák megoldása esetén. Ugyanakkor az is nagyon fontos, hogy felismerjük, mikor mit kell használni a feladatmegoldás során. Ez pedig akkor működik, ha valaki kellő rutinnal, gyakorlattal rendelkezik – ezt mindenkinek magának kell megszereznie. Talán ez teszi nehezzé a matematikát. Az utóbbi években a diákok nagy része elvesztette

a tanuláshoz való kedvét, kevésbé motiváltak. Mi, tanárok gyakran kapjuk meg tőlük azt a kérdést, hogy minek ezt nekem megtanulnom, hol fogom majd ezt később használni? Aki ezt a kérdést felteszi, nem könnyű meggyőzni arról, hogy miért jó dolog a tudás. Sajnos a körülmények, a családok helyzete, a világ értékrendszerének változása, a média befolyásoló hatalma egyre nehezebbé teszik a diákok motiválását. Azt mondhatnám, hogy a mai magyar diáknak három típusa van – a matematika vagy általában a tanulás iránti érdeklődés tekintetében. Az első csoportba azok a diákok tartoznak, akik nagyon érdeklődnek a matematika iránt, ők legtöbbször igen tehetségesek is, szívesen matekoznak szabadidejükben, és a matematikát vagy annak alkalmazását választják szakmájuknak. A második csoportba azok kerülnek, akiknek a matematika azért fontos, mert például a továbbtanuláshoz szükséges, de nem feltétlenül rajonganak érte. A harmadik csoport pedig a matematikát elutasítók csoportja, akik nagy valószínűséggel a sikertelenségük miatt nem rajonganak érte. Az első csoportba tartozókból van a legkevesebb, róluk hallunk a legritkábban. Pedig hazai és nemzetközi matematikai versenyeken is eredményesen

1	2	3	4	
				1
6		2		
				3
4				
9	5			

szerepelnek. A második és harmadik csoport tagjai vannak többségben, ez indokolhatja a PISA felmérés eredményeit.

Ennek ellenére mégis úgy látom, hogy – különösen egy olyan műszaki szakközépiskolában, ahol én is tanítok –, mindig van valami, ami a diákok matematika iránti érdeklődését felkeltheti. A legfontosabb talán a tanár személyisége, szakterülete iránti elkötelezettsége, szakmájának ismerete és módszereinek változatossága. Ha a feltételek összességében megfelelőek, akkor van remény arra, hogy a diákok szívesen ülnek be a matematikaórára, ami akár azt is jelentheti,

hogy a diákoknál trendinek számít majd jónak lenni matekból.

Egy ilyen továbbképzésen kinyílik a világ, mindenki feltöltődve térhet haza.

Hogyan látja a matematika (vagy általában a természettudományok) oktatásának hazai helyzetét? Miben más az itthoni oktatás, mint a megismert külföldi gyakorlatok?

Gyakran tapasztaljuk az iskolába újonnan érkező kilencedikes diákoknál, hogy komoly hiányosságai vannak. Alapismeretnek számító dolgokkal nincsenek tisztában, egyszerűen nem vált vérükké az, ami nélkül lehetetlen az érettségihez szükséges biztos matematikai (vagy természettudományos) tudásra szert tenni. Ez nagyon komoly probléma, mert a középiskolában a jelenlegi követelmények és óraszámok mellett nincs idő a hiányok pótlására, így a diákok görgetik maguk előtt a problémát, rendszeresen szembesülnek a kudarcokkal. Sokkal több időt kellene az alapfokú oktatásban az olvasásra, a beszédre és a számolásra fordítani. Az első években hagyni kellene időt arra, hogy a gyerekekben megfelelően kialakuljon a számfogalom, biztosak legyenek a számolásban, a műveletekben. A komolyabb, absztrakciót igénylő „igazi” matematikát a középfokú oktatásra kellene hagyni. Külföldön inkább belátják a tanárok azt, hogy sokszor a kevesebb többet ér.

Melyek a „magyar matematikaoktatás” előnyei, és milyen területeken lenne érdemes fejlődnünk a jobb eredmények elérése érdekében?

Az említett nehézségek ellenére is azt mondhatjuk, hogy nem olyan rossz a helyzet. Csak sajnos a matematikatanároknak is egyre kevesebbszer van sikerélményük szakmájukban. Nagyon fontosnak tartom azt, hogy legyen a tudás, a szakmaiság anyagilag is elismert; lássák a fiatalok, hogy megéri tanulni. Ugyanakkor meg kell teremteni a feltételeket ahhoz is, hogy a kisdíjak kedvét ne vegyük el túl korán, legyen sikerük a matematikában. Nagyon fontos szerepük van a játékoknak, a fejtörőknek, a matematikatörténeti érdekességeknek, a matematika alkalmazhatósága megismertetésének. Nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy az alapismeretek bevésődésére, begyakorlására időt kell hagyni. Ebben nem kell ver-

senyeztetnünk a diákokat. Nagyon nagy kárt okozhat, korán elveszthetik a diákok lelkesedésüket.

Milyen eszközök állnak itthon jelenleg rendelkezésre pl. a matematikatanárok számára, hogy a tehetséges gyermekeket felfedezzék, illetve készségeiket fejlesszék?

A mindennapi tanítás során kiderül, hogy ki tehetséges, kivel érdemes külön is foglalkozni. Egy-egy kérdés, megnyilvánulás, ötlet, dolgozateredmény a diákok részéről jelzésértékű. Ezek után a tanár feladata, hogy szerepet vállaljon a tehetség fejlesztésében, megtalálja a megfelelő eszközöket. Vannak matematikai folyóiratok általános és középiskolás diákok számára (Abacus, Középiskolai Matematikai és Fizikai Lapok) és segítő szervezetek (Matematikában Tehetséges Gyermekekért Alapítvány, Bolyai János Matematikai Társulat), amelyek diákok és tanárok számára is biztosítják a fejlődést. Az interneten pedig rengeteg jó feladat, érdekes ötlet, hasznos fórum található. Persze azon is nagyon sok múlik, hogy egy-egy iskolában mennyire tudnak a szaktanárok együttműködni, együttgondolkodni. Azt sem felejtethetjük el, hogy a tanárban is meg kell jelennie az igénynek a fejlődésre. Ha valaki akarja, megtalálhatja azokat a fórumokat, amelyek alkalmasak a fejlesztésre.

A magyarországi továbbképzésekhez képest miben nyújt többet egy külföldi továbbképzés?

A legfontosabb talán az, hogy más országokban dolgozó kollégáival találkozhat minden résztvevő. Megvitathatnak általános és országspecifikus problémákat, ötletbörzétet tarthatnak. Megismerhetik más országok szokásait, tanítási módszereit, iskolarendszerét. A kurzuson, amin részt vettem, látványossá tette mindezt a teremben létrehozott „piactér”, ahová mindenki az országára vagy iskolájára jellemző képeket, poszttereket tette, illetve prezentáció formájában is megismerhettük egymás munkáját. A tehetségek azonosítására szolgáló pedagógiai feladatokról előadást hallhattunk, és párban, valamint csoportokban is megbeszéltük saját pedagógiai gyakorlatunk módszereit, illetve a lehetséges változások előnyeit és hátrányait. Egy ilyen továbbképzésen kinyílik a világ, mindenki feltöltődve térhet haza.

A kurzus során olyan feladatokkal, problémákkal is találkoztunk, amelyek a (nem csak a tehetséges) diákok figyelmének felkeltését szolgálják. Érdemes egy-egy témakört játékos feladatokkal vagy történelmi ismeretével bevezetni. Ugyanakkor egy-egy témakör lezárására is alkalmasak ezek az eszközök. Ilyen módszer például a számkeresztrejtvény. Ez hasonlít a klasszikus keresztrejtvényekhez, csak a vízszintesen és függőlegesen megadott állítások nem szavakra, hanem számokra vonatkoznak. Tökéletesen alkalmazható ez a módszer például a prímszámok tanításánál.

				2	9
4					7
	5	6			
			7		5
1	9	8			
3	4				
		5	6	7	8

Szemléletmódban mi volt a legfontosabb újdonság, amit a továbbképzés nyújtott Önnek?

Ez volt a harmadik külföldi továbbképzés, amin részt vettem. Minden alkalommal tanultam valamit, hoztam haza valami újat, ami a módszertani kultúrámat bővíti. Tovább erősödött bennem az a gondolat, hogy nagyon fontos a diákok és a tanárok számára, hogy legyenek nyitottak, ismerjék meg a világot, ragadjanak meg minden lehetőséget, amellyel a személyiségüket még gazdagabbá tehetik.

Azoknak, akik külföldi továbbképzésre vállalkoznak, mit tanácsol, mire ügyeljenek, hogy a lehető legtöbbet profitálják a továbbképzésből?

Arra biztatom minden kollégámat, hogy bátran jelentkezzen külföldi továbbképzésre. Ami leginkább visszatartja a tanárokat ettől, az a nyelvismeret hiánya. Érdemes időt szánni a nyelvtanulásra, mert feledhetetlen élményekkel lehet gazdagabb minden résztvevő. Akinek pedig sikerül kijutni egy külföldi továbbképzésre, annak azt tanácsolom, hogy járjon

nyitott szemmel és füllel, kérdezzen és beszéljen minél többet, lessen el mindent, amivel érdekesebbé teheti az óráit. Fontos az is, hogy személyes kapcsolatokat is kialakítsunk. Ezek megőrzése pedig az internet világában nem lehetetlen dolog.

Van-e még mód arra, hogy hosszú évek munkája után új dolgokkal ismerkedjen meg egy gyakorló pedagógus?

Feltétlenül. Régen azt mondtuk, hogy a jó pap is holtig tanul, ma már az élethosszig tartó tanulás fontosságának hangsúlyozása a divatosabb megfogalmazás. Nem szabad a tanárnak sem nyugodtan hátrádolni, kizárólag csak a diploma megszerzése után elkészített jegyzetektől dolgozni, hanem folyamatosan figyelnie kell a világ változásait, és meg kell ismernie azokat a módszereket, amelyekkel meg lehet érinteni a fiatalokat. Ők gyorsabban változnak, mint mi.

Az interjút DIMÁK DÁVID készítette.

BUJ – kis iskolában nagy projekt

Buj 2300 lelkes kistelepülés a Nyírség és a Rétköz határán, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. A községben egy óvoda és egy általános iskola működik, ahol a kb. 200 általános iskolás egy-két kivételtől eltekintve mind helyi kisdíák. Buj iskolája, a II. Rákóczi Ferenc Általános és Művészeti Iskola, Bölcsőde, Óvoda, Könyvtár 2008-ban indította első Comenius iskolai együttműködések projektjét. Amikor ez sikeresen lezárult, 2010-ben újra lehetőséget kaptak arra, hogy egy nemzetközi együttműködésben vegyenek részt.

Az iskolában Tóth Lajosné angoltanár-nő fejből pattant ki az ötlet, miszerint jó lenne az iskolának nemzetközi kapcsolatokat építenie, hogy a diákok (és természetesen a tanárok is) a gyakorlatban is kipróbálhassák, fejleszthessék nyelvtudásukat, és egy kicsit jobban kinyílhasson a világ számukra.

» PARTNERKERESÉS A GLOBAL GATEWAY-EN¹

Mit tegyünk, ha nemzetközi partnerségben akarunk dolgozni, de nincsenek hozzá partnereink? Például egy nemzetközi partnerkereső adatbázisban – ahol számtalan, szintén nemzetközi partnerségre áhítozó iskola található – megfelelő partnereket találhatunk terveinkhez, így „csak” válogatni kell közülük. A feladat persze mégsem ennyire egyszerű, a megfelelő adatbázisok ugyan adottak (Global Gateway vagy a Tempus Közalapítvány honlapja), de ott alaposan szemrevételezni kell a kínáló iskolák tömegét, hogy rábukkanjunk arra a néhányra, amelyek megfelelnek az elképzeléseinknek, azaz hasonló témát hasonló korú gyerekekkel kívánnak feldolgozni. A buji tanár-nő a Global Gateway adatbázist használta, itt akadt rá azokra az iskolákra, amelyekkel 2010-től *Search, share and achieve - Unity makes dreams come true* (Kutasd fel, oszd meg és valósítsd meg – Az egyetértés segít álmaid valóra váltásában) című második projektjükön dolgoznak.

¹ A felület új neve Schools Online: <http://www.schoolsonline.britishcouncil.org>

» BUJNAK NEM VOLT MESÉJE... MOST TÖBB IS LETT

Mit csinál egy kistelepülés, amelynek nincs saját meséje, de a projektben azt a feladatot kapja, hogy gyűjtse össze a helyi meséket, fordítsa le és adja hozzá az összes partner meséit tartalmazó közös könyvhöz? Mi sem egyszerűbb: ír magának. A legjobb, ha a feladatot a gyerekek valósítják meg, hiszen kiknek van a legszínesebb fantáziájuk, ha nem nekik. Ők lelkesen bele is vágtak, és a végeredmény olyan jól sikerült, hogy Bujnak egyszerre legalább tizenöt meséje lett, még a helyi újság is folytatásokban közölte őket, így az egész település együtt örülhetett a sikernek. A legjobbhoz illusztráció is készült és bekerült a partnerség közös, hatnyelvű mesekönyvébe.

» SECRET PARCEL, MONTHLY HELLO ÉS TÁRSAIK

Mit csinál egy kisiskola, ahol alsó tagozatos gyerekek vesznek részt a projektben, így ők nem tudnak személyesen találkozni külföldi társaikkal, hiszen koruk miatt még nem utazhatnak tanári felügyelettel külföldre? Idevarázsolják a partnerországok kisdíákjait XX. századi módszerekkel és a XXI. századi technika segítségével. Postán izgalmas titkokat tartalmazó csomagot küldenek egymásnak, amely országuk és egy-egy ünnepük jellegzetes tárgyait, motívumait, finomságait tartalmazza. A közös csomagbontás, a csomagból előbukkanó addig ismeretlen kultúra felfedezése varázslatos élmény. Ugyanannyira az, mint egy-egy ilyen csomag összeállítása és az izgalom, hogy akik kapják, vajon ugyanazt élék-e át, amíg ismerkednek a tartalmával.

Havonta egy levél nem sok, de angol órán annyit lehet foglalkozni a megírásával! Bemutatják a családot, a települést, az iskolát és környezetét, az országot, a helyi ételeket, az ünnepeiket...és még sorolhatnám, mi mindenről leveleznek egymással a diákok. Küldenek is, kapnak is, együtt írni, együtt várni és olvasni a választ olyan izgalmas!

A személyes találkozást a XXI. században sem pótolja semmi, de az IKT eszközök, melyek segítségével „találkozhatunk” külföldön élő barátainkkal, átmeneti segítséget jelenthetnek. Így tesznek a buji kisdíákok is azokon a videokonferenciákon, amelyek alkalmával közösen egy monitor előtt ülve „személyesen” üdvözölhetik a projektben részt vevő külföldi kisdíákokat, idegen nyelven beszélgethetnek, bolondozhatnak együtt.

» ANGOLOZÁS A TANÁRIBAN

Mit csinál egy kisiskola tanári kara, akik közül többen tanultak ugyan idegen nyelvet életük során, de nem használják napi szinten, így tudásuk kissé megkopott, viszont hamarosan jönnek a külföldi vendégek, és velük jó lenne beszélgetni? Elhatározzák, hogy a hét egy napján csak angolul beszélnek egymással a tanárban. A lelkesedés hol erősebb, hol lanyhább, de az ötlet óriási, és mire megjönnek a vendégek, mindenki bátrabban szólal meg. Kövesse példájukat, akinek kedve van hozzá!

» TARTSUNK ÓRÁT KÜLFÖLDÖN

Vajon milyen egy angol osztályterem? Vagy egy észt? Vagy egy olasz? Vagy egy...? Hogyan tanulnak ott a diákok? És hogyan tanítanak a tanárok? Jó lenne kipróbálni? Rajta hát, pillantsunk be egyik-másik külföldi partnerünk osztálytermébe, és tartsunk órát a diákoknak! Ugye nem ördögös dolog? Milyen jó ötlet, máris mesélhetjük, ha hazajövünk a találkozóról, hogy angol gyerekeket tanítottunk magyarul számolni. Ezt teszik a buji iskola projektjén dolgozó tanárok is, azaz a találkozók alkalmával tanórákat tartanak a fogadó iskola diákjainak, a tapasztalatukat pedig hazaérve megosztják kollégáikkal, hogy mindannyian tanulhassanak belőle.

Még hosszan sorolhatnánk a jobbnál jobb ötleteket, amelyek Bujnak kinyitották az iskola kapuját a világra. Vannak még olyan „apróságok”, hogy a könyvbe bekerült meséből színpadi mű készült, és a megvalósítás minden mozzanatát a diákok végezték. Aki belép az iskolába, annak rögtön a szemébe ötlök egy színes faliújság, ahol nyomon követheti a projekt folyamatát. Minden utazás után tanár és gyerek egyaránt élménybeszámolót hallhat az útról. Az a tanár, aki esetleg a nyelvtudás hiánya miatt nem tudott részt venni a projektben, az a Comenius Szakmai továbbképzés pedagógusoknak pályázattípus keretében a projekt munkanyelvén külföldi nyelvtanfolyamon fejleszthette nyelvtudását, így ő is aktív részese lehetett az eseményeknek.

Aki nem hiszi, járjon utána: <http://comeniusproject2010hungary.wikispaces.com/>

SZABÓ CSILLA

DIÁKÉLMÉNYEK A COMENIUS PROJEKTEKBEN

Mikor 2008-ban negyedmagammal és tanárainkkal megérkeztem a tarragonai pályaudvarra, még nem gondoltam, hogy három évvel később ugyaninnen fogok indulni Barcelonába, hogy a spanyol barátnőmmel felfedezzük a várost. A Comenius projekt egy egész életen át tartó barátságot eredményezett a spanyol fogadó családom és köztem. Két külföldi partneriskola – IBG Wirtschaftliche Schulen Lahr (Németország) és IES Campclar Tarragona (Spanyolország) – diákjaival közösen a debreceni Bethlen Gábor Közgazdasági Szakközépiskola képviseltette magát a kétéves programban, melynek címe aktuális és összetett témát takart: A klímaváltozás hatásai Európa turizmusára. Kutatásaink eredményét és álláspontunkat először egy spanyol, azután egy magyar, legutoljára pedig egy német projekttalálkozóon volt alkalmunk prezentálni.

Munka, móka és tanulás – leginkább ezekkel a szavakkal lehetne jellemezni a program két évét. Az új barátok, az idegen tájak és az esetleges nyelvi akadályokból adódó vicces történetek mind-mind feledtették a dolgos előkészületek és az utazás okozta fáradtságot. A program a lehető legjobb nyelvtanár, hiszen az anyaggyűjtéstől kezdve a kapcsolattartáson át az előadásokig, minden idegen nyelven zajlik. A témához kapcsolódó új szókincsre tehetünk szert, és valós szituációkban fejleszthetjük kommunikációs képességeinket. A program befejeztével nem kell elfeledni a külföldi barátokat, az internet számtalan lehetőséget biztosít a kapcsolattartásra.

A szép emlékek után várnak ránk még szebbek – immár iskolák és események nélkül –, mikor az önálló utazás izgalma után, a spanyol hőségben fagyit nyalogatva a projekttalálkozóon megismert barátnőmmel azon szórakozunk, hogy bizony ezek úgy olvadnak, mint a sarki jégsapkák...

NAGY FRUZZINA

Bethlen Gábor Közgazdasági Szakközépiskola és Szakiskola

„The effects of climate change on tourism in Europe – Sustainable tourism in different regions”

(A klímaváltozás hatása a turizmusra Európában)

„Élőlényvadászat” tájékoztató verseny az iskolaudvaron

Az osztályunkkal egy teremben vártunk a sorunkra. Kaptunk egy térképet, melynek segítségével az iskolaudvaron élő állatokat kellett felfedezni. Futottunk az iskolaudvarra, mert mérték az időt. Gyorsan elolvastuk az állatok jellemzőit. Aztán befutottunk a terembe és kitöltöttünk egy totót. Második helyezést értünk el a versenyen.

FRANK VIKTÓRIA

Oroszázi Református Két Tanítási Nyelvű

Általános Iskola

„What’s outside your window?” (Mi van az ablakon túl?)

Tavaly ősszel mi voltunk a „Growing up in Europe” program aktuális találkozójának házigazdái. Európa házhöz jött: valódi hollandokat, dánokat, németeket, svédeket, finneket és norvégokat láthattunk vendégül. Nagyon izgalmas volt megismerni őket, mindennapjaikat; felfedezni, mennyire másképp élnek, és mégis mennyire hasonlítanak hozzánk – ugyanolyan fiatalok, mint mi, ugyanazok az időtöltéseik és a problémáik. Soha nem hittem volna, hogy egy projekttalálkozó ilyen izgalmas lehet: az egyes megbeszélésekre szabott időt nemcsak kitöltöttük, hanem néha túl is léptük. Csoportunkban parázs viták zajlottak a különböző oktatási rendszerek előnyeiről és hátrányairól, a drogválság hasznosságáról és ártalmairól, a homoszexuálisok házasságának engedélyezéséről és a női szerepek megváltozásáról. Megdöbbenve értesültünk arról, hogy az újrachasznosítás igenis van, ahol működik, mert tényleg lehet jól és hatékonyan csinálni, és a tanítás és tanulás rendszere egészen más a különböző országokban – nem biztos, hogy rosszabb.

Vannak dolgok, amikben még mindig nem értünk egyet. De ettől még barátok vagyunk, és nagyon sok mindenben sikerült egyezsége jutni. Eközben pedig felfedeztünk sok izgalmas, új világot. Megtanultunk angolul vitázni, és rádöbbenhettünk: mások sem tudják jobban a nyelvet, mint mi – csak bátrabban szólalnak meg. Svédország. El sem hiszem, hogy én voltam az, aki ott járt. Ez a Comenius program. Elutaztunk Svédországba, hogy találkozzunk Magyarországon megismert barátainkkal, és leforgassuk a filmet, ami a jövő Európájáról szól. Az előkészületek sokáig tartottak: mindent részletesen meg kellett beszélni; a díszleteket, a helyszíneket tervezni, olvasópróbát tartani. De a végeredmény igazán szép lett. Közben együtt kellett dolgoznunk, mindent közösen megtervezni, és ezalatt jobban megismertük egymást, mint hosszas beszélgetések során. Közösen kirándultunk, felfedeztük Stockholmot. Vakító napsütés, nárciszok mindenütt, a hagyományörző vásáron vikingruhába öltözött vörös hajú kis Pippik és szőke, gyapjas hajú Juharfalvi Emilek. A hazaúton fenyőfák és nyírfák szegélyezik az utat. Skandinávia gyönyörű! Eljuthattam oda is. És mire leérettségizek, talán bejárom Európát...

FARKAS MÁRTA

Szepsi Iskola és Könyvtár, Szikszó

„Growing up in Europe” (Európában felnőni)

Diáktársaimmal öt napon át dolgoztunk a terepasztalon, ami két részből állt: a környezettudatosból és a környezetszennyezőből. A jó oldalon szélérőművektől kezdve a halastóig minden megtalálható, még a korszerű geotermikus energia bemutatását is beleépítettük. A másik rész ennek az ellentéte: kőolaj, szennyezett víz, nincsenek növények, szemét... és még sorolhatnám. Sajnos egyelőre inkább ebben a világban élünk, de azért, hogy változtassunk, nem mindenki tesz. Maga a terepasztal is környezettudatos, mert hulladékokat használtunk a megépítéséhez. Szerintem jól ábrázoltuk a különbségeket, és úgy láttam, hogy sokan felfigyeltek az alkotásunkra.

SÖVEGJÁRTÓ VIRÁG
Karinthy Frigyes ÁMK Általános Iskola, Budapest
„Local to global” (Helyben a Földért)

Dániai utazásom tapasztalatai

A Comenius program keretében munkám jutalmául Dániába utazhattam 17 iskolatársammal együtt. Nagy lelkesedéssel és izgalommal készítettük el egyéni elgondolásaink alapján Dániáról szóló projektünket angoltanárnunk, Mrs. Papp segítségével. Kíváncsivá tett, vajon a jelenlegi angol nyelvtudásommal hogyan teljesítem az itthoni újszerű feladatot, és hogyan boldogulok majd külföldön.

Az április 20-27 között eltöltött időszak alatt többször is megbizonyosodtam arról, hogy még van mit tanulni! Ugyanakkor sikeresen teremtettem és tartottam fenn kapcsolatokat, akárcsak a többi magyar társam. A vendéglátó családok nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a valódi életben is tudjuk alkalmazni az angol nyelvet. Sokat kérdezgettek hazánkról, és a nap végén mindig be kellett számolnunk az élményeinkről. Remek dolog, hogy a külföldön szerzett barátságot kölcsönösen ápoljuk ma is, naponta váltunk szót az interneten. Már tervezzük a nyári találkozást!

Hazatérésünk után angoltanárnóm hamarosan felfedezte, hogy bátrabban használom az angol nyelvet, sőt, a nyelvtanom és a szókinccsem is erősen javult. Persze, azért továbbra is nagy lendülettel fogok neki a tanulásnak! Felejthetetlen dániai élményeim (Legoland, Északi-tenger, halfeldolgozás, tehenészet, közös munkák, utána sütizés és kávézás hangulatos kávéházakban) örök motivációt biztosítanak ahhoz, hogy nyelvtudásomat egyre magasabb szintre emeljem, és élvezem, ahogy egyre távol előttem a világ!

KUTI ERIKA

Szabadhegyi Magyar-Német Középiskola, Győr

„Through art and culture to a better European understanding” (Művészettel és kultúrával egymás jobb megértéséért)

Amikor mondták az iskolában, hogy lehet pár napra cserediákot fogadni, akkor már aznap megkérdeztem a szüleimet és szerencsére beleegyeztek. Nagyon vártam, hogy ne csak Skype-on tudjunk beszélni, hanem élőben is. Szerintem nagyon jó cserediákot kaptam és mindketten nagyon élveztük a programot. Nagyon örülök, hogy ilyen programban volt lehetőségem részt venni.

KISS BERNADETT

Szent József Katolikus Általános Iskola, Kiskunhalas
„Virtual EDEN” (Virtualis EDEN)

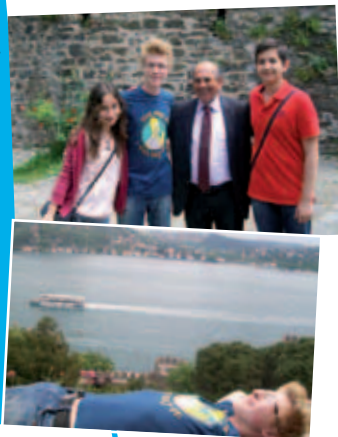

Törökország nagyon szép volt. Nagyon sok érdekességet láttam-tapasztaltam (pl. mindig megkínáltak teával). Voltak félreértések is, de a család, akinél laktam nagyon kedves és barátságos volt. Minden este elmentünk a család valamelyik rokonához, akik főleg a szomszédban laktak. Ami még kicsit furcsa volt, hogy nem volt fürdőszoba. Csak egyszer tudtam rendesen fürdeni, de az is érdekes volt, mert beültettek a sarokba egy székre, jött az anya és leöntött egy kis vízzel, majd elkezdett szivaccsal síkálni, utána megint leöntött és ennyi volt. Még tudtam egyszer fürdeni egy uszodában. Az ételek nagyon finomak voltak, csak disznóhúst nem ettem, de azon kívül mindent. Tengerben sajnos nem fürödtünk. A családban két nagylány volt és egy kisfiú (olyan korú, mint én), és csak a legnagyobb lány tudott angolul beszélni. A táj nagyon szép volt, és nagyon sok ókori görög rom maradt fenn. Nekem a legjobban a könyvtár tetszett és a török izzasztó kamrák. A török emberek nagyon kedvesek voltak mindig, mosolyogtak és mindennel megkínáltak. A kultúrájuk is teljesen más. Teljesen más zenét hallgatnak és „állandóan” szotyiznak. Valamennyire még törökül is megtanultam.

UNGVÁRI ANDRIS

Teleki-Wattay Művészeti Iskola, AMI, Pomáz

„Varied artistic roots, a common cultural heritage” (Eltérő művészeti gyökerek, közös kulturális örökség)

Utazni mindig nagy élmény, legyen szó bakonyi túráról vagy akár világ körüli útról. A Comenius projekt keretében rengeteg lehetőséget kapunk arra, hogy felkeressük a programban részt vevő országokat, és megismerjük azok kultúráját, szokásait és életvitelét. Minden projekttalálkozó során egy kicsit jobban kitárul előttünk a világ, és az élmények hatására más szemmel látjuk a minket körülvevő valóságot ezután.

A *Tudatos munka a sikerért* elnevezésű kétéves projekt keretében hét ország diákjai dolgoznak együtt, hogy később (a megszerzett tapasztalatok birtokában) minél sikeresebben tudjanak elhelyezkedni a munkaerőpiacon. A magyar diákok munkáját Csendes Tünde tanárnő koordinálja. Szeptember végén, a legutóbbi utazásunk alkalmával a norvég partnerek megismerésére nyílt lehetőségünk. Az ország nyugati partjánál elhelyezkedő Sveio városának iskoláját látogattunk meg, és élveztük a kisváros vendégszeretetét. Véleményem szerint az összes résztvevőnek egy életre szóló élmény volt ez a találkozó, melyre mindig szívesen fogunk visszaemlékezni a jövőben.

A szabadidőnkben túráztunk a Bomlo-szigeteken, kirándultunk a Sveio melletti partvidéken található világítótornynál, ellátogattunk Haugesundba és Bergenbe, kipróbáltuk a kenuzást és hajóztunk a fjordok között. Utolsó nap részesei lehettünk egy hagyományos norvég estnek, mely havonta egy alkalommal kerül megrendezésre a sveioi iskolában. Egy tradicionális vacsora után részt vettünk egy interaktív táncbemutatón, illetve közös éneklésen, amely a lelkesedésnek és a jó hangulatnak köszönhetően késő este ért véget.

Visszagondolva erre az elmúlt hétre, lehetetlenség kiemelni egyetlen programot, melyre azt mondhatnánk, hogy a „legizgalmasabb” volt. Felejthetetlen élményben volt részünk egy egész héten át, és reméljük, a jövőben még egyszer eljuthatunk a norvég fjordokhoz!

Kokas Ágnes

Móra Ferenc Általános és Középiskola, Győr

„What we are, what we hope we will be”

(Azok vagyunk, amik lenni szeretnénk)

Egy másik ország iskolájának az udvarán az egész csapat leheveredett a földre a déli nap melegébe, mint valami sóvárgó napkollektor. Fölkelni is csak azért keltünk fel, mert az ilyen élményeket meg kell osztani másokkal, legfőképpen a többi ország hasonlóan szerencsés diákjaival. Személy szerint én még mindig ott feküdnék, vagy akkor már a szálloda kényelemmel nem fukarkodó ágyában. Mert az elszállásolásunk is igen csak pazar volt – a belváros business-negyedébe szezonon kívül betévedő diákcsoport „bökj-már-meg-hogy-nem-álmodok-e” megilletődött hinni nem akarásával együtt.

Másnap felébredve tavasz helyett a nyár, iskolába indulás helyett a kontinentális reggeli és egy nagy csapat régi-új külföldi diaktárs várt ránk, meg egy teljes ország, hogy végre megnézzük. Úgyhogy meg kellett erőltetnem magam, hogy eldöntsem, már fölkeltem-e vagy még álmodom.

Persze a jóhoz könnyen hozzá lehet szokni, nem kell féltetni. Egy napra rá második nekifutásra már mindezt szinte unott természetességgel nyugtáztam.

Senki nem gondolta, hogy egy politechnikai múzeum érdekes is lehet, főleg én nem. De aztán mégiscsak leesett az állam tőle, úgyhogy ha ezentúl izgalmas helyre kell vinni egy lányt, hidd el, a politechnikai múzeumtól egyenesen bomlani fog. Az se volt idáig készpénz, hogy létezik nagyobb kupola aranyból, mint a magyar Parlamenté, de létezik, csak el kell menni Szófiába. Majd Plovdivot is bebarangoltuk, ahol szállásunk és a belváros nagyon impozáns képet mutatott.

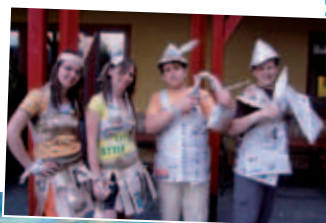
Aztán pedig elérkezett a finálé, a két évig előkészített projektmunka zárófejezete, ahol az általunk „főzött” társasjátékot meg kellett etetnünk magunkkal. (A projekt ugyanis egy műveltségi kvíz legyártásáról szólt a részt vevő országokról szerzett ismeretanyag alapján, és végül Bulgáriában került sor kipróbálására.) Temérdek tapasztalatot adott, amit be lehetne építeni a jövő projektmunkáiba is.

Ezentúl a részt vevő országokra ismerősebben fogunk tekinteni; az először idegennek tartott diákok arcára fogunk emlékezni, a számtalan együtt töltött és megélt élményre, amivel tényleg örökre gazdagabbak lettünk. Be kell vallanom a végén, hogy hálás vagyok, hogy részt vehettem mindhárom utazáson, amit a projekt keretében szerveztek, mert három hét egymást fakító hétköznapijából így három, nagyon sokáig feledhetetlen emlékem lett.

ZSIGÓ GERGŐ

Nagy Sándor Gimnázium, Budakeszi

„Game and Learning in Europe” (Játék és tanulás Európában)

A mi Comenius projektünk a pápai Református Gimnáziumban egy környezetvédelmi témájú, francia nyelvű projekt, melyben egy francia, egy erdélyi, egy holland és egy magyar iskola vesz részt. Tavaly áprilisban Erdélybe utaztunk az iskolánk csoportjával. 36 diákkal és 4 tanári kíséreléssel érkezünk Kézdivásárhelyre. Útközben sok szép helyet meglátogattunk, mint például Nagyvárad, Körösfő, Kolozsvár, Székelyudvarhely, Arad és más magyarlakta települések.

A találkozó egyik fénypontja az ökokarneval volt. Minden diák otthon készítette el saját magának hulladék anyagból a ruháját. Sajnos a buszsofőrünk nem értesült ezekről a ruhákról, így az egyik lány újságpapírból készült kosztümjét, amit a buszon tárolt, szemétnak vélte, és kidobta. Ennek ellenére a bemutató nagyon jól sikerült, remekül szórakoztunk.

Miért is jó a projektben dolgozni? Egyrészt önkéntes a jelentkezés, csapatban dolgozunk, és nem utolsósorban nagy barátságok születnek itthon és a partnerországokban. Erdélyben mindenki otthon volt a fogadó családoknál.

Idén tavasszal Franciaországba utazunk, de addig még sok teendő vár a diákokra és a tanárookra a környezetvédelem terén.

Pápai Református Kollégium Gimnáziuma és Művészeti Szakközépiskola diákjai, Pápa

„Devenir un citoyen européen écoresponsable”

(Ökotudatos európai polgárrá válni)

Az élményeket BALOGH TAMÁS gyűjtötte össze.

COMENIUS RÉGIÓ EGYÜTTMŰKÖDÉSEK, A KEZDETI LÉPÉSEK UTÁN

A 2009-ben indult új pályázattípusban hazánk első résztvevője, Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata két éves projektjének befejezéséhez ért. Bár lezárultak a tevékenységek, a lengyel Poznań városával igencsak élő a kapcsolat, ezért a jó tapasztalatokon felbuzdulva, a projekt keretében megvalósult eredményekre támaszkodva már a következő együttműködést tervezik.

Nyertes pályázatuk címe: Kulturális tevékenységek az iskolai oktatásban – lengyel-magyar tapasztalatcsere. A két partner, Győr és Poznań között már korábban testvérvárosi kapcsolat alakult ki, erre az ismeretségre alapozva tervezték meg Comenius Régió együttműködések projektjüket, melynek keretében a kompetencia alapú kulturális oktatás területén gyűjtött tapasztalataikat osztották meg egymással. A lengyel partner egy középiskolát, egy helyi filmklubot és egy másik helyi szervezetet vont be az együttműködésbe; míg a győriek a Nyugat-Magyarországi Egyetem Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskoláját és a Nyugat-Magyarországi Egyetem helyben működő Apáczai Csere János Karát.

A közös munkában részt vettek a városok polgármesterei, az oktatási osztályok vezetősége, a városok képviselői, magyar részről a Széchenyi István Egyetem, a partnereként bevont közoktatási intézmények, valamint civil szervezetek vezetői.

A rendszeres találkozóknak és a partnerek között egyre erősödő munkakapcsolatnak köszönhetően többek között ezek az eredmények születtek:

- A városok művelődési vezetői megismerték partnereik helyi szinten megvalósítható lehetőségeit.
- Rendszeres tapasztalatcsere és jó gyakorlatok cseréje az oktatási intézmények és a művelődésért felelős önkormányzati szervek között (pl. környezeti nevelés, színjátszás témában).
- A projekt eredményeit összefoglaló háromnyelvű kézikönyv, mely a kulturális nevelés jó gyakorlatát mutatja be több – a partnerintézmények gyakorlata és a tanulmányi látogatások alkalmával meg tapasztalt – példán keresztül.
- Ezenkívül mozgalmas és érdekes találkozókat szerveztek, pl. a X. Poznań-i Iskolaszínház Fesztivált is.

A projektben részt vevő Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar honlapján található néhány információ a projektről:

<http://www.ak.nyme.hu/index.php?id=14570&L=1>

I n n e n elérhető a kézikönyv angol nyelvű változata is:

http://www.nyme.hu/fileadmin/dokumentumok/atfk/comenius/edukacja_kultura_ang.pdf

A 2010-es évben jelentősen megnövekedett a „régión” pályázók száma, összesen 8 pályázat érkezett be határidőre különböző témákban, úgymint a közoktatás minőségének javítása, hátrányos helyzetű diákok tanórán kívüli képzése, az iskolavezetés képzése, fejlesztése, óvodapedagógia, felső tagozatosok pályaeorientációja, környezeti nevelés, egészségnevelés, nyelvtanulási módszerek és közösségépítés. A bírálati folyamat során 4 pályázat szerepelt sikeresen: Gyál, Edelény, Budakeszi és Budapest XVIII. kerületének önkormányzata nyert el támogatást. Ők nem régen érték el a 2 éves együttműködésük félidejéhez.

2011-ben ismét növekedést könyvelhettünk el a pályázók számában: 10 pályázat érkezett irodánkhoz. A magyar pályázók török, svéd, cseh, horvát, szlovák, angol, ír, román, ciprusi és lengyel partnerekkel tervezték az együttműködést, témáik között szerepelt a környezetvédelem, a fenntartható fejlődés, az aktív állampolgárság, továbbképző kurzusok kidolgozása iskolavezetés és iskolai autonómia témában, az önkéntesség, az informális és non-formális tanulás elismerése, az új technológiák alkalmazása az oktatásban, a művészeti oktatás és a regionális identitás.

Külön öröm, hogy ezen pályázatok között olyanok is vannak, amelyek a Tempus Közalapítvány által 2010 decemberében szervezett nemzetközi Comenius Régió partnerkereső szemináriumon indultak újtukra.

A beérkezett pályázatok számának növekedése mellett a támogatott együttműködések száma is nőtt, összesen 5 projekt indulhatott el összesen 180 153 euró támogatás igénybevételével.

A Comenius Régió együttműködések pályázati akció kezd kilépni a gyerekcipőből: a pályázati adatokon is látszik, hogy a kezdeti lépéseket követően egyre ismertebbé válik a pályázásra jogosult célcsoportok körében. A lehetőség 2012-ben is nyitva áll, így aki eddig még csak játszott a gondolattal, hogy akár a fentiekhez hasonló témában, akár egy új, a saját közösségében fontos, érdekes téma kapcsán szeretné megismerni mások gyakorlatát, még időben van. A tervek megvalósítását a program (maximum) 45000 euró támogatással segíti.

A 2012-es pályázati felhívás már elérhető honlapunkról (www.tka.hu >> **Pályázatok >> Egész életen át tartó tanulás program**). A februári pályázati határidőig még van idő partnert keresni, amelyhez honlapunkon szintén találhatnak segítséget (www.tka.hu >> **Pályázatok >> Egész életen át tartó tanulás program >> Comenius >> Partnerkeresés**) vagy a már meglévő testvérvárosi és személyes kapcsolatokat latba vetve is együttműködő partnerekre találhatnak.

COMENIUS

A Comenius Régió együttműködések keretében helyi és regionális oktatási hatóságok (települési önkormányzat, intézményi társulás, többcélú kistérségi társulás, megyei önkormányzat, szakképzés-szervezési társulás, közalapítvány, országos kisebbségi önkormányzat) nyújthatnak be pályázatot partnerségben egy másik ország hasonló térségével. A program keretében a partnerek egy általuk közösen választott, a közoktatás területét érintő témában dolgoznak együtt, közös munkájukat pedig mindkét régióban egy-egy közoktatási intézmény és egy-egy más típusú, a projekt témájához kapcsolódó tevékenységet végző intézmény segíti. A partnerek egy két éves projekt keretében valósítanak meg különböző projekttevékenységeket (projekttalálkozó, közös tréning, közös kutatás, workshop, szeminárium szervezése, nyelvi felkészítés, figyelemfelhívás, stb.) partnerükkel együtt a választott téma mentén.

KISS TÍMEA

KATASZTRÓFA VÉDELEM FRANCIA- MAGYAR MÓDRA

➔ Dr. Nagy László

NAGY LÁSZLÓ 1981-ben született Kőrmenden.

2004-ben szerzett jogi diplomát a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen.

2005 és 2009 között a Rendőrtiszti Főiskola katasztrófavédelmi szakán tanult.

„Ahány nyelvet tudsz, annyi ember vagy” – vallja, angol és német középfokú nyelvismerete mellett felsőfokon beszél franciául és oroszul.

Mikor és milyen formában használtad ki az Erasmus adta lehetőségeket?

Kétszer is részt vettem az Erasmus programban: először 2007-ben egy fél évet a Nanterre-i Egyetem (Université Paris X.) jogi karára jártam, majd a következő évben a szakmai gyakorlatomat különböző francia katasztrófavédelmi szerveknél töltöttem. A francia SDIS a magyar katasztrófavédelmi igazgatóság ottani megfelelője, a lyoni és a privas-i (Ardeche megye) SDIS-nél és két további helyszínen is voltam néhány hétig.

Mit adott neked ez a szakmai gyakorlat?

Egy külföldi út során – minden kezdeti nehézség ellenére – kitarul előttem a világ. Számomra ebből a szempontból különösen a szakmai gyakorlat volt hasznos, mivel életemben akkor voltam először igazán francia közegben. A volt Erasmus diákok tudják, hogy más egy külföldi hallgatónak lenni a sok közül, és megint más a szakmai gyakorlat, amikor szinte csak veled foglalkoznak. A nyelvtanulás szempontjából ez utóbbi sokkal hasznosabb. Ekkor már elég jól tudtam franciául ahhoz, hogy a szakmai kérdésekről is megfelelő szinten tudjak beszélgetni a kinti kollégákkal.

A diplomamunkámat is ennek a lehetőségnek köszönhetem. Az összegyűjtött tapasztalataim alapján elkészített szakdolgozatom szerintem a maga nemében egyedülálló: a két ország katasztrófavédelmét hasonlítottam össze, elsősorban jogászai nézőpontból. További hozadékként a felsőfokú nyelvvizsgát is a szakmai gyakorlat után tettem le.

Mik a közeljövőre vonatkozó céljaid?

A jelenlegi tiszti-tanári munkám mellett rendszeresen fordítok különböző francia jogi szövegeket.

A jogi diploma és a tanulmányaim során megszerzett nyelvtudás kamatoztatása a célom a közeljövőben. Kezd beérni egy „saját nevelésű” jogász generáció is, akikkel szintén vannak közös terveink, elsősorban néhány EU-n kívüli országgal történő gazdasági kapcsolatfelvétel terén. Ez azonban csak a távlati terv, egy ideig még szeretnék a rendvédelem berkein belül maradni, jövőre az orosz felsőfokú nyelvvizsga mellett a jogi szakvizsga letétele a célom.

TAPASZTALAT+ KAPCSOLAT +ÉLMÉNY

➔ Muhari Krisztián Ákos

MUHARI KRISZTIÁN ÁKOS 1987-ben született Budapesten.

2007-től 2010-ig a Kodolányi János Főiskola Jazz Trombita Előadóművész szakára járt. 2009 őszétől 2010 nyaráig Erasmus ösztöndíjjal tanult a hágai Royal Conservatory-ban. Jelenleg a Budapesti Gazdasági Főiskola hallgatója mint leendő kereskedelmi szakmenedzser.

Renek szervezőtehetségét nem csak koncertek létrehozásánál, de borkóstolók életre hívásakor is kamatoztatja.

Milyen tapasztalatokkal gazdagodtál az ösztöndíjad alatt?

A külföldön eltöltött év alatt szerencsém volt világhírű művészek fellépésein és kurzusain részt venni, továbbá olyan interaktív készségfejlesztő óráim voltak, amelyeket itthon nem volt alkalmam hallgatni. Ám a legfontosabb, mindmáig hiányzó kincs maga a légkör volt. Hollandiában tapasztaltam meg azt, hogy milyen egy igazán pezsgő ország; legyen szó kultúráról, szórakozásról vagy munkáról. Rengeteg művészeti fesztivál van, ami érvényesülési lehetőséget nyújt a művészeknek.

Mi az, amit megtanultál Hollandiában, és az itthoni életedbe is biztosan beépíted?

A legfontosabb dolog az összetartás. Ha képesek vagyunk egy közösséget alkotni, amelyben egymás munkáját segítjük, akkor lesz lehetőségünk fejlődni. Bízom benne, hogy hamarosan itthon is megtapasztaljuk ezt, és képesek leszünk közösen dolgozni egy adott cél érdekében. Én személy szerint ezt a mentalitást próbálom megőrizni és az itthoni hétköznapijaimba átültetni, ami nem is olyan egyszerű feladat, mert más kultúra, más szokás és más elvárás vesz körül minket.

ERASMUSSZAL

MINDENKI EGY

CSAPATBAN JÁTSZIK

➔ **Tőkési Tímea**

TÖKÉSI TÍMEA 1985-ben született Tatán.

2005-ben kezdte el a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem ipari terméktervező szakát, ahol jelenleg végzős (MSc) hallgató.

Szeret kerékpározni, kerékpárt tervezni, és kifejezetten lenyűgözik a kerékpárosbarát városok.

Elmúlt szemeszterének Erasmus élményeit barátnőjével közösen egy blogban örökítette meg. A sok-sok kitűnő fotóval tűzdelt dresden-design.blogspot.com szeptemberben elnyerte a Goldenblog verseny Erasmus különdíját.

Hol tanultál Erasmus időszakod alatt?

Németországban töltöttem az előző félévemet, ezen belül is Szászország fővárosában, Drezdában. A BME Gépészmérnöki karán vagyok ipari terméktervező hallgató, ugyanezt tanultam kint is a Drezdai Műszaki Egyetemen (Technische Universität Dresden).

Mivel gyarapodtál az ösztöndíj révén?

Szakmai szempontból az Erasmus szélesebb látókört adott, közelebb vitt a termék- és formatervezés lényegi pontjaihoz. A kinti egyetemen olyan rajzi és modellezési tárgyakat vehettem fel, amelyek az eddigi készségeimet és ismereteimet nagy mértékben bővítették. A gyakorlati képzés erősebb kint, ami a szakterületemen különösen fontos szerepet játszik.

A szakmai oldal azonban csupán egy töredéke mindannak, amiért érdemes kihasználni ezt az ösztöndíjat. Akárhova is megyünk Erasmusszal, a világ minden tájáról lesznek barátaink, és egy kis időre megváltozik az életünk. Ott „egy csapatban játszik” mindenki, és ez a nézőpont az élet további részében is fontossá válik.

Mi fog a legjobban hiányozni abból a fél évből?

Az új barátok mellett a város és a kultúrája. Drezda gyönyörű, nagyon sok a zöld terület és a szabadterei programlehetőség. Ami számomra a legmeghatározóbb élmény volt, az a kerékpáros közlekedés támogatása.

Hogyan tovább?

Jelenleg a master diplomát írom, így ez az utolsó félévem hallgatóként az egyetemen. A maradék időmben a design területén dolgozom, egy szoftverfejlesztő cégnél a szoftverek felhasználói felületével (GUI, azaz graphic user interface) foglalkozom. Ha minden jól alakul, a diploma után is ezt folytatom, emellett szeretnék más, ettől független tervezési projekteken is részt venni. Ez alatt értem pl. az egyetemen tervezett kerékpár továbbfejlesztését, amelyen tervező csapattársaimmal azóta is dolgozunk. Fontos, hogy a szakmán belüli területekre több nézőpontból is legyen rálátásunk, többek között ezért is nagyon jó tapasztalat egy kis külföldön eltöltött időszak.

Három szóban hogyan tudnád összefoglalni az Erasmust?

Tapasztalat, kapcsolat, élmény.

Min dolgozol mostanában?

Jelenleg a saját céget vezetem: a Magyar Zeneműkiadót, melynek célja a hazai zenei élet megújítása. Elsősorban a jogdíjakra összpontosítunk, hiszen nagyon sok szerző nincsen tisztában a jogdíjakban rejlő lehetőségekkel, pedig ez egy zenész életében alapvető dolog.

Hágai tanulmányaim során láttam, hogy minden az attitűdön múlik. Ha a dolgokhoz pozitívan állunk, és kellő energiát fektetünk mindenbe, akkor az idővel megtérül – ez a hozzáállás vezet azóta is a munkámban.

www.krisztianmuhari.com

DÁNYI ANDREA

ÉVRŐL ÉVRE REKORDOT DÖNT AZ ERASMUS

2011-ben már több mint 10 millió euróból gazdálkodhat Magyarországon az Erasmus program. Évente több mint 4000 magyar hallgató él tanulmányi vagy szakmai gyakorlati lehetőséggel, és mindemellett kb. évi 1200 felsőoktatásban dolgozó oktató/munkatárs mobilitását is lehetővé teszi az Európai Bizottság programja.

Az Erasmus egyre népszerűbb, negyedik éve létező formája a szakmai gyakorlat; ezzel a támogatással már több száz európai cégnél fordultak meg magyar hallgatók, nem csekély tapasztalattal és igen jó elhelyezkedési eséllyel hazatérve.

Az Európai Bizottság Erasmus programjának segítségével 1987-es indulása óta már több mint 2,5 millió európai, felsőoktatásban hallgató fiatal tanulhatott vagy szerezhetett munkatapasztalatot más EU-s országban. Magyarország 1997-ben csatlakozott a programhoz, és ezalatt dinamikusan növekvő tendenciát követve, több mint 30 ezer hazai fiatal mobilitása vált lehetővé. A hazai Erasmus aktivitás az európai átlagot is meghaladó mértékben növekedett, és létszáma évek óta ezres nagyságrendben mérhető.

A hallgatói létszámok alakulása (2007–2010)

Év	Tanulmányok	Szakmai gyakorlat	Összesen
2007-2008	3293	444	3737
2008-2009	3518	539	4057
2009-2010	3421	719	4140

2007 óta lehetőséget ad a program külföldi szakmai gyakorlatban való részvételre is. Ennek eredményeként több mint 2000 magyar fiatal gyakornokoskodott már több száz európai vállalatnál, képzőközpontnál, kutatóintézetnél és egyéb szervezetnél, hogy segítséget kapjon az európai uniós munkaerőpiacon szükséges képességek elsajátításához, valamint a fogadó ország gazdasági és társadalmi kultúrájának a megértéséhez. Tapasztalataik szerint a külföldön szerzett szakmai gyakorlat, amellyel még a szaknyelvi tudásukat is csiszolták, rendkívül sokat nyom a latban álláskeresőskor. A külföldi munkakörnyezetben szerzett munkatapasztalat egy életre megalapozhatja az Erasmus hallgatók jövőendő karrierét.

A program hazai költségvetése idén először érte el a 10 millió eurós határt; ez az összeg a több ezer diák tanulmánya, szakmai gyakorlata mellett idén is több mint 1000 oktató, felsőoktatásban dolgozó külföldi szakmai útját fedezi, és számos nyelvi kurzusra, intenzív programra is ad támogatást.

Az Erasmus költségvetés alakulása az Európai Unióban és Magyarországon (2001–2011)

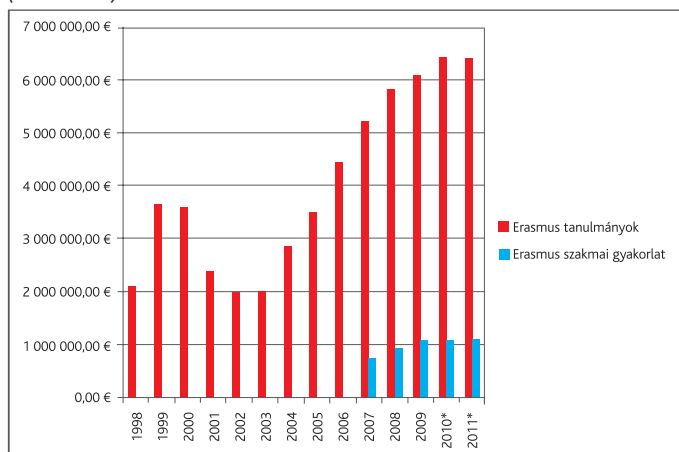
Év	Erasmus költségvetés (millió euró)	
	Európai Unió	Magyarország
2001	118 951 857	2 064 686
2002	123 281 045	2 058 490
2003	141 522 674	2 607 415
2004	168 004 652	3 627 481
2005	200 962 045	4 374 320
2006	245 753 823	5 461 264
2007	369 171 371	7 454 310
2008	414 578 000	8 339 990
2009	433 743 780	8 874 000
2010	454 173 943	9 534 000
2011	478 828 000	10 139 000

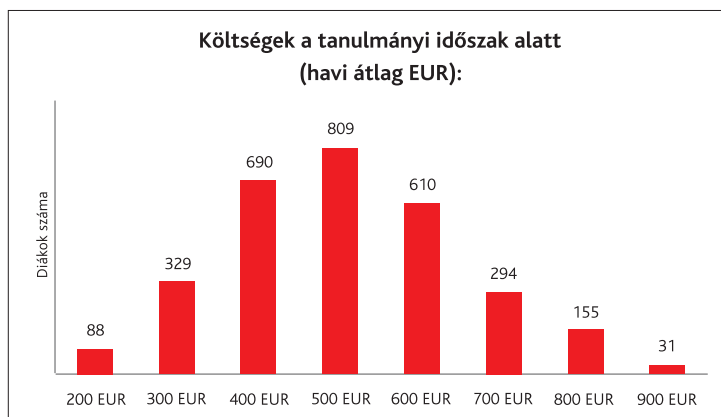

A Magyarországon tanuló külföldi Erasmus hallgatók száma is ezres nagyságrendben mérhető; a 2010/11-es tanévben már 2700 európai fiatal tanult nálunk. Az általuk leginkább preferált magyar egyetem a Corvinus (csaknem 400 fogadott diákkal/tanév), az ELTE (több mint 300 külföldi hallgatóval) és a BME (200 fölött a fogadott hallgatók száma). A vidéki egyetemek közül a Pécsi Tudományegyetem, a Debreceni Egyetem, a gödöllői Szent István Egyetem és a Szegedi Tudományegyetem fogadott több mint 100 diákot az elmúlt tanévben.

A hallgatói tanulmányokra és szakmai gyakorlatokra fordított összeg Magyarországon (1998–2011)

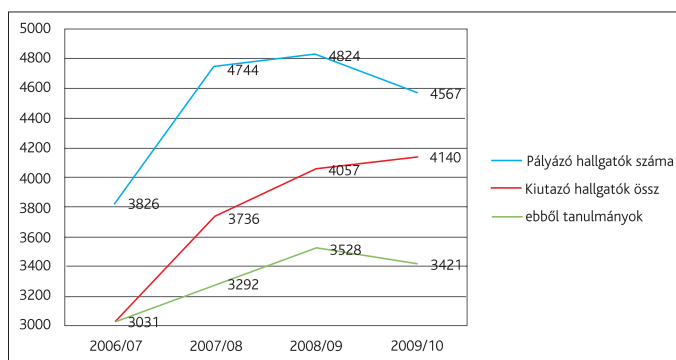
A már kiutazottak tapasztalatai szerint jellemzően 400-600 euró közötti havi kiadással kell számolnia egy Erasmus hallgatónak, ehhez nyújt átlagban 300-400 euró közötti résztámogatást a program.

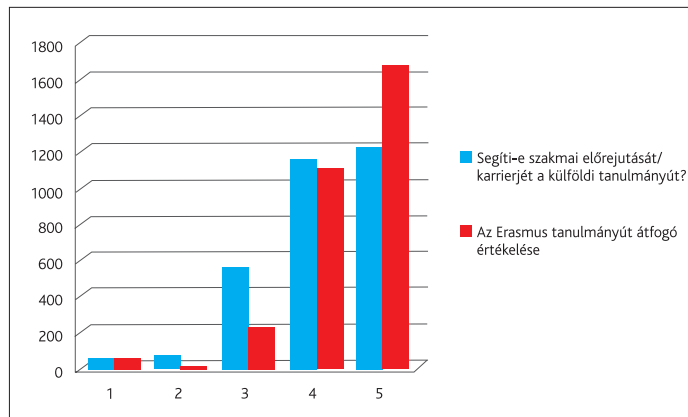
*megítélt támogatás

A pályázási arányok az elmúlt években egyre inkább a szakmai gyakorlat felé tolódtak.

Pályázó Erasmus hallgatók és ténylegesen kiutazók száma

A legfontosabb hozadéka az Erasmus külföldi résztanulmányoknak és szakmai gyakorlatnak a mobilitás hozzáadott értéke, a nyelvi, szakmai és személyes fejlődés, amit csak az tud megtapasztalni, aki személyesen átéli mindezt. A visszatérő hallgatók döntő többsége kiemelkedően jónak ítéli meg utólag is a tanulmányútját, és úgy véli, hogy a munkaerőpiacon is segíteni fogja boldogulását az Erasmus.

BOOKI SZABOLCS, DÁNYI ANDREA

KULTURÁLIS FELKÉSZÜLÉS AZ ERASMUS FÉLÉVRE

Az Erasmus intenzív nyelvi kurzusok kulturális tartalmának közvetítése

Aki úgy dönt, hogy hosszabb-rövidebb időt külföldön tölt, kiutazása előtt bizonyára megpróbál alaposan tájékozódni az adott ország szokásairól, történelméről, és a nyelvet is igyekszik valamelyest elsajátítani. Az Erasmus program arra is lehetőséget nyújt, hogy a külföldi félév megkezdése előtt a hallgatók intenzív nyelvi kurzuson vegyenek részt. A tanfolyamok elsődleges célja ugyan a nyelvtanulás, de a nyelv elsajátítása elképzelhetetlen anélkül, hogy kulturális tudásra is szert tegyenek a résztvevők, és minél jobban megismerjék a fogadó ország kultúráját. Az Erasmus félév sikere azon is múlhat, hogy a hallgató hogyan tudja kezelni a felmerülő kulturális félreértéseket, ezért a tanfolyamok a saját és a másik kultúra különbségeinek tudatosítására, a bevált kulturális stratégiák megkérdőjelezésére, és ennek okán az interkulturális stratégiák tanítására is hangsúlyt helyeznek.

Szőnyi György Endrével, a több mint tíz éve Erasmus nyelvi kurzusokat szervező Szegedi Tudományegyetem Hungarológia és Közép-Európa Tanulmányok Központ igazgatójával beszélgettünk a magyar kultúra közvetítésének kihívásairól.

Milyen előzetes kulturális tudással rendelkeznek a magyarországi intenzív nyelvi kurzusra érkező hallgatók?

Nagyon eltérővel. Vannak olyanok – ők vannak kevesebben –, akiket csak a nyelvtanulás érdekel, és minimális érdeklődést mutatnak a kultúra iránt. Nagyon kevés hallgatónak van előzetes ismerete, és ha igen, az is meglehetősen csekély. Az angol nyelvű programok és kulturális előadások tartalmának összeállításakor ezért mindig arra törekszünk, hogy az alapokat is megismertessük a hallgatósággal. Ezeket természetesen igyekszünk minél komplexebbé tenni, hogy aki nem nulláról indul, az se unatkozzék. Az is előfordul, hogy téves információkat hoznak magukkal, ezeket utólag kell korrigálni. Ezért a legcélszerűbb tiszta lappal indulni, és mindent alaposan megmagyarázni a kezdetektől.

A kultúrákövetítés osztálytermi környezetben történik, vagy személyes, informális kapcsolatokra építenek?

Részben osztálytermi környezetben, ugyanis nagyon jól kidolgozott, és felépített előadásaink vannak, amelyek az interkulturális ismeretkövetítés különböző elméletein alapulnak. Az előadások összeállításánál ezek az elméletek szolgáltatják a kultúrákövetítés alapját. Az osztálytermi anyagot kirándulások egészítik ki: a hallgatók kimennek a városba, megnézik a köztereket, szobrokat, fesztiválon vesznek részt, emberekkel találkozhatnak.

Az oktatás során teremtenek olyan szituációkat is, amikor a kommunikációban előforduló kulturális különbségekre hívják fel a hallgatók figyelmét?

Természetesen, ezek a szituációs gyakorlatok a nyelvórák részét is képezik. Az angol nyelvű kulturális előadások nagyobb témákat érintenek, például beszélünk Trianon jelen megítéléséről, az első világháborúról, szóba kerül a magyarok szerepe a kereszténység történetében. Témaként előkerülnek azok a mítoszok, amelyeket a magyarok saját magukról tartanak fenn, ugyanakkor szóba kerülnek olyan nyugati mítoszok is, amelyeket részben át is vettek a magyarok, mint például azt, hogy a hunok rokonai lennénk.

2011 nyarán további öt intézmény szervezett Erasmus intenzív nyelvi kurzust: a Balassi Intézet, a Debreceni Nyári Egyetem, az Eötvös Loránd Tudományegyetem, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem és a Pécsi Tudományegyetem.

Informális szituációkban is van a hallgatóknak lehetősége arra, hogy a mindennapi kulturális tapasztalatokat, esetleges kulturális félreértéseket is megbeszéljék?

Szeretném hangsúlyozni, hogy Szeged különleges helyzetben van, mert mi vagyunk az egész országban az egyedüli olyan intézmény, ahol az évközi oktatás úgy zajlik, hogy a magyar hallgatók együtt tanulnak a külföldi hallgatókkal. Részben órákra járnak együtt, részben pedig nyelvi partnerség keretében párokba vagy kis csoportokba szedjük őket. Hasonlóképpen próbáljuk összehozni a magyar és a külföldi hallgatókat a nyári egyetemen is. 10-15 magyar hallgató dolgozik kb. 50 külföldi hallgatóval, délután nyelgyakorlatokat tartanak nekik, majd pedig minden oktatáson kívüli programra együtt mennek. A külföldiek általában nagyon pozitív visszajelzést szoktak adni ezekről a lehetőségekről.

Fontosnak tartják-e, hogy ne csak a magaskultúrát, hanem az alternatív kultúrát is bemutassák?

Az előadások általában kitérnek a kultúra különböző regisztereire, külön alternatív kultúrát tárgyaló előadás nincs. A bemutatott filmek, mint például a *Kontroll* kapcsán természetesen szóba kerülnek más kulturális regiszterek is, és beszélünk a nők vagy a romák helyzetéről is.

Milyen segédanyagokat használnak?

Általában mindenhol nagyon sok vizuális anyagot használunk. Filmet, térképeket és természetesen az internetet is, valamint hangzó anyagokat, zenét.

Melyek a legsikeresebb kulturális programjaik?

Nagyon sikeres szokott lenni a táncház, a nemzetközi est, ahol a hallgatók a saját nemzeti ételeiket készítik el. A szabadtéri előadásokat is szeretik, idén a *Valahol Európában*-t néztük meg. Nehéz rangsort felállítani, általában az egész rendezvény nagyon jól szokott sikerülni!

Az interjút készítette: HLAVATY ILDIKÓ

PÁZMÁNY PÉTER KATOLIKUS EGYETEM

Három hét egyszerre sok és kevés. Ugyanakkor évről évre tapasztaljuk, hogy a nyári egyetemen részt vevő hallgatók hatalmas előnnyel indulnak azokkal szemben, akik csak a tanévkezdésre érkeznek. Az Erasmus intenzív nyelvi kurzusok szervezőinek különösen nagy felelőssége van abban, hogy a részt vevő fiatalok ne csak nyelvünket, hanem országunkat, kultúránkat is megismerjék. A nyári egyetem a nyelv alapjainak elsajátítása mellett, közösségteremtő és akklimatizálódási lehetőség is. Ismeretlen országba érkezve kisebb-nagyobb kulturális sokk éri az embert, amit nehéz egyedül feldolgozni. A nyári egyetemen rögtön közösségbe kerülnek a hallgatók, akik mind hasonló céllal és nyitottsággal érkeznek. Közös sokkal könnyebb az átállás. A nyelv tanulása nagyon fontos, ez adja meg a kurzus keretét, de legalább ugyanolyan értékesek és hasznosak a formális és informális módon elsajátított kulturális ismeretek. A délutáni előadásokon a Pázmány Péter Katolikus Egyetem tanárai magyar történelemről, építészetről, gasztronómiáról, zenéről és aktuális politikai, társadalmi kérdésekről tartanak tematikus órákat. A kurzus szempontjából szerencsés körülmény, hogy az egyetem kampusza a piliscsabai

erdőkkel körülvéve olyan mikrovilágot alkot, melyben a diákok már az első hét után úgy élnek, mint egy népes család. Közös szálláson laknak a résztvevők, szervezők, magyar diáksegítők, így a társaság szinte a nap huszonnégy órájában együtt van.

A hétvégi kirándulások ízelítőt adnak hazánk természeti és kulturális értékeiből. Idén a bátrabbak megmászhatták a Badacsonyt, és a túra végére együtt énekelte az „Érik a szőlő”-t a német, olasz és francia delegáció. Megérkezve a pincészetbe a hosszú út után zsíros kenyeret hagymával és fröccsöt rendeltek, természetesen magyarul. A diákok által leginkább kedvelt események az interkulturális estek, amelyek során lehetőséget kapnak saját hazájuk kultúrájának, konyhájának bemutatására, így nem egyoldalú a kulturális csere. Ez a gasztronómiai kirándulás egyúttal remek csapatépítő tréning: próbáltak már ötven emberre „Kartoffelsalad”-ot készíteni?

KOPASZ KÁROLY, PPKE – BTK, Nemzetközi Osztály
<http://sumuni.btk.ppke.hu/>

A nyári egyetem honlapjáról letölthető az EILC hallgatók receptjeit tartalmazó szakácskönyv.

A kulturális és szabadidős programok szervesen beépülnek a Debreceni Nyári Egyetem programjába is. A tantermi előadások mindig a magyar kultúra és civilizáció aktuális kérdéseit érintik. Az utóbbi években a hagyományos előadások mellett olyan prezentációknak is helyet adtunk, amelyek a Debreceni Egyetem egy-egy népszerű és nagy gyakorlati jelentőséggel bíró kutatási programjára hívták a figyelmet: így például a 2011-es nyári kurzuson Liszt Ferenc munkásságáról vagy a Debreceni Egyetem kutatói által nemrégiben kifejlesztett elektromos, illetve pneumatikus meghajtású autókról hallhattak az érdeklődők.

Mindig nagy népszerűségnek örvendenek a folklórtevékenységek, azaz a táncház és a népdaltanulás. A bátrabb hallgatók próbára is tehetik tudásukat a nyári kurzusok során megrendezett népdaléneklési versenyen. A filmvetítésre szánt estéken a magyar film-történet mára legendássá vált darabjait (pl. A tanú, A tizedes meg a többiek) tekinthetik meg az érdeklődők. A gasztronómiai ismeretek természetesen kihagyhatatlanok a magyar kultúra megismertetésére törekvő kurzusok anyagából. Így a menzai étkezést rendszeresen gasztronómiai programok színesítik (pl. hagyományos falusi vendéglátás, grill-party, főzőverseny). A 2011-es nyári kurzus anyagába újdonságként kerültek be a szabadon választható főzésórák. Ezek során a hallgatók szakértő irányításával maguk készíthették el a magyar konyha „klasszikusait”, amelyeket aztán azonnali objektív értékelés keretében el is fogyasztottak.

Egy idegen nyelv tanulása mindig együtt jár az adott nyelvet beszélő emberek orszá-gával kapcsolatos ismeretek megszerzésével. Fontosnak tartjuk ezért, hogy a résztvevők a hétvégére tervezett kirándulások során magyar történelmi, kulturális és etnográfiai szempontból fontos helyszínekre látogassanak.

VERÉB ANDRÁS – Debreceni Nyári Egyetem, angol referens

www.nyariegyetem.hu

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM

ERASMUS INTENZÍV NYELVI KURZUS FELHÍVÁSA KURZUSSZERVEZŐK RÉSZÉRE

A pályázat célja a legkevésbé ismert európai nyelvek és kultúrák megismerésének elősegítése a fogadó országban.

A pályázat során előnyben részesülnek azok a pályázó intézmények, amelyek:

- a kurzus szervezéséhez szükséges infrastruktúrával, illetve legalább minimális tapasztalattal rendelkeznek a hasonló jellegű rendezvények szervezésében;
- a kurzuson sikeresen részt vevő külföldi Erasmus hallgatók számára ECTS kredit pontokat nyújtanak;
- magas szintű nyelvi és kulturális ismeretek átadását biztosítják a hallgatóknak;
- megfelelő szállást, étkezési és kikapcsolódási lehetőségeket kínálnak fel.

Pályázati határidő: 2012. február 3.

BŐVEBB INFORMÁCIÓ:

www.tka.hu >> Pályázatok >> Aktuális pályázati felhívások

Képzett és elkötelezett tanáraink nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy a résztvevők magyar nyelvi és kulturális ismereteik mellett interkulturális tudatosságukat is szélesíthessék. A Magyar Műhely oktatói 2010-ben kezdték el kidolgozni azt a programcsomagot, mely a kurzusok kulturális moduljait formálja át az élményalapú tanulás és tanítás modelljének segítségével. A megújult kurikulum szorosabbá teszi a tanórai nyelvoktatás és a kirándulások, kulturális programok közötti kapcsolatot, melyek egymást kiegészítve valós, tantermen kívüli teret biztosítanak a mindennapi nyelvhasználatához.

A tanfolyam középpontjában a nyelvtanulás, az élményközpontú nyelvoktatás áll. A kurzusok az élményalapú nyelvoktatás módszerét követik, ahol a tárgyi tudás és az átélt kulturális élmények (múzeumlátogatás, kézműves foglalkozás, természetjárás, tánc- és énektanulás, filmnézés stb.) kiegészítik egymást. Ezáltal a diákok megélik, megtapasztalják a magyar sajátosságokat, számos tartalmas kulturális programon vesznek részt, így nem válik szét az ismeretszerzés és a nyelvtanulás. A programok lehetőséget teremtenek olyan kommunikációs helyzetekre, melyeket a hallgatók e speciálisan összeállított feldatsorok nélkül csak 4-5 hónap célnyelvi környezetben való élet után tapasztalnának meg.

A nyári egyetem során a diákok megtekintik Pécs nevezetességeit. A városnézés, a múzeumlátogatások során szakképzett idegenvezető és művészettörténészek segítik a tanárok munkáját. Az egynapos kirándulásokon számos információt dolgoznak fel a diákok a folklór, a helytörténet, a művészettörténet témakörből is, de külön, csak egy adott területre összpontosító kultúrprogramokat is szervezünk. Vasárnap délutánonként magyar főzőtanfolyamon vehetnek részt a hallgatók. Három alkalommal 2-2 magyar étel elkészítését tanulhatják meg, megismerkedhetnek a jellegzetes magyar alapanyagokkal, konyhaeljárási technikákkal. A közös vacsorával végződő program nagyon sikeres. A nyári egyetem résztvevői hétvégente pedig a már említett egynapos komplex kirándulásokon vehetnek részt, amikor megismerhetik a környék leghíresebb helyeit.

DR. PELCZ KATALIN – PTE ÁOK Nemzetközi Oktatási Központ,
a magyar program vezetője
<http://www.isc.ptt.hu/>

JELLEN LENNI

A hallgatói önkormányzatok részvétele a leendő Erasmus hallgatók pályáztatásában

1998 óta évente több száz, az utóbbi években pedig több ezer hallgató utazik Erasmus ösztöndíjjal Európa valamelyik országába. A szerencsés kiutazók kiválasztása a küldő intézményekre ró feladatokat, megadva a lehetőségét annak, hogy a hallgatói önkormányzatok képviselői is aktívan részt vegyenek a kiválasztási szempontok összeállításában és magában a kiválasztási folyamatban is. A hallgatói képviselő jelenléte minőségbiztosítási szempontból is lényeges, hiszen minden érintett érdeke, hogy a kiválasztás egységes, átlátható kritériumok alapján történjen.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy nem minden intézmény Erasmus bizottságában vannak jelen a hallgatói önkormányzat tagjai. Az alábbiakban két olyan intézmény hallgatói önkormányzatának képviselőjét kérdeztük meg, ahol a hallgatói érdekképviselő jelenléte egy átgondolt, jól működő struktúrán alapszik, és amely jó példaként szolgálhat valamennyi érintett szervezet számára. A tapasztalatokról Szabó Judit, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi Hallgatói Önkormányzatának külügyi alelnöke és Haraszti István, a Debreceni Egyetem Egyetemi Hallgatói Külügyi Bizottság-Debreceni Egyetem Hallgatói Önkormányzat képviselője beszélt nekünk.

• *Hogyan vesz részt a helyi HÖK a kiutazó Erasmus hallgatók kiválasztásában?*

Haraszti István: A külügyi tevékenységekkel hallgatói oldalról a Debreceni Egyetem Hallgatói Önkormányzatának Egyetemi Hallgatói Külügyi Bizottsága foglalkozik. Az Erasmus programért egyetemi szinten egy főkoordinátor, a három centrumban egy-egy központvezető, valamint a karokon kari koordinátorok felelősek. Az ösztöndíjra javasolt hallgatók kiválasztási folyamatának legfontosabb állomásai: a pályázati feltételek kiírása, tanácsadás a pályázat beadása előtt, a pályázat formai követelményeinek ellenőrzése, szóbeli elbeszélgetés a pályázóval, kari rangsor felállítása, bizottsági ülés, majd végső döntés a támogatott hallgatókról. A helyi HÖK az Erasmus hallgatókat kiválasztó bizottságokban vesz részt.

Szabó Judit: Az ELTE hallgatói önkormányzata is hasonlóképpen van jelen a kiválasztásban. Minden kari HÖK külügyekkel foglalkozó tisztségviselője tagja a megfelelő kari bizottságnak. Ennek megfelelően már a konkrét kiválasztási folyamat előtt részt veszünk a feltételek kidolgozásában. Karonként eltérő módon törté-

nik a pályáztatás, de nagyrészt pontrendszerek alapján dolgozunk. A beérkező pályázatokat bizottságban bírálják el, és a HÖK képviselői a végén ellenőrzik a kari Erasmus koordinátor által összeállított listát. Az ÁJK-n ugyanakkor tanszékenként eltérően történik a pályázatok elbírálása, ezen a karon inkább a klasszikus értelemben vett érdekvédő funkciót látjuk el. Itt az oktató és a hallgatói képviselő külön-külön bírálnak, és a végén megpróbálnak konszenzusra jutni.

• *Hogyan érte el a HÖK, hogy részt vehet a folyamatban?*

H.I.: A Debreceni Egyetemen az egyetemi vezetés és a HÖK produktívan tud együtt dolgozni, melynek alapja a kölcsönös bizalom, amit a HÖK vezetői és az adott területen dolgozó képviselők hosszú idő alatt, sok befektetett munkával értek el, építettek ki és tartanak fenn a mai napig. Ezért nem volt akadály az Erasmus hallgatók kiválasztásáról döntő bizottságokba való bekerülés sem. A szenátus bizottságaként működő Nemzetközi Kapcsolatok Bizottságában is képviseltetjük magunkat.

SZ.J.: Az ELTE szervezeti felépítéséből adódik, hogy a HÖK képviselői részt vesznek az őket érintő döntések meghozatalában, nem kivétel ez alól a külügy sem. Automatikus résztvevői vagyunk a rendszernek, de azt hiszem, ez csak segíti a bírálóbizottságok, tanárok és egyéb testületek munkáját.

• *A döntésben mennyire számít a HÖK képviselőjének véleménye? Van beleszólási joga?*

SZ.J.: Ahol pontrendszer van, ott ugyanúgy és ugyanazért nincs beleszólási joga a képviselőinknek, mint az eljárás többi résztvevőjének. A szabályosan lefolytatott pályáztatást felügyelik. Ahol szubjektív szempontok szerint bírálnak, ott fontos szerepe van az

adott HÖK delegálnak. Sokszor nem könnyű az oktatók álláspontjával szembehelyezkedni, de szerencsére partnerként kezelnek minket, és végül mindig sikerül kompromisszumos megoldásra jutni.

H.I.: Debrecenben is hasonló a helyzet, az adott kari bizottsági ülésen a HÖK képviselő véleményének súlya nem tér el a többi bizottsági tagétól, teljes értékű szavazati joggal rendelkezik.

• Részt vett a HÖK a kiválasztási szempontrendszer kialakításában?

H.I.: Igen, a szempontrendszer kialakításában fontos volt a korábban felmerülő, gyakran személyes tapasztalatokon alapuló problémák orvoslása. Az érintettek észrevételei alapján képviselőink később módosítási javaslatokat tesznek a szempontrendszer struktúrájára, kontextusára vonatkozóan.

SZ.J.: Ahol van pontozási rendszer, ott részt vett a HÖK is, a BTK-n, a TTK-n és a PPK-n egyenesen a HÖK külügyekért felelős tisztségviselője, illetve az őt segítő bizottság dolgozta ki azt. Remélem, hogy a közeljövőben a pontozási rendszert nélkülöző karok is követik a példájukat.

• Milyennek ítélték a közös munkát a koordinátorokkal és az oktatókkal?

SZ.J.: Mind a koordinátorokkal, mind a Rectori Hivatal Nemzetközi Képzési és Mobilitási Osztályával kitűnő a kapcsolatunk. Egymás munkáját segítve dolgozunk, hogy a kiutazó és a beérkező hallgatók a lehető legkönnyebben és leggyorsabban intézhessék ügyeiket. Ami pedig az Erasmus pályázatok elbírálását illeti, állíthatom, hogy a tanszékek oktatóit is tehermentesítjük. Az oktatókkal ugyanakkor változó a viszonyunk. Elismerik a mentorrendszerünket, de azért tanulmányi ügyekben van némi súrlódás.

H.I.: Mi is egy jól működő rendszer tagjai vagyunk, ahol a rendszeres kommunikáció és a személyes találkozások elengedhetetlenek. A közös munka a koordinátorokkal kiváló, habár a kari koordinátorokkal a kapcsolatok megerősítésén egyes karokon dolgoznunk kell még. Azonban kétségtelen, hogy a HÖK képviselőjének munkája nagymértékben segíti és kiegészíti a tanszékek oktatóinak munkáját.

• Nyújtottok pályázati tanácsadást is az év folyamán, hozzatok is fordulhatnak az Erasmus ösztöndíj iránt érdeklődők?

SZ.J.: Igen, én és a kari külügyesek is elérhetőek vagyunk ezekben a kérdésekben. Fontos, hogy azt az üzenetet közvetítsük, hogy a mobilitási programokra mind a tanulmányok, mind az anyagiak terén félélévvel-évekkel előre fel kell készülni. Idén először Partneregyetemi Börzét is szervezünk, ahol a hallgatók a korábbi ösztöndíjasoknak, illetve az adott országból érkezőknek tehetik fel a kérdéseiket. A pályázási időszakot közvetlenül megelőzően az intézményi és kari koordinátorokkal együtt tartjuk az Erasmus7 tájékoztató előadásorozatot, és májusban megjelenünk a Lágymányosi Egyetemi Napokon, ahol interaktív, játékos formában hívjuk fel a figyelmet a mobilitási programokra. Az EHÖK minden évben kiegészítő támogatás pályázatot is kiír a kiutazó hallgatóinknak, hogy ezzel is támogassa az Erasmus státuszt elnyerteket. A héten fejeztük be az eljárást, a pályázók 80%-át tudjuk támogatni kisebb-nagyobb összeggel.

H.I.: Természetesen mi is vállalunk tanácsadást, ez a DEHÖK Egyetemi Hallgatói Külügyi Bizottságának egyik fő feladata. Saját tapasztalattal rendelkezünk, hiszen a bizottsági tagok többsége korábban maga is ösztöndíjas volt. Így akár személyes, egyedi tanácsadást is vállalunk. Az információ hatalom, kérdezni pedig nem bűn, ezért mindenkinek azt javaslom, hogy keressék fel a helyi HÖK külügyekkel foglalkozó bizottságait, munkatársait, akik tapasztalataikat, tanácsaikat készségesen megosztják az érdeklődőkkel!

A **Debreceni Egyetem** és az **Eötvös Loránd Tudományegyetem** példája kiválóan szemlélteti, hogy több intézményben is maradéktalanul megvalósul a hallgatók bevonása a kiválasztási folyamatba. A Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája (HÖÖK) országos szinten járul hozzá ahhoz, hogy a hallgatói érdekképviselő minden intézményben jelen legyen.

Gáspár Marcell, a HÖÖK külügyi bizottságának tagja elmondta, hogy a HÖÖK elsősorban tanácsadással tud támogatást nyújtani a helyi hallgatóknak. Az évente kétszer megrendezett HÖÖK-vezetőképző külügyi szekcióinak szinte minden esetben témája a mobilitás is. Ez a fórum kiváló lehetőséget nyújt a tapasztalatcserére, hiszen a rendezvényen a hallgatói önkormányzatok külügyi bizottságai, külügyekkel foglalkozó hallgatói képviselői szoktak részt venni. A HÖÖK arra törekszik, hogy a kiutazó Erasmus hallgatók kiutazásával, támogatásával kapcsolatos feladatok országos szinten is összehangoltak legyenek. A cél az, hogy minden egyetemen, főiskolán legyen intézményi szintű külügyi bizottság. Lényeges emellett, hogy a karok által létrehozott kari szintű Erasmus bizottságok munkájában az a hallgatói képviselő is részt vegyen, aki az Erasmus ösztöndíjakban járatos, tájékoztatást tud adni a kiutazó hallgatóknak, és részt tud venni a kiválasztási folyamatban, illetve a döntéshozatalban. Nagyobb egyetemvárosokban ez jól működik, inkább a kisebb intézményekben van probléma, különösen ott, ahol viszonylag alacsony a kiutazó hallgatók száma. Náluk a hallgatói önkormányzatiság is több tekintetben gyengébb. Azonban a HÖÖK hangsúlyt fektet arra, hogy ezek a hallgatói önkormányzatok is segítségben részesüljenek. Gáspár Marcell arra is felhívta a figyelmet, hogy folyamatban van egy HÖÖK kisokos kézikönyv kiadása, amely azt mutatja be, hogy egy ideális hallgatói önkormányzatnak milyen részfeladatokkal kell foglalkoznia. Ebben a kiadványban pedig egy hosszabb rész foglalkozik majd a külügyekkel, azaz az érdeklődők tanácsokat kaphatnak azzal kapcsolatban, hogy egy külügyi bizottságot hogyan kell létrehozni, és működtetése során mire érdemes odafigyelni.

HLAVATY ILDIKÓ

A PÁRBESZÉD KEZDETE – PRIME KONFERENCIA BUDAPESTEN

Az első hazai PRIME konferenciára (PRIME – Problems of Recognition in Making Erasmus) 2011. szeptember 30-án került sor a Magyarországi Erasmus Hallgatókért Alapítvány (International Exchange Erasmus Student Network – ESN Hungary) szervezésében. A találkozón, melyet a Budapesti Corvinus Egyetemen rendeztek meg, az Erasmus tanulmányi félév során szerzett kreditek elismerésének kérdését vitatták meg az érintett felek. A meghívott előadókon kívül intézményi Erasmus koordinátorok, nemzetközi osztályok munkatársai, hallgatói képviselők és az ESN Hungary tagjai vettek részt az eseményen.

A rendezvényt Páti Diána magyarországi PRIME koordinátor nyitotta meg a felmérés rövid bemutatásával. Hangsúlyozta, hogy a kutatás előzményei még 2009-re nyúlnak vissza, amikor az Erasmus Student Network az Európai Unió támogatásával összeállította az Erasmus program gyakorlati megvalósítását vizsgáló kérdőívet. Az első felmérés feltárta az alapvető hiányosságokat, és ennek az utókövetése és kiegészítése volt az idei PRIME-kérdőív. Európa-szerte csaknem 9000 hallgatót, 300 felsőoktatási intézmény koordinátorait és 16 ország nemzeti irodáját vonták be a felmérésbe. Alapvető célkitűzés volt a meglévő problémák felderítése, valamint a megoldási javaslatok és a jó gyakorlatok összegyűjtése.

A délelőtti folyamán az előadók igyekeztek a lehető legtöbb nézőpontból megvizsgálni a témát. Először Bokodi Szabolcs Erasmus programkoordinátor a Tempus Közalapítvány részéről fejtette ki véleményét a kreditfogadási rendszerről, majd Dr. Bókay Antal, az Országos Kredittanács elnöke beszélt a mobilitásról és az Európai Felsőoktatási Térség koncepciójáról. A hazai helyzetet tükröző statisztikát az ESN Corvinus elnökétől, Al-Jashi Faditól hallhattuk, míg az összesített európai eredményeket a PRIME nemzetközi kutatócsoport részéről Julia Fellingert mutatta be, aki Ausztriából érkezett a konferenciára. Kiderült, hogy hazai részről a legnagyobb problémát az intézmények és a hallgatók közötti nem megfelelő kommunikáció, az intézmények közötti kapcsolatok rendezetlensége, valamint a finanszírozási problémák megoldatlansága jelenti. Mindenképpen javítani kell a kreditelismerés helyzetén is. Nemzetközi szinten a felmérés eredményei alapján a hallgatók mintegy 73%-ának elismerik a külföldön megszerzett krediteket, ezzel szemben Magyarországon csak 25%-uk részesül teljes elismerésben.

Hasznosnak bizonyult a délutáni kerekasztal-beszélgetés Bélik Márton (ELTE) moderálásával, ahol Bokodi Szabolcs, Gáspár Marcell (HÖÖK elnökségének külügyekért felelős tagja), Igaz Máté (BME Hallgatói Külügyi Testület), valamint Dr. Némethy Sándor (a gyöngyösi Károly Róbert Főiskola nemzetközi osztályának vezetője) fejtette ki véleményét a kreditfogadás rendszerével, a kreditek elfogadásának megtagadásával és a jó gyakorlatokkal kapcsolatban.

A beszélgetés során szó esett a leggyakoribb problémákról: az intézmények közötti kapcsolatok sok esetben átláthatatlanná váltak, a tantervek és tantárgyi tematikák összehangolása több száz bilaterális szerződés esetén gyakran teljesíthetetlen feladatokat ró az érintett tanárookra. A konferencia résztvevői megoldási javaslatokat is megfogalmaztak. Hasznos lenne az intézmények közötti kapcsolatok felülvizsgálata. Az érintettek közötti gyakoribb és hatékonyabb kommunikáció, valamint egy helyi szinten csak a kreditelismeréssel foglalkozó kolléga („PRIME koordinátor” vagy csoport) sokat javíthatna a helyzeten. A kerekasztal-beszélgetés résztvevői kitértek a hallgatók felelősségére is: sajnos sokan a mai napig nincsenek tisztában az Erasmus ösztöndíjjal járó jogosultságokkal, és nem járnak kellőképpen utána a kreditek elfogadtatásával kapcsolatos teendőknél.

A sok ötlet mellett szó esett a kompetencia alapú képzési rendszer létjogosultságáról is. Az európai felsőoktatás sokszínűségében rejlő előnyöket ki kellene használni az Erasmus program során, így a hallgatóknak lehetőségük lenne olyan készségek elsajátítására is a fogadó intézményekben, amelyek remekül kiegészítenék itthoni tanulmányaikat.

A beszélgetés végén a hallgatói oldal alternatívaként ismertette egy olyan rendszer kialakításának a tervét, amelyben egy félévet az alapképzés végén – szabad választás alapján – Erasmus ösztöndíjjal külföldön vagy szakmai gyakorlaton tölthetne a hallgató, és ezért 30 kreditpont járna.

Felmerült az a hallgatói részről visszatérő probléma, miszerint az Erasmus ösztöndíj összege sok esetben nem fedezi a megélhetési költségeket külföldön. Erre válaszul elhangzott több javaslat is az ösztöndíjak átgondoltabb elosztásáról, valamint a hallgatói normatívából történő kiegészítő támogatás lehetősége is felmerült.

Összességében elmondható, hogy a konferencián a kreditelfogadásban közvetlenül érintettek meghallgathatták egymás véleményét, felszólalhattak, kérdezhettek a folyamat szereplőitől, megoszthatták egymással jó és rossz tapasztalataikat. Az Európai Unió legsikeresebb vívmányainak egyike az Erasmus, így közös cél, hogy tegyünk a program fejlesztése érdekében. A konferencia kiváló alkalom volt arra, hogy megkezdődjön a régen várt párbeszéd, és elinduljon egy előremutató folyamat az Erasmus tanulmányok gördülékenyebbé tételére.

A teljes PRIME riport letölthető a <http://prime.esn.org/> honlapról.

Kérdéseiket, ötleteiket továbbra is várják a szervezők a prime@esn.hu email címen.

Magyarországi Erasmus Hallgatókért Alapítvány – ESN Hungary

MINŐSÉG AZ EURÓPAI FELSOÓKTATÁSBAN: ERASMUS MUNDUS KÖZÖS KÉPZÉSEK

Az Erasmus Mundus az Európai Unió legjelentősebb kiválósági programja a felsőoktatás területén. Célja, hogy kiemelkedő színvonalú képzések és tehetséges hallgatók támogatásával növelje az európai felsőoktatás vonzerejét. A programban zajló kiélezett versenyben a magyar egyetemek esélyeit az Erasmus Mundus Active Participation projekt növeli.

Az Erasmus Mundus program középpontjában a közös képzések állnak. Ezek olyan, több egyetem által közösen indított mester- vagy doktori szintű képzések, amelyeket az intézmények közösen dolgoztak ki, és ahová közös szempontrendszer alapján hirdetnek felvételt. A közös képzések hallgatói több országban, több intézményben folytatják tanulmányaikat, oktatóik is több helyről érkeznek. A hallgatóknak a képzés során és annak végén is nemzetközi bizottság előtt kell számot adni tudásukról, így diplomájukat több egyetemről is megkapják. Ez lehet ún. közös, kettős vagy többes diploma attól függően, hogy az intézmények egyetlen, de mindegyikük által aláírt diplomát állítanak ki (közös diploma, *joint degree*), vagy mindegyik kiállít egy-egy diplomát (kettős vagy többes diploma, *double, multiple degree*).

Az Erasmus Mundus Magyarország uniós tagságával egy időben, 2004-ben indult, a hazai felsőoktatási intézmények részvétele az eltelt hét év ellenére sem mondható különösen kiemelkedőnek a programban. Az alacsonyabb aktivitás elsősorban nem országfüggő, inkább régióspecifikus. A 2004-ben és 2007-ben újonnan csatlakozott tagállamok egyrészt még csak akkor kezdték el a felsőoktatási rendszereik reformját, így a legtöbb országban még nem indulhattak mesterszakok, tehát az ehhez szükséges tapasztalat, infrastruktúra is hiányzott. Másrészt az új tagállamok által benyújtott pályázatok – amellet, hogy a képzések tudományos kiválósága jellemzően nem kérdőjeleződött meg –, sokszor olyan alapvető hiányosságokat mutattak, amelyek a pályázati tapasztalat hiányára utaltak.

Az Erasmus Mundus program jelenleg 131 közös mesterképzést és 34 közös doktori képzést támogat, melyek keretében évente megközelítőleg 2000 európai és Európán kívüli hallgató és doktorandusz folytatja tanulmányait a képzés teljes idejére szóló, évi 10-36 ezer eurós ösztöndíjjal. A képzésekre és az ösztöndíjra minden évben október és február között lehet jelentkezni. További információ:

www.erasmusmundus.hu

Az Erasmus Mundus népszerűsítésért felelős nemzeti irodák ezért 2008-ban elindították az EMAP (*Erasmus Mundus Active Participation*) projektet, amely a programban alulreprezentált országok felsőoktatási intézményeinek aktívabb részvételét tűzte ki célul.

A Európai Bizottság által támogatott projekt első szakaszában 16, majd a másodikban 17 nemzeti iroda együttműködésében nemzetközi pályázatíró szemináriumokon biztosít lehetőséget országonként egy, egyetemekből vagy főiskolákból álló konzorciumnak arra, hogy a tréningeknek köszönhetően jobb minőségű pályázatokat készítsenek, így nagyobb eséllyel indulhassanak az Erasmus Mundus program kiélezett versenyében.

A 2008 és 2011 között megrendezett négy EMAP pályázatíró szemináriumon 66 konzorcium, azaz majdnem 200 felsőoktatási intézmény vett részt, köztük négy magyar egyetem: az ELTE Bölcsészettudományi Kara és Informatikai Kara, a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara, és a Színház- és Filmművészeti Egyetem. A szemináriumok résztvevői részletes információt kaptak a program szabályairól, követelményeiről; tanácsokat, tippeket kaphattak a pályázat elkészítéséhez, valamint megismerhették néhány működő Erasmus Mundus mesterképzés bevált gyakorlatát a közös mesterképzések kialakításában, elindításában és menedzsmentjében. A résztvevőknek lehetőségük van egyéni konzultációkon keresztül is tökéletesíteni pályázatukat.

Az EMAP a magyar intézmények szempontjából különösen sikeres, az eddig részt vevő négy konzorciumból három nyert az Erasmus Mundus programban. Az ELTE által koordinált TEMA 2010-ben, a Színház- és Filmművészeti Egyetem által irányított DOC NOMADS, valamint a Szegedi Tudományegyetem részvételével létrejött CHOREOMUNDUS 2011-ben nyerte el a támogatást. Sikerükkel Magyarországon 2011-ben már 8 magyar intézmény vesz részt a programban összesen 16 Erasmus Mundus közös képzéssel, melyek közül hármat magyar egyetem koordinál. 2008-hoz képest így másfélszeresére nőtt a Magyarországon működő Erasmus Mundus közös képzések száma.

Jövőre további két magyar felsőoktatási intézmény vehet részt az EMAP pályázatíró szemináriumain: 2012. január 18-21-én Tallinban, valamint 2012. február 1-4-én Ljubljánban. A szemináriumokra 2011. december 1-ig lehet benyújtani a jelentkezéseket a Tempus Közalapítványhoz a gabor.dobos@tpf.hu e-mail címre. A jelentkezési felhívás, feltételek és űrlap a www.erasmusmundus.hu honlapon érhető el.

*A pályázatíró szemináriumok előadásai letölthetők az EMAP honlapjáról:
www.emap-project.webnode.cz*

DOBOS GÁBOR

Tudta Ön, hogy létezik egy olyan pályázati program, amelynek keretében elmehet Ciprusra bort kóstolni, Ausztriába a Facebookról és más közösségi médiáról gondolatokat cserélni, Finnországba nyelvet tanulni, Olaszországba az újrahasznosítással foglalkozni vagy Lengyelországba ékszert készíteni?

A FELNŐTTKORI TANULÁS APRÓ SZIGETEI

Az Európai Bizottság megbízásából készült 2010-ben egy kutatás, melynek célja a Grundtvig program hatékonyságának feltérképezése volt. A résztvevők esetében a legjelentősebb fejlődést a nyelvtudásban és a szociális készségek fejlődésében figyelték meg, míg a szervezők szempontjából a kapcsolatépítési lehetőség és a tapasztalatcsere volt a legfontosabb.

Néhány adat 2009-ből, a program első évéből:

- 218 megvalósított műhely Európában
- 7 megvalósított műhely Magyarországon
- Felnőtt tanulók száma, akik részt vettek egy műhelyen: 3438 fő
- Felnőtt tanulók száma, akik magyarországi műhelyen vettek részt: 135 fő
- Magyar felnőtt tanulók száma, akik külföldi műhelyen vettek részt: 122 fő

» MI IS EZ A LEHETŐSÉG PONTOSAN?

A Grundtvig felnőtt tanulói műhelyek minimum 5, maximum 10 napos nemzetközi rendezvények. A résztvevők létszáma változó, általában 10 és 30 fő között mozog. A nemzetközi jelleget garantálja, hogy legalább 3 országból érkeznek a résztvevők, de a tapasztalatok azt mutatják, hogy akár 5–6 vagy még több ország képviselőivel is együtt tanulhatnak egy-egy műhelyen. A téma ezerféle lehet, így biztosan mindenki megtalálja azt, ami a szívéhez közel áll.

» KIK VEHETNEK RÉSZT FELNŐTT TANULÓI MŰHELYEN?

Mindenki, aki elmúlt 18 éves és az Egész életen át tartó tanulás programban részt vevő országok egyikében lakik. További feltétel, hogy egy felnőtt tanuló csak háromévente vehet részt Grundtvig műhelyen. A teendő annyi, hogy fel kell venni a kapcsolatot az adott műhely szervezőjével, jelezni az érdeklődést, és ettől a ponttól minden folyik a maga útján.

» HONNAN LEHET TUDNI, ÉPPEN HOL ÉS MILYEN MŰHELY LESZ?

Az Európai Bizottság minden évben összeállít egy dokumentumot, melyben minden olyan műhely szerepel, amit az adott pályázati évben rendeznek. A katalógus elérhetősége a következő: www.tka.hu » Pályázatok » Egész életen át tartó tanulás program » Grundtvig » Pályázati formák » Felnőtt tanulói műhelyek.

» MIÉRT JÓ RÉSZT VENNI EGY MŰHELYEN?

Természetesen mindenkit más motivál, de a következők mindenképp a részvétel mellett szólnak:

- A környezet nemzetközi, így a nyelvgyakorlás elkerülhetetlen.
- Mivel nagy valószínűséggel külföldi műhelyre utazik a résztvevő, az adott országgal és kultúrával is megismerkedhet.
- További motivációt jelenthet, hogy hasonló érdeklődésű emberekkel ismerkedhet meg és cserélhet tapasztalatot az, aki vállalkozik az utazásra.
- Mindezt teljesen ingyen, mert a résztvevők összes költségét a műhely szervezői állják.

Ugye kedvet kapott ahhoz, hogy Ön is részese legyen egy ilyen tanulási alkalomnak, és új élményekkel gazdagodjon?

Ha igen, kezdje el máris böngészni a katalógust, és vegye fel a kapcsolatot a választott műhely szervezőjével!

FEKETE ÉVA

Önkéntesség Európában 50 év felett

Hogyan lehet a közelébe kerülni egy olyan európai együttműködésnek, amely a legmagasabb kategóriát képviseli a projektek között? „Jó helyen kell lenni, jó időben” és „Le kell tenni valamit az asztalra”... Emellett komoly előnyt jelent, ha egy területen már létező szakmai gyakorlattal, eredményekkel és további fejlesztési célokkal rendelkezünk.

A Budapesti Művelődési Központ (BMK) 2007-ben

www.seven-network.eu

kezdt meg **Fenntartható tanulás a közösségben** című projektjét, melynek az volt a célja, hogy új, gyakorlatias módszereket dolgozzon ki az idős emberek tudásának és tapasztalatainak áttekintésére, és feltérképezze a lehetőségeket a tanulásra és a közösségbe való bevonódásra. A projektben osztrák, olasz, finn, angol és német partnerekkel működünk együtt. Mint később kiderült, az olasz partner a SEVEN Network koordinátora is volt egyben. Miután a képzési program fejlesztését koordináló szervezetként letettük névjegyünket, külsős, társult tagként meghívást kaptunk az európai hálózat találkozójára.

Örömmel mentünk el, mert a tervezett találkozó éppen akkorra esett, amikor először hirdették meg a Grundtvig programban az időskorú önkéntes projekteket. Mivel a BMK-nak egyik kiemelt célcsoportja az idős korosztály, és az elmúlt 10 évben szisztematikus fejlesztést hajtottunk végre ezen a területen, a terveink között szerepelt, hogy pályázunk, de még nem volt partnerszervezetünk az együttműködéshez.

A találkozóra ötlettel is készültünk, amit a partnerkereséskor sikerült is bemutatni. A tervünk az volt, hogy a nemzetközi csereprogram keretén belül idős önkéntesek tartanak előadássorozatot társadalmi és művelődéstörténeti témákban a fogadó ország intézményében. A lehetséges témák a hétköznapi praktikus tudástól a történelmi eseményeken át a kortárs műveltség elemeinek bemutatásáig terjedtek.

Külsős, társult tagként nem vettünk részt a hálózat mindennapi tevékenységében, de idős önkéntes projektünk (SEVOCA – *Senior Volunteers as Cultural Ambassadors*, „Időskorú önkéntesek mint kulturális nagykövetek”) immáron egybefonódott a hálózat működésével. A találkozók alkalmával nyomon követhettük azok munkáját is, akik előbb kezdték meg a cserét, vagy korábbi testvérvárosi kapcsolataik révén tapasztalatokkal rendelkeztek. A jó példák és nehézségek megismerése sokat segített abban, hogy miként készítsük fel a magyar önkénteseket a kiutazásra. Még a gyakorlott önkéntesek is arról számoltak be, hogy az önkéntes munka tartalmáról minden esetben igen alaposan tájékozódni kell ahhoz, hogy fizikailag és lelkileg is felkészülten érkezzenek az idegen környezetbe. A kulturális különbségek megélése egyszerre jelentett kihívást és csodálatos tanulási folyamatot az idős emberek számára. Kiemelték, hogy nem árt, ha a tenni akarás megfelelő nyitottsággal párosul.

A SEVEN-t megelőző **Még mindig aktív** projekt kézikönyve (megtalálható a www.seven-network.eu honlapon) alapján sikeresen készítettük fel a BMK négyfős csapatát. Elmondásuk szerint a felkészítés sokat segített abban, hogy könnyen vegyék az akadályokat, és minden körülmény között rugalmasan megfeleljenek a kihívásoknak. Az önkéntesek sikeres felkészítését a SEVEN Networknek is köszönhetjük. ◀

BRENNER ZSUZSANNA
Budapesti Művelődési Központ

SEVEN
Időskorú Európai Önkéntes
Csereprogram-hálózat

A SEVEN egy 29 szervezetből álló nemzetközi hálózat, amely a Grundtvig program által finanszírozott időskorú önkéntes csereprogramokat segíti. A SEVEN tagszervezetei között olyan civil szervezetek, helyi önkormányzatok, egyetemek és kutatóközpontok szerepelnek, amelyek nagy tapasztalattal rendelkeznek az időskorú önkéntes csereprogramok koordinálása terén. A hálózat létrehozott egy honlapot (www.seven-network.eu), kutatást végzett az önkéntes tevékenységek hatásairól, és elindított egy képzést. Megjelentetett továbbá egy kiadványt, amely idén magyarul is megjelent a Tempus Közalapítvány gondozásában „Elcserélt önkéntesek – útmutató időskorúak külföldi önkéntes munkájához” címmel (honlapunkról letölthető: www.tka.hu » Könyvtár). A hálózat remek lehetőséget biztosít a szervezetek számára ahhoz, hogy találkozzanak, közös projekteket és további tevékenységeket tervezzenek meg.

Grundtvig – időskorú önkéntes projektek

Két különböző országban lévő szervezet együttműködésén alapuló projektek, melyek a nemzetközi önkéntességben rejlő tanulási lehetőségeket kínálják időskorú (50 év feletti) résztvevőknek. A partnerek két év alatt 2–6 önkéntest küldhetnek egymáshoz 3–8 hetes időtartamra. Az időskorú önkéntesek olyan tevékenységet végeznek, amely a számukra tanulási lehetőséget, a fogadó szervezet (illetve a tágabb közösség) számára pedig nem anyagi természetű hasznot jelent. A projekt során a két szervezet egy hosszabb távú, időskorú önkéntesek cseréjén alapuló együttműködés alapjait is lefektetheti. Az önkéntesek által végzett tevékenységek nem feltétlenül kapcsolódnak szorosan az oktatáshoz vagy képzéshez. A tanulási lehetőséget az önkéntességre való felkészülés, a külföldön eltöltött időszak és az ott végzett tevékenység, valamint a tapasztalatok összegzése, értékelése jelenti. Támogatást a Grundtvig program nyújt.

Ingyenes telefonos lelkisegély időseknek

Az Európa a polgárokért program támogatása tette lehetővé, hogy a DélUtán Alapítvány kiterjeszthesse ingyenes telefonos lelkisegély-szolgáltatásának működését a határokon túlra is.

Névtelenül felhívni egy segélyvonalat azt jelenti a rászoruló számára, hogy szabadon elmondhatja olykor önmaga előtt is titkolt gondolatait, rossz érzéseit, kétségeit. A hívó élvezheti az együttgondolkodás, az empátikus elfogadás és az anonimitás nyújtotta lehetőségeket. Ilyen gondolatok hívták életre 1998-ban a DélUtán Alapítványt, a középkorú és idős emberek lelkisegély szolgáltatását. Az ország valamennyi településéről ingyen hívható vonalon 45 jól felkészült önkéntes várja a jelentkezéseket. Megterhelő munkájukat – akár csak az alapítvány vezetősége – minden ellenszolgáltatás nélkül végzik. Az elmúlt évtizedben a telefonos lelkisegélyen túl több új ingyenes szolgáltatással egészült ki a DélUtán tevékenysége: jogi, betegjogi, orvosi tanácsadással, mediációval, a számítógép-használat ingyenes oktatásával és korhatárhoz nem kötött DélUtán Klubok létrehozásával.

Az Európa a polgárokért program támogatása tette lehetővé, hogy a DélUtán Alapítvány kiterjeszthesse a szolgálat működését a határokon túlra is. Jelenleg Európában a DélUtán az egyetlen ingyenesen hívható anonim telefonos lelkisegély szolgálat, amelynek célcsoportja a 45 feletti korosztály. Ez a helyzet azonban a projekt eredményeként most talán változni fog.

A projekt indulásaként hosszú távú együttműködési megállapodás jött létre a szatmárnémeti Caritas Szervezettel Romániában és a révkomáromi Református Keresztyén Egyház Diakóniai Központjával Szlovákiában. A projekthez saját költségén csatlakozott a nagybecskereki Caritas Szervezet Szerbiából.

A munka első fázisában a partnerek szerepe az volt, hogy eljuttassák a DélUtán tájékoztató anyagát a célcsoportnak. A munkamódszer a kiterjedt kommunikációra épült, mely magában foglalta a szórólapok és plakátok terjesztését, újságcikkek megjelentetését, rádiós és televíziós beszélgetéseket a szolgálat munkájáról. A közös munka elején a DélUtán Alapítvány vezető munkatársai meglátogatták a partnerszervezeteket, hogy kölcsönösen megismerkedjenek egymás munkájával, szemléletével, terveivel, és megbeszéljék a közös munka gyakorlati részleteit.

A projekt második – és legfontosabb – ban a DélUtán támaszadó beszélgetéseket folytatott a partnerországokból jelentkező kliensekkel. Ezt a szolgálatot a DélUtán Alapítvány a projekt 2011. július 31-i lezárását követően is folytatja majd, ameddig anyagi erőforrásai ezt lehetővé teszik, illetve míg a partnerszervezetek felállítják saját telefonos lelkisegély szolgáltatukat. Ennek elősegítésére a DélUtán pszichológusa többnapos módszertani felkészítő tréninget tartott a szatmárnémeti Caritas Szervezet 12 munkatársának. ●

HORVÁTH KATALIN

Az Európa a polgárokért program civil szervezetek által kezdeményezett projekteket pályázati formája számos témában kínál lehetőséget arra, hogy civil szervezetek támogatáshoz jussanak. Az alprogramra legközelebb 2012 februárjában lehet pályázni.

www.delutan.hu

2011

AZ ÖNKÉNTESSEG EURÓPAI ÉVE

2011 az önkéntesség európai éve, így idén különös figyelem irányul az önkéntességre az Európa a polgárokért program egyik prioritásaként is. A témával foglalkozott a Századvég Alapítvány által szervezett Európai Civil Akadémia is, mely az Európa a polgárokért program támogatásával valósult meg.

Az önkéntes munka olyan tevékenység, amelyet valaki kizárólag a saját elhatározásából vagy egy közösség érdekében végez embertársai számára, anélkül, hogy ezért pénzbeli juttatást vagy bármilyen más közvetlen ellentételezést elvárna.

Az önkéntes munka olyan tevékenység, amelyet valaki kizárólag a saját elhatározásából vagy egy közösség érdekében végez embertársai számára, anélkül, hogy ezért pénzbeli juttatást vagy bármilyen más közvetlen ellentételezést elvárna.

Mennyire elterjedt az önkéntesség Európában, és milyen hagyományai vannak? Nyilvánvaló, hogy Európán belül az egyes tagállamok között jelentősek a különbségek: az önkéntes tevékenység fejlett kultúrája csupán kevés észak- és nyugat-európai tagállamban alakult ki, Dél- és Kelet-Európa legtöbb országában viszonylag alacsony szintű a részvétel.

Az Eurobarométer felmérés eredményeire támaszkodva elmondható, hogy bizonyos országokban, például Hollandiában, Dániában és Svédországban az összes felnőtt több mint 50%-a végez önkéntes munkát, míg Görögországban, Portugáliában, Bulgáriában, Cipruson és Litvániában 20%-nál kevesebb ez az arány. A skandináv országokban tapasztalható magas részvétel arra vezethető vissza, hogy ezekben az országokban a magasan fejlett jóléti szolgáltatásoknak köszönhetően az emberek viszonylag több időt tudnak önkéntes tevékenységgel tölteni, mint azokban a tagállamokban, ahol az emberek hagyományosan a családi kötelezettségekből és a nem fizetett háztartási tevékenységekből vállalnak nagyobb részt.

A közép- és kelet-európai volt szocialista országok példáján látszódik, hogy az önkéntességet milyen jelentős mértékben befolyásolják a politikai és társadalmi hagyományok. A kommunista örökség kedvezőtlen kiindulást teremtett az önkéntesség kultúrájának kifejlődéséhez. A

szocializmusban egyrészt már maga az önkéntesség, azaz mint alulról szerveződő tevékenység is megkérdőjelezte az államnak azt az önmagáról sugárzott képét, hogy képes minden polgáráról átfogóan gondoskodni. Másrészt mivel az „önkéntes” munka ezekben az országokban valójában a központilag szervezett kötelező, fizetés nélkül végzett munkát (úgynevezett „társadalmi munkát”) jelentette, a rendszerváltáskor már magához a fogalomhoz is negatív képzetek társultak. Mára azonban az új tagállamok némelyikében az önkéntes és jótékonyági tevékenységekben való részvétel már meg is haladja az uniós átlagot, bár az országok között nagy különbségek mutatkoznak. Észtországban például a polgárok több mint 30%-a vesz részt önkéntes munkában, míg Magyarországon egy 2008-as országos felmérés szerint mindössze 11%-os a részvételi arány.

A közelmúltban az önkéntes tevékenység fellendítéséhez Magyarországon is lehetővé vált uniós támogatások igénybevétele. Amióta hazánk csatlakozott az Európai Unióhoz, egyes operatív programok keretében több kezdeményezés is részesülhetett támogatásban. Magyarországon az önkéntes tevékenység támogatására a Társadalmi Megújulásért Operatív Program szolgál. A program eredményei biztatóak, fenntarthatóságuk attól függ, hogy sikerül-e átfogó rendszert kiépíteni a támogatásukhoz szükséges megfelelő infrastruktúrával. Ehhez ugyanis folyamatos országos és helyi szintű politikai támogatás szükséges, beleértve az önkéntes tevékenység megbecsülését is.

► Az Európa a polgárokért programban is jelentős szerep jut az önkéntességnek. Különösen a testvérvárosi találkozók esetében, mivel a támogatás nem mindig fedezi az összes költséget. A program során a szervezők sokszor élnek azzal a lehetőséggel, hogy a vendégeket a település lakóinál helyezik el, így a polgárok még közelebbi kapcsolatba kerülnek egymással.

A civil társadalmi szervezetek, az általános európai célokat szolgáló egyesületek, testvérvárosi szövetségek és egyéb részt vevő szervezetek a program más akciói esetében is gyakran támaszkodnak az önkéntes munkára. A polgárok szívesen vesznek részt ezekben a tevékenységekben, melyek során kialakul bennük a közösséghez tartozás érzése. Az önkéntes munka útján különösen hatékonyan erősíthető a polgárok elkötelezettsége közösségük iránt. •

HORVÁTH KATALIN

Forrás:

Európai alapítvány az élet- és munkakörülmények javításáért

Tudásközpont

HAMAROSAN ÚJ INTERJÚKÖTET

alma a fán fókuszban a tanulás támogatása

A Tempus Közalapítvány gondozásában 2010-ben megjelent *Alma a fán – Párbeszéd a kompetenciafejlesztésről* című interjúkötet újfajta megközelítésben járta körbe a tanulást tanítás egyik fontos területét az európai oktatási-képzési folyamatokhoz kapcsolódóan. Beszélgetőtársaink az oktatás és nevelés világának szakértői, kutatói és gyakorló pedagógusai voltak, akikkel a szélesebb közönség (nem csak pedagógusok, de szülők) számára is érdekes kérdésekre kerestük a választ egy-egy interjú keretein belül.

A kötet pozitív fogadtatásának, illetve annak a műhelymunka-sorozatnak köszönhetően, amit a Közalapítvány idén tavasztól őszig *Az egész életen át tartó tanulás hazai stratégiájának tudatosítása* című projekt keretében *Alma a fán – Fókuszban a tanulás támogatása* címmel rendezett meg öt témában pedagógusok és szülők számára, 2012-ben az interjúkötet folytatását tervezzük.

Az új kiadvány célja, hogy a népszerű műhelymunkákon is feldolgozott témákat körüljárva képet adjon a formális, nem formális vagy informális tanulást támogató keretokről, módszerekről, illetve a tanulást támogató környezetről. Az interjúkötet illeszkedik a korábbi hagyományokhoz: több aspektusból, különböző területeken vizsgálja meg a tanulási folyamat hátterét. A kötet összeállításának ezúttal is fontos szempontja, hogy a szélesebb közönség számára is közérthető, informatív és érdekes legyen.

➔ Az új interjúkötet témái és beszélgetőtársaink:

- *A tanulás különböző formáinak szerepe a XXI. századi tudásban*
- *Életkori sajátosságok – életkori kihívások*
Mesterházi Zsuzsa
- *A tanulást támogató környezet: a család és az iskola együttműködése*
Vekerdy Tamás
- *A tanulás tanítása – hatékony önálló tanulás*
Vass Vilmos
- *Új készségek fejlesztése: nyelvoktatás kisiskoláskorban*
Morvai Edit
- *Digitális készségek szerepe a tanulásban: IKT eszközök és az Internet*
Ollé János
- *Mit várunk a tanártól? Új készségek, kompetenciák*
Falus Iván
- *Mentorálás – a pályakezdő tanárok támogatása*
Kotschy Beáta

— www.tka.hu » Könyvtár Az *Alma a fán – Fókuszban a tanulás támogatása* című kötet várhatóan 2012 tavaszán jelenik meg, és elektronikus változata, csakúgy mint az első kötet online formátuma, elérhető lesz a Közalapítvány honlapján •

B. TIER NOÉMI

Kitartóan tanulni képes, saját tanulását egyénileg és csoportban egyaránt megszervező, az idővel és az információval hatékonyan gazdálkodó diák egy egész életen át. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Egyrészt új ismereteket szerez, azokat feldolgozza és konstruálja, másrészt tanulási stratégiákat keres és alkalmaz. Előzetes tanulási és élettapasztalataira épített tudását és képességeit helyzetek sokaságában rendkívül motiváltan és magabiztosan használja. Ő a *hatékony önálló tanulás* ideális példája. Vass Vilmossal, az ELTE PPK Neveléstudományi Intézetének docensével erről az új tanulási szemléletről beszélgettünk; körbejártuk fogalmát, szemléleti elemeit, egész életünkre ható, elengedhetetlen voltát.

„Belső motivációm, önszabályozásom révén megszervezem a magam tanulását, kitalálom a tanulási stratégiákat – ez mind része a hatékony önálló tanulási kulcskompetenciának”

KULCS AZ ÉLETHEZ, A MUNKÁHOZ, A MŰVELTSÉGHEZ

► Véleménye szerint mit jelent 2011-ben a tanulás?

Ma a tanulásnak egy olyan értelmezése, az új tanulás fogalma alakult ki, amely alapjaiban más, mint a hagyományos felfogás. A régi értelmezésben elsősorban a figyelem és a memória játszott szerepet. Az „ősi elv”, hogy minél jobban odafigyelsz, annál jobban fogod tudni, még erősen él a pedagógiai gyakorlatban. Száz évvel ezelőtt azt kérdeznénk, hogy mit is fogok én tanítani, milyen módszerekkel; a tanulhatósági szempontok fel sem bukkannának. A tanulás új értelmezésében azonban – a figyelem és a memória mellett – egyre nagyobb szerepet kapnak az érzelmi, akarat tényezők, a tanulási motiváció és az attitűdök. Nem elhanyagolható, hogy abban az információrobbanásban, amelyben élünk, nem határolható be sem a tudás, sem a tanulás, hanem olyan transzferszerepet játszik, amely segít minket abban, hogy tudásunkat konstruáljuk, a megtanultakat használjuk, és a változó világban eligazodjunk. 2011-ben az alapkérdés az, hogy miért is tanulunk? Mire tudom a tanultakat használni, miért jó ez nekem? Ebből a szempontból nézve például drámai dolog történik a tananyaggal, korántsem bír olyan mágikus erővel, mint régen. Az információrobbanás miatt a tananyag kiválasztása és elrendezése már nem mennyiségi kérdés többé, a tananyag strukturális probléma és a fejlesztés eszköze. Ma olyan keresőrendszerek működnek a digitális világban, amelyekkel nagyon egyszerű bármilyen információt megtalálni. Nem a tanár adja át a tudását, hiszen ezt a mennyiséget nem lehet átadni. Nem elég megtalálni, megszerezni, hanem válogatni kell. Abban, hogy én milyen szempontok szerint válogassak, már szerepe van az osztálytermi folyamatoknak is. A nagy lépések ezután jönnek, hiszen ha motivált vagyok, akkor amit válogattam, azt be tudom építeni az előzetes tudásomba. Ezután jöhet (jó esetben) a megtanultak felhasználása, a tudás transzferje.

Alapvető, hogy mit kezdünk a tanulás új értelmezésével. A tanulás tudományával foglalkozó szakemberek számára nyilvánvaló,

azonban a pedagógusok, illetve általában a felnőttek is gyakran még a régi tanulás-felfogással szembesülnek.

Az új értelmezés egy olyan szemlélet, amely alapjaiban rengeti meg azt a régi tanulási fogalomra épülő filozófiát, miszerint a belátható tananyagot megfelelő didaktikai módszerekkel átadva hatékonyan működik az iskola. Meggyőződésem, hogy napjainkban ez teljesen másképpen van.

Az információrobbanás miatt a tananyag kiválasztása és elrendezése már nem mennyiségi kérdés többé, a tananyag strukturális probléma és a fejlesztés eszköze.

► Miért fontos ez nekem mint egyénnek?

A hatékony, önálló tanulás a munkánk, műveltségünk és életünk területén egyaránt fontos.

Nem tudjuk, hogy tíz év múlva melyek lesznek azok a szakmák, amelyekre ma gőzerővel képzünk. Kis túlzással,

de nem tudjuk, hogy milyen kompetenciák szükségesek majd ahhoz, hogy az emberek hatékonyabban dolgozzanak, megfelelő munkakultúrájuk legyen, ismerjék a munka világát. Ebben a helyzetben nem lehet kész tényeket, lezárt tudásdarabkákat közvetíteni. A jövőnek ez a fajta kiszámíthatatlansága és az elvárt egyéni alkalmazkodóképesség és rugalmasság alapjaiban megváltoztatta azt, amit és ahogyan az iskolában tanítunk. A tanulásközpontú paradigmában nem meglepő, hogy a hatékony önálló tanuláshoz szükségesek olyan attitűd-, képesség- és tudáselemek, amelyek lehetővé teszik, hogy az egyén rugalmasan reagáljon arra, ha határozottan kell szakmát váltania élete folyamán. A jövő effajta kiszámíthatatlansága ijesztőnek tűnhet, ugyanakkor erre az új tanulás jól tud reagálni. Ezért is kiemelt feladat a hatékony önálló tanulás fejlesztése és támogatása.

Nagyon fontos ez az életünkre nézve is. Miközben a munka világa ennyire kiszámíthatatlan, a változások megértésének vagy az idővel való gazdálkodásnak a képessége felértékelődik. Ezen kompetencia fejlesztése ezer szállal kötődik a változások kezeléséhez, a rugalmassághoz, a nyitottsághoz, a szervezéshez, az időbeosztáshoz.

Életünk szerves részét képezi egészségünk, környezetünk, fogyasztásunk minősége. Életvezetésünkben ezért értékelődik fel a hatékony, önálló tanulás kompetenciája.

A műveltség a tanulás új megközelítésében a képességek és a tudás kreatív transzferjét igényli, ami első szinten az információ megtalálásban, válogatásban, beépítésében és felhasználásában segít. Mindez egy olyan, új kódolású digitális környezetben történik, ahol az információáramlás nagyon gyors. Valamint miközben a tanulás régi értelmezése egy eléggé lassú kódrendszerben működött, hihetetlenül nehézkes, lassú, elsősorban tanárfüggő folyamatokban, addig ma – többek között a blog, a twitter és a facebook világában – lényegesebben gyorsabb kódok, egyben kreatívabb transzferek vannak jelen. Rendkívül gyorsan változó az ingerküszöb, ami lehetővé teszi, hogy ezeket a képességeket és tudásterületeket működtessük. A nyitott tanulásra törekvő hozzáállás nem mutatkozhat meg csupán a dolgozatra készüléskor a jó jegyért. A tanulási attitűdök sokkal nagyobb szerepet játszanak napjainkban, mint azt akár 20 évvel korábban is gondoltuk. A fenti folyamatok a tradicionális műveltségképet is drámai módon átalakították.

Ez komoly feladatot ró az egyénre, ám az az iskola szervezeti működését is átalakítja. Kis túlzással alapjaiban megváltoztatja a pedagógiai gyakorlatot, az egyéni és a társadalmi szemléletet a tanulásról. A hatékony, önálló tanulás kompetenciájának fejlesztése kulcs az élethez, a munkához, a műveltséghez.

► **Mindezek alapján miről szól a hatékony önálló tanulás?**

A hatékony önálló tanulás kulcskompetenciája a tanulás megtanulása a képessége. Egyrészt tartalmaz egy egész életen át tartó akarati tényezőt: meg akarom újítani azt, amit tudok, többet akarok tudni. Másrészt a saját tanulásom irányításáról és szervezéséről, egy önszabályozó folyamatról szól. A tanulás új értelmezése és szemlélete nem egy tanításközpontú, hanem egy tanuláscentrikus paradigma, ahol az egyén motivált arra, hogy egész életében tanuljon, folyamatosan képezze magát. Éppen ezért a belső motiváció, az önszabályozás, a tanulás megszervezése és a tanulási stratégiák használata mind részei a hatékony önálló tanulás kulcskompetenciájának. Nem elhanyagolható tényező, hogy ezzel párhuzamosan gyakori önértékelésről is szó van. Pontosan tudom, hogy mely területeken vagyok jó, miben kell fejlődnöm, rendszeresen reflektálok a saját tanulásomra. A saját fejlődésemet csak így tudom nyomon követni. Ez egy másfajta visszajelző kultúrát igénylő folyamat, a tanuló és a pedagógus részéről egyaránt. A tanulásfejlesztés szempontjából döntő a tudás egyéni konstruálása. Mindez a saját érdekeimtől és érdeklődésemtől is függ. Szerepet játszik a folyamatban, különösen a kreatív transzferben a tanulási környezet és a pedagógus professzionizmusa is. Ne feledjük, hogy egy osztályteremben harmincan is ülnek, akik mind egyénileg konstruálnak, különböző ütemben, eltérő előzetes tudással és naiv nézetekkel. A minőségi pedagógiai fejlesztés mellett ezért kell egyénileg a tanulásomat megszervezni, mert lehet a legdifferenciáltabb pedagógia az osztályteremben, ha ez bennem nem alakul ki, akkor nem lesz személyre szabott a tanulási folyamat. Fontos még a tanulási folyamatok értelmezése. A megértés egy hasonlóan differenciált folyamat, mint maga a tanulás, a konstruálás és a transzfer. Valóban kompetenciáról, azaz a tanulás tudásáról, a tanulási képességekről és attitűdökről van szó. A hatékony önálló tanulásban ez a struktúra játszik jelentős szerepet a munkám során, az életben és a műveltségem érdekében egyaránt. •

Az interjút készítette: DÁNYI ANDREA

TANULÁS 2.0

– KLIKKELJ,

A tanulás új fel-fogásában és gyakorlatában megkerülhetetlen kérdés a technika fejlődéséhez, az IKT eszközök használatához, az internet világhoz

való viszonyulásunk. A digitális térben való megjelenés, az ott létrejövő kapcsolódások ma sokszor inkább konfliktusok forrásai, a tanulást támogató előnyök felismerése helyett. Pedig az, ami ma körülvesz minket, lehetővé teszi a generációs szakadékokat is átfedő – a digitális bennszülöttek és a digitális bevándorlók közötti – találkozást, egymásra hatást, az egymástól való tanulást. Ollé Jánossal, az ELTE PPK Iskolapedagógiai Központjának oktatójával többek között arról beszélgettünk, hogy vajon a mai kor eszközeit, tanulási formáit a hagyományos keretek között zajló tanulás-tanítás kiegészítőként, alternatíváiként értelmezhetjük, vagy kizárólag ez a jövő útja?

• **Elsőként tisztázzuk, mit is értünk digitális kompetencia alatt! A különböző szoftverek vagy infokommunikációs eszközök használatát? Esetleg az információhoz való hozzájutás módját vagy az így nyert információ átadásának képességét?**

A közfelfogásban a digitális kompetenciához az emberek többsége eszközhasználatot társít. Eszerint a digitális kompetencia az, amikor ügyesen és gyorsan tudom használni a számítógépet, a digitális fényképezőgépet vagy a telefonomat. Ezek azonban inkább

HOGY TUDD!

csak azt jelzik, hogy a különböző eszközeim használatához szükséges képességek birtokában vagyok. Tudjuk jól, hogy a kompetencia ennél jóval tágabb fogalom, amibe beletartozik az attitűd, az értékfelfogás is. A digitális kompetencia esetében a hétköznapi jelentésen túli értékfelfogás azt jelenti, hogy az információs társadalom által megtermelt tudást értékként fogom fel, és értékesnek tartom a mások által megosztott tartalmakat, információkat. Az attitűd szempontjából is érdekes, hogy mit értünk ez alatt. Az internetre legtöbbször információs forrásként gondolunk, pedig a világháló nem csupán forrás, hanem egy olyan közös tér, amelyben én is meg tudok osztani tartalmakat.

Összességében tehát ez messze túlmutat azon, ami a digitális kompetencia hétköznapi értelmezéséből, az egyszerű eszközhasználatból adódik. Maga az eszközhasználat sem az eszközök technikai ismeretét jelenti, hanem valami konkrét, tudatos, célirányos tevékenységet. Ide tartozik például az e-tudatosság, a médiakompetencia, a médiaműveltség, a digitális írástudás, stb.

• **Ön szerint mekkora szerepe van ennek az életben való sikeresség szempontjából? A digitális kompetenciánk milyen helyet foglalhat el az alapvető készségeink, ismereteink, attitűdjeink között?**

Nagyon komoly helyet foglal el, akár a hétköznapi életünk szempontjából vizsgáljuk a kérdést, akár afelől közelítünk, hogy milyen társadalmi jelentősége van ma az internet és a számítógép használatának. Miután ez is egy kulskompetencia, óriási jelentősége van az egyén életvezetésében. Sok esetben a többivel egyenértékű, mert ugyanolyan fontos tényező a boldoguláshoz vagy bármilyen információ megszerzéséhez. A számítógép és az internet egyre több helyen van jelen, az ehhez társított pozitív attitűd, a rendkívül gyors digitális világ elfogadása, megélése ma már hihetetlenül fontos eleme az egész életen át tartó tanulásnak.

• **Úgy látja, hogy létrejön ez az elfogadás? Az egyén, az iskola és a társadalom vajon ugyanúgy gondolkodik erről? Tapasztható ebben valamilyen változás?**

A változás mindig lassú és késleltetett. A társadalomban jóval nagyobb szükség lenne a változásokra, és ehhez jóval nagyobb elvárásokat támaszt az egyénnel szemben, mint amiknek az egyén képes megfelelni. Ugyanakkor egyfajta folyamatos változás mindig jelen

van, ezt akár az e-mail-használatban is megfigyelhetjük. Régen egy család kapott egy e-mail címet, minden elektronikus levél ebbe az egy postafiókba érkezett. Később mindenkinek lett egy, majd több saját e-mail címe, az emberek a különböző e-mail címeken keresztül más-más típusú levelezéseiket bonyolították. Vagyis a társadalmi környezetben ez egyértelműen differenciálódott.

A digitális világhoz való hozzáállásunk szempontjából nagyon sok különböző szektort lehetne nézni. Lehetne a munka világát, az iskola világát vagy az egyén világát. Már az is furcsa, hogy ezt a hármat külön kell említeni. Nem lehet azt mondani, hogy a digitális kompetencia és eszközhasználat teljes természetességgel van jelen mindegyik területen. Az egyén szintjén jellemző a leggyorsabb előrehaladás és fejlődés. A piaci alapon működő különböző szolgáltatók olyan eszközöket gyártanak, amelyek felkeltik az egyén érdeklődését, motiválják, elcsábítják, reklámokkal bombázzák. Az egyén megvásárolja az eszközöket, használni kezdi őket, és azok beépülnek a mindennapokba, hatással lesznek az egyén életére.

Ehhez képest az iskola ebből a szempontból még mindig úgy működik, mint akár száz évvel ezelőtt. A digitális eszközök megjelenése, a digitális kompetencia értelmezése óriási különbségeket mutat ezen a téren: itt iszonyatosan lassú a változás a hétköznapi élethez képest. A gondolat jelen van ugyan, de mindenféle ürügyekre hivatkozva csak nagyon lassan történik bármilyen előrelépés.

A munka világában a helyzet megtevesztő, mert az igény megmutatkozik, a kommunikációban is megjelenik, hogy milyen rettenetesen fontos mindez, a gyakorlat mégis sokszor mást mutat: nem egy céget lehet látni, ahol a munkatársak a mai napig különböző dokumentumváltozatokat küldözgetnek egymásnak e-mailben, ahelyett, hogy egy közös, megosztott dokumentumban egyszerre dolgoznának, és azt egyidőben, közösen szerkesztenék. A cégek a piaci verseny miatt hiába érzik ennek szükségességét, a lehetőségeikhez képest a legegyszerűbb, legegyszerűbb, ingyenesen elérhető dolgokat sem használják ki.

Ez itt is és az iskolában is egy folyamatos kettős játék. Azt látjuk, hogy a pedagógusok – pláne a fiatalabb generációk – általában szívesen használnak számítógépet, saját iwiw és/vagy facebook profiljukat gondozzák, és esetleg azt is megfontolják, hogy egy digitális könyvolvasót vegyenek. Az iskolán kívül használják ezeket az eszközöket, de azt, hogy ennek az oktatásban bármilyen relevanciája legyen, a legtöbb esetben elképzelni sem tudják.

• **Hogyan különböztetjük meg a különböző generációkat a digitális kompetencia szempontjából?**

A digitális generációk megjelölésére különböző csoportosítások léteznek. A megkülönböztetés alapja az, hogy mikor találkoztak életükben először az internettel, ami 95-ben robbant be a köztudatba. 1975-ben születtem, az én generációm kora ifjúkorban találkozott először a világhálóval, és egyáltalán multimédiás környezettel, vagyis számunkra ez egy tanult tevékenység. Mi vagyunk a digitális bevándorlók. A tőlünk később születettek már kisgyermekkorban találkoztak a digitális világgal, a még később születettek – a digitális bennszülöttek – számára meg gyakorlatilag ez a természetes közeg, amibe beleszülettek.

• **Mi jellemzi a legifjabb generációt?**

A kicsik tanulási folyamatánál azt látom, hogy erősen függ az otthoni környezettől és az intézménytől, ahová nap mint nap járnak.

Az intézményi környezet az ő esetükben például az óvodát jelenti, ahol a társadalmi elvárás teljesen más, az óvónők ellenállása pedig rendkívül erős ebben a témában. Óvodába ne vigyünk semmiféle digitális eszközt, a gyerek ne üljön számítógép elé! Pedig az interaktív táblát is lehetne használni az óvodában, ami rendkívül jól működne az interaktív történetalkotásban, a játékban. Egészen más az a mese, amikor a történetet én magam találok ki vagy a figurákat magam rajzolom meg. A közösen kitalált történetet aztán el tudjuk játszani, tudjuk dokumentálni, és a jó példát, ötletet, gyakorlatot a saját weboldalamon akár meg is tudom másokkal osztani. Én ezeket tartanám jó megoldásoknak. A valóságban a kisgyermekkori tanulási folyamat intézményes keretei között – ellentétben a gyerekek igényeivel – szinte semmi nem változik.

• **Miért, mire van igényük ma a gyerekeknek?**

Például az okostelefon használatára. A telefonon vagy a számítógépen elérhető játékokra mindig negatívként szoktak tekinteni, pedig rengeteg olyan fejlesztő játék létezik, amelyek hasznosak, ingyenesek vagy nagyon olcsón hozzáférhetők. Szeretnek is velük játszani a gyerekek.

• **Tényleg jó ez nekik?**

Igen, jó. Persze, mondhatnánk, hogy ennek vannak hátrányai az előnyei mellett, elsősorban akkor, amikor az arányok rosszul alakulnak, és ez a fajta játék olyan tevékenységek rovására megy, amelyek a kicsik életében elsődleges fontossággal bírnak (például mozgás, mesehallgatás, olvasás, stb.). Ugyanakkor a gyerek számára ezeknek az eszközöknek a jelenléte környezetében ugyanolyan természetes dolog, mint hogy levesz egy könyvet a polcra. Azt, amiben élünk, nem lehet korlátozni, tiltani.

• **Ez igaz, de hogyan befolyásolja hosszú távon a kisgyerekek finommotorikus mozgásának fejlődését, hogy kézírás mellett vagy helyett gyakran használnak pl. érintőképernyőt?**

Ha megjelenik egy új eszköz vagy technika, az nem feltétlenül a régi kiszorításának céljával jön létre. A gépirás és az egér használata újabb kompetenciákat jelent, de ezzel inkább a kommunikációs eszközök köre bővül, ami még nem jár automatikusan együtt a kézírás tiltásával. Az egér használata például ugyanolyan finommotorikus mozgást feltételez, csak ez nem a kézírás típusú finommotorikát jelenti. Kézírás tanítás régóta van, tudjuk, hogy milyen hatásai vannak az emberre. Az új digitális nemzedéknél a számítógép-használat hatásait még nem tudjuk mérni. Még nem nőtt fel, hogy láthassuk ennek következményeit a felnőtt életvezetésre. Gyakran elfelejtjük, hogy ez már egy egészen más típusú társadalmi környezet. A problémák keresése helyett inkább a céltudatosabb felhasználás irányába való nevelés lenne a legjobb megoldás.

• **Mit gondol, hogyan zajlik majd a tanulás tíz vagy húsz év múlva?**

A kérdést konkrétumokkal nyilván nem lehet megválaszolni. Általánosságban azt gondolom, hogy az elkövetkező évtizedekben a tanulási folyamatban megszerzett digitális kompetenciák birtokában az emberek jobban fogják magukat érezni tanulás közben, hatékonyabb lesz az eszközhasználatuk, az információfeldolgozásuk. Ha most a tanulásról beszélgetünk, többségében negatív érzéseink

születnek. A gyerekeknek a tanulásról az iskolai házi feladat, a tanári előadás, a felelés, a dolgozat ugrik be, ezek mind negatívumok, vagyis a tanulásnak ma negatív üzenete van. Én abban bízom, hogy a közoktatás tíz, húsz év múlva nem erről fog szólni. Hogy a diáknak a tanulásról az jut majd eszébe, hogy tanulni bárhol, bármilyen formában és környezetben lehet, és nem csak az iskolát fogja ehhez csatolni. Az embereknek átalakul a tanulásról alkotott képük, amelyhez egy boldogabb, felszabadultabb, örömtelibb érzést fogunk társítani, nem pedig a szenvedést, a kínlódást, az önsajnálatot. A technika kiszámíthatatlanul fejlődik tovább. Kérdés, hogyan használjuk majd ezt a fejlődést a tanulás támogatásában. •

Az interjút készítette: B. TIER NOÉMI

A két beszélgetés teljes terjedelmében a hamarosan megjelenő *Alma a fán – Fókuszban a tanulás támogatása* című interjúkötetben lesz olvasható. A kötet elektronikus formában a Tempus Közalapítvány honlapján lesz elérhető: www.tka.hu » Könyvtár

ISKOLAVEZETŐI KOMPETENCIÁK A FÓKUSZBAN – NEMZETKÖZI KONFERENCIA BUDAPESTEN

2011. november 24. Gellért Hotel

A Tempus Közalapítvány nagyszabású konferenciát szervez 2011. november 24-én iskolavezetés témában. A rendezvényen az Európai Bizottság támogatásával 2010-ben hasonló témában megvalósított projektünk eredményeit mutatjuk be: öt partnerként bevont közép-európai ország (Ausztria, Csehország, Magyarország, Szlovákia és Szlovénia) delegált szakértőinek a közreműködésével közösen fejlesztettünk ki egy iskolavezetői kompetenciakeretet.

A fejlesztés egy nagyszabású kutatás keretében zajlott, melynek során térségbeli oktatáspolitikai döntéshozókat és gyakorló iskolavezetőket kérdeztünk meg az általuk legfontosabbnak tartott iskolavezetői kompetenciákról. A projektpartnerek jövőbeli tervei között szerepel a kifejlesztett eszköznek az eddigi eredményekre épülő nemzeti adaptációja, illetve az iskolavezetőknek szánt nemzeti képzési programokba való beépítése, döntéshozókkal való megismertetése, a vezetői kiválasztásban és értékelésben való alkalmazása.

Az angol munkanyelvű rendezvényt gyakorló pedagógusoknak, iskolavezetőknek, helyi és kormányzati döntéshozóknak, kutatóknak és oktatási szakembereknek ajánljuk.

További információk a <http://oktaskepzes.tka.hu> » Az egész életen át tartó tanulás stratégiája » Iskolavezetés és tanári motiváció oldalon találhatóak.

Jelentkezés: emese.ibolya@tpf.hu

MIRE KÉSZÍT FEL A FELSŐOKTATÁS?

A Tempus Közalapítvány és partnerei az Európai Bizottság támogatásával szakmai rendezvénysorozatot szerveztek a felsőoktatás és a munkaerőpiac szereplőinek közreműködésével az *Egész életen át tartó tanulás stratégiájának hazai tudatosítása* című projekt keretében.

Melyek a munkavállaláshoz szükséges aktuális ismeretek, készségek és kompetenciák? Hogyan készítheti fel a felsőoktatás a hallgatókat a munkaerőpiacot egyre inkább jellemző gyors változásokra? Az EU 2020 stratégia „Új munkahelyekhez szükséges új készségek” kezdeményezéséhez kapcsolódó rendezvények ezeknek a kérdéseknek a körüljárására teremtettek fórumot.

A konferencia programjából:

➡ ELŐADÁSOK

Iskolavezetés mai megközelítésben – egy sikeres példa: a skandináv modell • Prof. Jorunn Møller, Department of Teacher Education and School Development, University of Oslo, Norway
Az iskolavezetés európai kontextusa – aktuális trendek, szakpolitikai innovációk és nemzetközi kezdeményezések • Prof. Halász Gábor, ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar, Felsőoktatás-menedzsment Intézeti Központ
Iskolavezetői kompetenciák: egy közép-európai kutatási projekt bemutatása • Dr. Baráth Tibor, Közoktatási Vezetőképző Intézet

➡ WORKSHOPOK

Az iskolavezetés új dimenziói – esettanulmányok és eszmecsere

1. *Iskolavezetés humanista megközelítésben – kompetenciafejlesztés az Osztrák Vezetőképző Akadémián* • Prof. Michael Schratz, Leadership Academy and Institute for Teacher Education and School Research, University of Innsbruck, Austria
2. *Társadalmi integráció, tanulói kompetenciák és vezetés változó körülmények között* • Dr. K. Nagy Emese igazgató, IV. Béla Körzeti Általános iskola, Hejőkeresztúr
3. *Egy sikeres innováció – vezetőképzés Szlovéniában a 21. században* • Dr. Justina Erčulj és Mag. Polona Peček, National School for Leadership Faculty of Management, Slovenia

ABARI-IBOLYA EMESE

Lapzártakor még csak az első szakmai nap eredményeiről tudósíthattunk. Az Erasmus hallgatók csoportját fókuszba állítva járták körül a hallgatói szolgáltatások témakörét 2011. szeptember 1-jén a Felsőoktatási Tanácsadás Egyesülettel (FETA) közösen szervezett szakmai nap résztvevői. A tematikus műhelymunkán részt vevő mentorok, karrier-tanácsadók, életvezetési tanácsadók, kortárs segítők, egyetemi mobilitási koordinátorok, hallgatók és oktatók megvitatták, hogy milyen képességek és megküzdési technikák szükségesek a sikeres külföldi tanulmányokhoz, illetve hogy növelheti-e az Erasmus ösztöndíj az üzleti versenyképességet.

Dr. Kiss Istvántól (ELTE PPK Budapest, FETA) megtudtuk, hogy valóban létezik a külföldi ösztöndíj (pl. az Erasmus) kiaknázásával járó munkaerő-piaci lépésselőny, azonban ennek jelentősége csökkenni látszik az utóbbi időben, mert a cégek egyre inkább alapvető készségként kérik számon a pályakezdőktől a nemzetközi munkakultúra ismeretét, a hatékony kommunikációs képességeket és a magas szintű nyelvtudást. Dr. Nemeslaki András (Budapesti Corvinus Egyetem) szerint is megfigyelhető ez a jelenség, azonban mégis kimutatható, hogy az Erasmus ösztöndíj fejleszti a hallgatók önállóságát, nyitottságát és kapcsolatrendszerét, ami jól illik ahhoz, amit a munkáltatók elvárnak.

Mivel az Erasmus ösztöndíj már nemcsak a kiemelkedő képességű hallgatók számára elérhető, a fiatalok szélesebb köre szembesül a kiutazás nehézségeivel, amelyek egy része pszichés jellegű. Az egyáltalán nem elhanyagolható kulturális sokkból eredő problémák kezelésére való felkészítéshez, valamint az interkulturális neveléshez javasolt szempontokat a hallgatói szolgáltatásokat nyújtó intézményeknek Puskás-Vajda Zsuzsanna (FETA). Az ELTE és a Debreceni Egyetem szervezésében jelenleg is kínálnak speciális képzéseket a kiutazó ösztöndíjasok felkészítésére, illetve a hazaérkezés utáni visszailleszkedés elősegítésére. Ezek a tréningek a visszajelzések alapján hatékonyan működnek.

A szakmai nap fő tapasztalata az volt, hogy az intézmények többségében jól hozzáférhetőek a hallgatói szolgáltatások, azonban fejleszteni kellene a tanácsadó szervezetek között az együttműködést. A rendezvény anyagai elérhetők a www.feta.hu honlapon. A szakmai napokhoz kapcsolódó kiadvány várhatóan 2012 januárjában jelenik meg.

A résztvevőktől kérdeztük...

Az Önökhöz forduló cégek megfogalmazzák, hogy milyen készségeket várnak el a frissdiplomásoktól? Milyenek a visszajelzések?

Leginkább a minket megkereső multinacionális vállalatok fogalmazzák meg készségprofil, amelyet a vezetőképző programokba bekerülőkől elvárunk. Általánosan elvárt készségnek számít az önállóság, a csapatmunka, a nyitottság, a gyors alkalmazkodóképesség és a gyors tanulás képessége. A visszajelzések alapján az ELTE-ről kikerülő frissdiplomások többségükben beválnak, egyedül talán a kezdeményezőkétséget hiányolják a hallgatóknál.

➤ **UGRÓSDY MÁRTON** ELTE Karrierközpont, szolgáltatásokért felelős munkatárs

Melyek azok a készségek, amelyek a beérkező külföldi hallgatóknál jellemzően eltérőek a magyar hallgatókhoz képest?

Azt tapasztaltuk, hogy a külföldi hallgatók jobban küzdenek a jogaikért, és kiállnak magukért. A magyar hallgatók sokat tanulnak tőlük e tekintetben.

➤ **GYÖNGYÖSSY KRISZTINA** Andrassy Gyula Német Nyelvű Egyetem, Tanulmányi Osztály, tanulmányi előadó

A képzés, amelyben jelenleg részt vesz, felkészít téged a későbbi munkavállalásra?

Úgy gondolom, hogy az egyetemen 99%-ban a tárgyakra készítenek fel bennünket, és ebből a szempontból mindent megkapok, amire szükségem lehet. Kevés azonban az olyan, konkrétan a munkavállalásra irányuló tréning, amely felkészíthetne az egyetem utáni életre. Habár a szakmai gyakorlattal segítenek valamelyest, inkább csak néhány oktatónk szokott ilyesmiről is mesélni az órákon, személyes tapasztalatai alapján.

➤ **VERECZKEI CSANÁD** hallgató, Erasmus Student Network, Miskolc, alelnök

Milyen problémáik adódhatnak azoknak a hallgatóknak, akik tanulás mellett dolgoznak?

Egyre gyakrabban fordul elő, hogy a hallgatóknak nehézséget jelent a munka és a tanulás összeegyeztetése. Egyik helyről rohannak a másikra, a két feladat koordinálása jelentős stresszel jár. Tíz évvel ezelőtt még nem volt ennyire jellemző, hogy a hallgatóknak saját maguknak kellett a tanulmányaikhoz szükséges anyagokat előteremteniük. Sokan nem is feltétlenül a pénzügyi lehetőség miatt dolgoznak, hanem önkéntes munkát végeznek, hogy a jövőbeni munkavállaláshoz szükséges gyakorlati tapasztalatokat, kapcsolatokat megszerezzék. Érdekes helyzet az is, hogy a Bologna-rendszer miatt egyre több Bachelor szakot végzett hallgató keres munkát, miközben továbbtanulnak a mesterképzésben. Így egyszerre tanulói és dolgozói szerepben is vannak.

➤ **BERÉNYI ANDRÁS** Debreceni Egyetem Mentálhigiénés és Esélyegyenlőségi Központ vezetője, pszichológus

FELHÍVÁS

Keressük 2011 legjobb felsőoktatási kurzusát, amely sikeresen valósítja meg a munkaerőpiacon való érvényesüléshez szükséges készségek és egyéni kompetenciák fejlesztését.

Bővebb információ:
adel.csernovitz@tpf.hu

Mennyire felkészültek a frissdiplomások a munkahelyi kihívásokra?

Új helyzetekben a rutinok jönnek elő. Amennyiben a hallgató a felsőoktatásban gyakorlatot szerezne abban, hogy a komplex jellegű megoldásokat keresse, akkor sokkal hatékonyabban tudná megoldani az adott munkahelyi problémákat is. Érdemes lenne megnézni, hogy az oktatók mennyire kommunikálják a hallgatók felé az egy-szempontú megoldást mint értéket ahelyett, hogy az interdiszciplináris szemléletű építést és a másik ember pozitív értékeit tartanák előtérben.

Milyen oktatási módszereket kellene alkalmazni a felsőoktatásban ahhoz, hogy zökkenőmentes legyen az átmenet a munka világába?

Az internet és a számítástechnika adta lehetőségre építve a felsőoktatásban forradalmasítani kellene a tananyag átadásának és feldolgozásának módszereit. Tréningeket kellene tartani, hogy a hallgató életszerű situációkon keresztül a valósággal találkozzon. Mivel a megmértetés a munka világában mindig konkrét situációban történik, problémát jelent, ha a frissdiplomás az elméletet nem tudja megfeleltetni a valós helyzetnek. El kellene szakadni a régi tudáskonceptiótól: először inkább eset tanulmányokat kellene feldolgozni, utána lehetne szembesíteni a hallgatót a sűrített tananyaggal. Így a hallgató mélyebben sajátíthatná el a tudnivalókat, felismerve, hogy a példákon keresztül tulajdonképpen arról tanult, ami a jegyzetekben és a szakkönyvekben van.

Milyen hiányosságokat tapasztalt a fiatal munkavállalóknál?

A frissdiplomások egyik jellemző hiányossága szerintem, hogy nincs önbizalmuk. Ez alatt azt értem, hogy nem tudják megfogalmazni egy állásinterjú, hogy miben erősek, így a cégek nehezen látják át, hogy a jelöltek milyen hozzáadott értéket képviselhetnének. A másik komoly hiányosságuk, hogy nem állítanak fel rövid, illetve hosszú távú célokat, ezért nem derül ki, hogy milyen fejlődési lehetőséget adhatnak a cégnek.

Miben látja a hallgatók erősségeit?

Jól ismerik az internet és a számítástechnika világát, ezért innovációra hajlamosak. Ezen kívül talán azt említeném még, hogy a külföldi gyakorlat során a fiatalok hasznos készségeket szerezhetnek, mivel az eltérő kulturális mintákból leszűrte tanulság a korszerű megoldások kereséséhez segítheti őket.

➤ **KISS ENIKŐ** ügyvezető, Kiss.Kiss Kft; tanácsadás: gazdasági, társadalmi és politikai egyeztető innovatív koncepciók készítése ●

CSENOVITZ ADÉL

TOVÁBBI FELSŐOKTATÁSI SZAKMAI NAPOK

Partner neve	Műhelymunka helyszíne	Időpont	Cím	Bővebb információ
Szegedi Tudományegyetem JGYPK Felnőttképzési Intézet	Szeged	2011. október 12.	A kultúrákövetítés színterei – Munkaerőpiaci kompetenciák és lehetőségek az SZTE JGYPK Felnőttképzési Intézet képzéseinek tükrében	www.jgypk.u-szeged.hu
Eszterházy Károly Főiskola Gazdaságtudományi Intézet, Közgazdaságtan és Jog Tanszék	Eger	2011. október 18.	Munkaerőpiac – Kompetenciaalapú képzés	www.ekf.hu
Közreműködik: Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar, Mozgóképkultúra Tanszék				
Budapesti Gazdasági Főiskola Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar	Budapest	2011. december 1.	Az új szakképzési rendszer, a felsőfokú (felsőoktatási) szakképzés jövője	www.bgf.hu

KORAI NYELVOKTATÁS, NYELVTANÍTÁS, NYELVI NEVELÉS VAGY KORAI NYELVTANULÁS?

Olyan hívószavak ezek, amelyek nagyon is érdeklik a kisgyermekes szülőket, az oktatási intézmények pedig pedagógiai programjuk részeként, illetve a családok határozott igényét érzékelve igyekeznek idegennyelvi programokat beépíteni már az óvodai nevelésbe, illetve az iskolák alsó évfolyamain. Az Európai Unió is kiemelt területként kezeli a korai nyelvtanulást, hiszen az országok azt az ambiciózus célt tűzték ki maguk elé, hogy az európai polgárok a saját anyanyelvükön kívül minimum 2 nyelven tudjanak kommunikálni, ehhez pedig komoly segítséget adhat a nyelvtanulás korai megkezdése. Azt azonban kijelenthetjük, hogy jelenleg nincsen elég jól képzett nyelvtanár, aki ennek a célcsoportnak a speciális tanulási igényeit ki tudná elégíteni. A Tempus Közalapítvány 2011-ben szakértők és érdeklődők bevonásával műhelybeszéléseket és szakmai fórumokat szervezett, illetve kidolgozott egy módszertani továbbképzést pedagógusok részére korai nyelvtanítás témában.

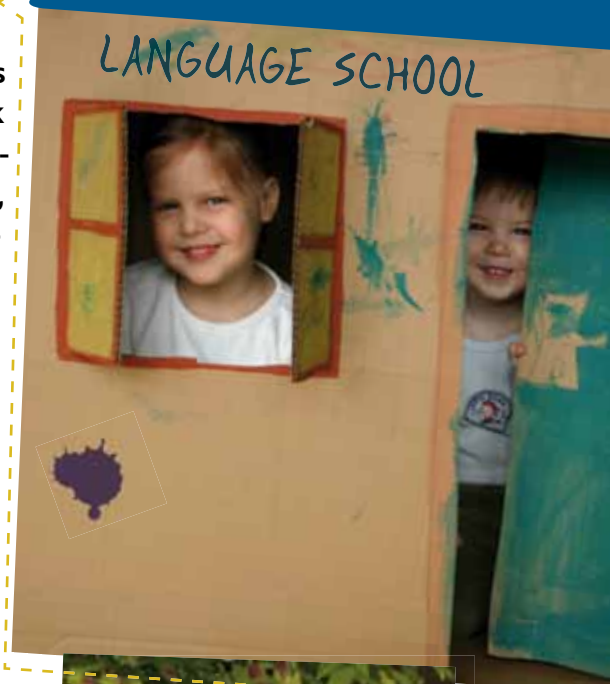
„Néhány szülő azt gondolja, ha a gyerekek szórakoznak, akkor biztosan nem tanulnak. A nyelvelsajátítás területén végzett sok éves kutatómunkám alapján állíthatom, hogy ennek éppen az ellenkezője igaz. Mindannyian tudjuk, hogy egy idegen nyelv megtanulása kemény munka. Minél jobban élvezik a nyelvtanulók ezt a munkát, annál jobban ki fognak tartani, és annál sikeresebben el tudják majd sajátítani a nyelvet.”
Dr. David Nunan nyelvészprofesszor, az Our Discovery Island sorozat szakmai tanácsadója (Pearson Kiadó)

Ez egy olyan interjúszituáció, amikor egy kisgyermekes angoltanár kérdez kisgyermekes angoltanárt, hogy miért taníttassam a gyermekemet kiskorában idegen nyelvre? Mindketten biztos hallottunk rengeteg érvet mellette és ellene is. Neked mi a véleményed?

Magam azt vallottam, hogy „majd ráér”. Tanításom kezdetekor még nem volt elég tapasztalatom abban, hogy hosszú távon milyen hatással van a gyerekekre az idegen nyelv tanulása. Mert mi is történik? A szülők pár hónapra beíratják óvodáskorú gyerekeiket heti egy órással angol foglalkozásra, aztán abbahagyják. Idézem az általános érvelést: „Ha megkérem a gyermekemet, hogy mondjon valamit angolul, akkor nem mond semmit, legfeljebb számol.”

A szülőket is sokat kell segítenünk abban, hogy jól informáltak legyenek, mit várjanak el, egyáltalán hogyan történik a nyelv elsajátítása!

A legfontosabb érv a korai kezdés mellett talán az, hogy a kisgyerek még úgy sajátítja el az idegen nyelvet, mint a saját anyanyelvét: könnyedén és görcsök nélkül, természetesen, játékosan, tele élvezettel és pozitív élményekkel! Hozzá kell tennem: akkor, ha jól csinálják. Ebben a korban a gyerek könnyen hozzászokik az anyanyelvétől eltérő hangokhoz és ritmushoz, könnyebben utánozza ezeket, és ismer fel új hangokat, legyen

OSVÁTH ERIKA

- » 1994 óta angoltanár
- » International House (Temesvár, Budapest), nyelvtanár, tanulmányi igazgató, Gyermekszekció vezetője
- » 2010-től magántanár
- » Óvodáskorú gyerekek angol nyelvoktatásával már a kezdetektől foglalkozott, tapasztalataiból, megfigyeléseiből és kutatásaiból merítve tart előadásokat és továbbképzéseket országszerte és külföldi konferenciákon.
- » Az utóbbi években gyerekpszichológiával és az idegen nyelv elsajátításának pszichológiájával foglalkozik intenzívebben.
- » Jelenleg is aktívan tanít óvodás és kisiskolás csoportokat, többek közt a saját gyerekeit is.
- » 2010 nyara óta blogot is ír angoltanároknak: <http://angoltanaroknak.blogspot.com>

szó bármilyen nyelvről. A füle és a gyerek maga is elfogadóbb lesz más hangok, hangzások és ezáltal nyelvek iránt. Nyitottabb lesz, és könnyedebben alkalmazkodik más nyelvi környezetekben levő szituációkhoz. Például angolul tanul az óvodában, de az ausztriai síeléskor nyugodtan nézi a német nyelvű meséket, mert a szerzett nyelvelsajátítási készségeinek köszönhetően egyre többet megért abból is.

Az idegen nyelv korai elsajátítása során – és megint hozzá kell tennem, ha jól csinálják – a gyerekek az adott kultúrából is sokat szívnak magukba. Például illik megköszönni valamit, vagy lehet, hogy magyarul felszólító módban kérünk valamit, de angolul ez már sértő lenne. Nem azt állítom, hogy ha valaki óvodás korban kezd angolul tanulni, akkor biztos, hogy sokkal többet fog tudni iskolás korában azoknál a társainál, akik később kezdték, habár erre is van bőven példa. Abban viszont biztos vagyok, hogy az idegen nyelv elsajátításának készségei és tapasztalata pozitív hatással van más nyelvek vagy éppen más tantárgyak elsajátítására, illetve hozzájárul különböző hasznos szociális készségek kialakulásához. Szóval, igen, én amellett vagyok, hogy a korai nyelvtanítás fontos és hasznos. A megfelelő feltételek javításán kell dolgoznunk.

Mióta tanítasz kicsi gyerekeket? Mi vonzott téged ebben a korcsoportban?

Az első öt éves tanítványomat 1993-ban tanítottam, még mielőtt nyelvtanári diplomám lett volna. A kisfiú nagyon okos, aranyos volt, de nemigen volt sikeres a tanításom. Azonban volt, amikor úgy éreztem, jól ment. Hát így kezdődött el. Kíváncsi lettem: miért ment jól, és miért nem működött? Akkor jöttem rá, hogy azért nem működött, mert a szó szoros értelmében tanítottam.

A folyamatos önelemzés, kutakodás, olvasás és kipróbálás, újraértékelés a mai napig megmaradt. Sőt, felerősödött, amióta a saját lányaim kérésére indítottam egy ovis angol csoportot három éve, a barátaitat összeverbuválva. Ezek a mai napig ösztönöznek folyamatos kutatásokra, megfigyelésekre, amiket igyekszem átadni a továbbképzések során is. A gyerekeket meg egyszerűen imádom. Mindig rácsodálkozom, hogy mennyire nyitottak, milyen rálátással bírnak az élet különböző területeire, milyen őszintén tudnak véleményt nyilvánítani, és igyekszem ezeket az értékeket tovább erősíteni bennük, ugyanakkor tanulni is tőlük, róluk.

Ha kellene mondanod 5 olyan tulajdonságot, amivel mindenképpen rendelkezzen egy nyelvtanár, aki a korai nyelvtanításban dolgozik, akkor mik lennének ezek?

Empátia, kreativitás, jól tudjon motiválni, önmaga lelkes legyen. És káosz-toleráns. Én neveztem el így azt az állapotot, amikor úgy tűnik, hogy káosz és zaj van az órán. De ha megfelelően kezeljük, ezzel utat engedünk a gyerekeknek, hogy a saját igényeiknek megfelelően tudjanak kibontakozni az adott pillanatban. Már számtalanszor tapasztaltam, hogy kiscsoportos vagy páros munka során egy-egy gyerek nem végzi a feladatot, vagy nem vesz részt a játékban. Mással kezd el foglalkozni, egyszerűen kivonja magát, és megfigyelőként vesz részt, vagy éppen beszélgetni kezd a társával valami teljesen másról. Ha ezekről látszólag nem veszek tudomást, és tovább folytatódik az adott játék vagy feladat, lassan ezek a gyerekek is önszántukból bekapcsolódnak, mert látják, hogy a többiek élvezik. Saját motiváltságuk hajtja őket, ami előfeltétele bármilyen tanulásnak. De az is előfordul, hogy végig más dolgot csinálnak, például mesehallgatás helyett rajzolnak, de kiderül, hogy közben követték a mesét is.

Ha becsúszthatnánk még egy hatodik tulajdonságot, akkor az az elfogadó-képesség lenne. Felismerése és elismerése annak, hogy minden gyerek más, és minden gyereknek másra van szüksége, és ezt kezelni is tudjuk órán.

Sok szülő szeretné, ha a gyermeke minél korábban tanulna nyelvet, de nem tudja megítélni, hogy valóban jó szakembert talált-e. Mire figyeljünk, amikor kiválasztjuk a nyelvtanárt?

Nálam elsődleges szempont lenne, hogy feltesz-e olyan kérdéseket, amelyek a gyermekemről szólnak. Vagy kéri-e, hogy a gyerek hozza be az első foglalkozásra a kedvenc játékát. Szülőként az is fontos lenne számomra, hogy el tudja nekem mondani, hogyan „tanulnak” a gyerekek ebben a korban. Egy tanár tudja, mit miért csinál, és erről informálja a szülőket is. Ez azért is jó, mert így befolyással bír a szülők elvárásaira is, illetve arra, hogy jobban tudják támogatni gyermeküket az idegen nyelv elsajátításában a foglalkozásokon kívül is. És persze a legfontosabb, hogy szereti-e a gyerekeket.

„A káosz-tolerancia a kisgyermek nyelvi nevelésében gyümölcsöző eredményeket hozhat. A tanár ne tartson mindig mindent az ellenőrzése alatt, mint ahogy ezt megszoktuk, mondván, a tanárnak hagyományosan ez a feladata.”

Tudom, hogy nehéz elvonatkoztatnod, hiszen angol nyelvtanár vagy, de mégis megkérdezem: milyen idegen nyelvet tanuljon először egy kisgyermek?

Olyat, amire számára a környezetéből adódóan igény merül fel. Amit például otthon vagy a környezetében többen hallhat. Mivel a motiváció a legnagyobb hajtóerő a nyelv elsajátításában és a nyelvtanulásban is, a már meglévő motiváló helyzetek a legfontosabbak. Ha a gyerek folyton azt hallja, hogy apa németül beszél telefonon a munkatársaival, akkor nagy valószínűséggel először az érdekli a legjobban. Tehát azt kell kezdeni. Természetesen a praktikus feltételeket is figyelembe kell venni, például ha a gyermekem egyik legjobb barátja félig japán, és néha hallja őt japánul beszélni, a kíváncsiság biztos felmerül a gyermekünkben, de nem biztos, hogy találunk megfelelő japántanárt.

Ha a gyermekünk az óvodában elkezd egy nyelvet, akkor feltétlenül érdemes azt folytatnia az iskolában is? Elképzelhető, hogy az oviban volt egy remek némettanár, az iskolában pedig egy kiváló angoltanár. Mit javasolnál az ilyen helyzetekben?

Ahhoz, hogy az iskolában tovább tudja kamatoztatni a gyerek az óvodás korban szerzett nyelvtudását, nagyon sok feltételnek kell egy időben teljesülnie. Legyen megfelelő átmenet és folytonosság az óvodáskorú nyelvkövetést követően az iskolai oktatásban. Fontos a megfelelő hozzáállás a tanár és a szülők részéről. Megmarad-e a gyermek idegen nyelvvel való folyamatos kapcsolata, például mesék hallgatásán keresztül, külföldi barátokkal skype-on való beszélgetéssel, utazások által? Másrészt biztos, hogy nyelvet csak jó tanár tud megszerettetni, és sajnos ennek a fordítottja is igaz: egy rosszabb tanár el tudja venni a gyerek kedvét a nyelvtől, legalább arra az időre, amíg ő tanítja. Ezzel annak idején én is így jártam angolból. Szerencsére „csak” négy évig kellett kibírnom. Ezért még mielőtt döntenék, a gyerekekkel is mindenképp megbeszelném a kérdést. Én valószínűleg a jobb tanárt választanám, de csakis a gyerekemmel való beszélgetés után. Ha ideiglenesen abbahagyjuk egy nyelv tanulását, akkor azt érdemes más csatornákon fenntartani: meséskönyvek, éneklés, zenehallgatás, számítógépes nyelvkövető játékok segítségével.

A Tempus Közalapítvány most dolgozott ki egy pedagógus-továbbképzési programot, amely azok számára nyújt módszertani segítséget, akik kisgyermekek számára kívánják angol nyelvet tanítani. Mit adnál át mint tanárképző a leendő tanároknak, hogy minél sikeresebbek legyenek?

Elsősorban azt, hogy miben más egy nyelv elsajátítása, mint a nyelvtanulás. Hogyan jelenik meg ez a különbség korosztályonként, mert ebből kell leszűrni a megfelelő gyakorlati tanítási módszereket. Kiemelném az átmeneteket is a különböző korosztályok oktatásában, mert ehhez nagyon sok kolléga kér segítséget.

Ha a helyzet megengedné, arra is megkérném a tanárokat, hogy adott módszereket próbáljanak ki, és a továbbképzésen ezekre a tapasztalatokra is reflektáljanak. Beszéljük meg, hogy ki mit tapasztalt, mik voltak a körülmények, stb. A mai oktatási rendszerben, úgy érzem, nagyon kevés idejük marad a tanároknak az önképzésre és a reflektálásra, ami által szakmailag sokat fejlődhetnének.

Azt is nagyon fontosnak tartom, hogy a tanárok lássanak óvodáskorú és kisiskoláskorú idegen nyelvű foglalkozásokat, mert úgy lehet rájönni, hogy valójában mi is történik. Azt is őszintén átadnám, hogy mivel jár emberileg a kisgyermekoktatás, milyen személyiséget és mennyi energiát kíván ez a szakma. Ezután lehet valóban felelős döntést hozni, hogy alkalmas vagyok-e erre a hivatásra, hiszen igazi elkötelezettség nélkül nem lehetek sikeres tanár.

A szülőkkel való kapcsolattartás módját is tartalmazza a program, mert anélkül, hogy a szülőket tájékoztatnánk és bevonnánk a folyamatba, nem lehetünk sikeresek.

De talán a legfontosabb üzenet a nyelvtanárok számára, hogy bízzanak a gyerekekben, legyenek nyitottak feléjük, a kérdéseik vagy érzéseik felé, mert sokat lehet tőlük és róluk tanulni! ●

VÖRÖS ANDREA

„Azt is nagyon fontosnak tartom, hogy a tanárok lássanak óvodáskorú és kisiskoláskorú idegen nyelvű foglalkozásokat, mert úgy lehet rájönni, hogy valójában mi is történik. Azt is őszintén átadnám, hogy mivel jár emberileg a kisgyermekoktatás, milyen személyiséget és mennyi energiát kíván ez a szakma. Ezután lehet valóban felelős döntést hozni, hogy alkalmas vagyok-e erre a hivatásra, hiszen igazi elkötelezettség nélkül nem lehetek sikeres tanár.”

A korai nyelvkövetésben érintett pedagógusoknak jó hír, hogy Erika és sok más neves szakértő közreműködésével a magazin olvasásakor már elérhető lesz a Tempus Közalapítvány képzése: A korai nyelvtanítás módszertana – felkészítés óvopedagógusok, tanítók, angol nyelvtanárok számára az angol nyelv oktatásához kisgyermekeknek. Ha érdekelne a képzés, kérjük jelentkezzen a kepzes@tpf.hu címen. Az interjú teljes szövegét megtalálja honlapunkon: www.tka.hu

Vendégoldal

ENTERPRISE EUROPE NETWORK Üzletfejlesztés karnyújtásnyira

Az Enterprise Europe Network az egyetlen, az Európai Bizottság Vállalkozási és Ipari Főigazgatósága által létrehozott vállalkozásfejlesztési hálózat, amely a kis- és középvállalkozások üzletfejlesztési törekvéseit szolgálja az Európai Unióban.

Az összesen 49 országban működő Enterprise Europe Network hálózatot 600 szervezet alkotja: többségében kereskedelmi kamarák, regionális fejlesztési ügynökségek és egyetemi technológia központok. Ezekben az intézményekben mintegy négyezer felkészült szakértő áll a vállalkozások rendelkezésére.

„Üzletfejlesztés karnyújtásnyira”: A kis- és középvállalkozások Európa, és benne Magyarország 11 pontján kereshetik fel hálózatunk tanácsadóit, mindenhol a teljes Enterprise Europe Network tudása, kapcsolatai és szakértelme segíti őket vállalkozásuk fejlesztésében.

NEMZETKÖZI ÜZLETI KAPCSOLATOK ÉPÍTÉSE

A hozzánk forduló kis- és középvállalatok rendezvényeink és képzéseink segítségével készülhetnek fel az Unió piacainak meghódítására, a sikeres nemzetközi együttműködésekre. Adatbázisaink segítségével és az általunk szervezett üzletember találkozókra való részvétellel lehetőségük nyílik újabb lehetséges partnerek megismerésére és új üzleti kapcsolatok kiépítésére.

INNOVATÍV TECHNOLOGIÁK HASZNOSÍTÁSA

A kis- és középvállalatok innovatív technológiáinak hasznosítását segítjük elő a vállalkozások technológiai potenciáljának felmérésével és azzal, hogy a vállalkozások bekerülhetnek az innovációs partnerkeresést elősegítő adatbázisunkba. A nemzetközi technológiatranszfert elősegítő rendezvények szervezésével lehetőséget biztosítunk technológiák kölcsönös átvételére, hasznosítására, a közös fejlesztésekre, valamint különféle formájú együttműködések

kialakítására. Konferenciáinkon rendszeresen fórumot nyújtunk a kis- és középvállalkozások innovációban rejlő lehetőségeinek bemutatásához, egyúttal együttműködési és pályázati lehetőségekkel ösztönözzük a KKV-k működését.

AZ EU 7. KUTATÁSI KERETPROGRAMBAN VALÓ RÉSZVÉTEL ELŐSEGÍTÉSE

Az Európai Unió kutatási keretprogramjában, a pályázatokban való részvételt segítjük elő: tanácsadással, rendezvények szervezésével, pályázati lehetőségek feltárásával, valamint külföldi konzorciumi partnerek felkutatásával és vállalatközi együttműködések elősegítésével.

A hálózat kétoldalú kommunikációt biztosít a vállalkozások és az Európai Unió döntéshozói között, így segítve elő a vélemények cseréjét mindkét irányban.

HOL LÉPHET KAPCSOLATBA A HÁLÓZAT SZAKÉRTŐIVEL?

A hálózatot az Európai Unió 27 országa és az Unión kívül 22 ország alkotja, többek között a csatlakozni kívánó Törökország és Macedónia, az Európai Gazdasági Térség országai közül Norvégia és Izland, valamint Örményország, Izrael és Svájc.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ:

www.enterpriseeurope.hu

www.enterprise-europe-network.ec.europa.eu

RÉSZVÉTEL EURÓPAI UNIÓS PROGRAMOKBAN:

ERASMUS FIATAL VÁLLALKOZÓKNAK

2009-ben indult az Európai Unió új kezdeményezése, az Erasmus Fiatal Vállalkozóknak (*Erasmus for Young Entrepreneurs*) program, melynek célja fiatal vállalkozók és vállalkozni kívánó fiatalok tapasztalatszerzésének segítése egy másik uniós tagállam sikeres kis- és középvállalkozásánál. A programban 1–6 hónap közötti időtartam eltöltésére kérhető uniós támogatás a költségekhez (pl. kiutazás, szállás).

Az Enterprise Europe Network magyar hálózat konzorciumi koordinátora a Nemzeti Külgazdasági Hivatal 2011 februárja óta vesz részt az Erasmus Fiatal Vállalkozóknak programban Magyarországon közvetítő szervezetként.

JELENTKEZÉSI FELTÉTELEK

Fiatal és tapasztalt vállalkozók egyaránt jelentkezhetnek a programba. A külföldi tapasztalatszerzés lehetősége vállalkozás indítását tervezőknek vagy maximum a jelentkezés idejétől számított három éven belül alapított vállalkozást működtetőknek szól, iparági megkötés nélkül. Egyéni vállalkozók is jelentkezhetnek. Korhatár kikötés nincs.

A pályázás feltétele a vállalkozás indítása, illetve felfuttatása iránti elkötelezettség, angol nyelvű önéletrajz mellékelése és egy angol nyelvű üzleti terv összeállítása. A pályázónak emellett meg kell adnia, hogy az Európai Unió mely tagországában, milyen iparágban működő cégnél szeretne egytől hat hónapig terjedő időtartamot eltölteni.

A kiutazók az ottani költségeik fedezéséhez havi juttatást kapnak a közvetítő szervezettől, melynek összege országonként eltérő. A tárnogatás a kinttartózkodás alapvető költségeit támogatja, úgy mint a ki- és visszautazási költségeket, a helyi közlekedést, a kinti szállásdíjat, illetve alapvető étkezési költségeit. A további költségek fedezetét a kiutazóknak saját maguknak kell előteremteniük.

Jelentkezni a

www.erasmus-entrepreneurs.eu
oldalon lehet folyamatosan.

A programra jelentkezhetnek külföldi fiatalokat fogadó magyarországi kis- és középvállalkozások is. Jelentkezésükhöz a cégvezető önéletrajzát és a cég működési tapasztalatait kell az adatbázisba rögzíteni. Fontos, hogy a fogadó cég vállalja, hogy megfelelő időt és energiát szán a fiatal vállalkozóra, amely piaci ismereteket, új üzleti lehetőségeket, és nem utolsósorban nyelvgyakorlási lehetőséget is jelenthet számára. •

Nemzeti Külgazdasági Hivatal
Budapest, 1055 Honvéd u.20.
tel: 06-1-872-6505
zsusza.konrad@hita.hu

A GOOGLE GENERÁCIÓ MÁR A FELSŐOKTATÁSBAN

Digitális folyóiratok és adatbázisok a felsőoktatásban

Idén kezdték meg felsőoktatási tanulmányaikat az ún. Google-generáció tagjai, akiknek az internet, sőt, a „web2” a természetes közegük, tanulási módszereik és stratégiáik jelentősen eltérnek a korábbi évfolyamokétól. Számukra nélkülözhetetlen a tananyagokhoz való elektronikus hozzáférés. A felsőoktatás felkészülten fogadhatja őket, mert 2001 óta működik az EISZ, az Elektronikus Információs szolgáltatás, amely a legfontosabb nemzetközi folyóiratokhoz és szakadatbázisokhoz biztosít hozzáférést, valamint 2005 óta a Kempelen Farkas Digitális Tankönyvtár, amely magyar nyelvű egyetemi tankönyveket, jegyzeteket tesz hozzáférhetővé digitális formában.

Az Educatio Nonprofit Kft. tevékenységi körébe tartozó Elektronikus Információs szolgáltatás (EISZ) célja, hogy a rendkívül drága nemzetközi tudományos folyóiratok beszerzését országos szinten koordinálja, s azok digitalizált változatát a felsőoktatási és kutatói közösség számára hozzáférhetővé tegye. Ez által olyan, a nemzetközi szinten legszínvonalasabbnak számító, magas presztízsű (magas impakt faktorral rendelkező) lektorált tudományos folyóiratokhoz nyílt hozzáférés, amilyen pl. a Nature és a Science.

Mára az EISZ Nemzeti Alapprogram keretében a felsőoktatási intézmények – saját döntésük alapján – hozzáférhetnek a Web of Science, a JSTOR, a Science Direct, a Springerlink vagy az ACM Digital Library adatbázisokban található anyagokhoz, hogy csak a legnagyobb, multidiszciplináris adatbázisokat említsük. Ez a lehetőség tovább növeli Magyarország kutatási-fejlesztési potenciálját. Önmagában az EBSCO kiadó adatbázisainak Magyarországot érintő statisztikai adatai szerint a belépések száma 2010-ben 2 millióra nőtt, a térség többi országához képest kiemelkedően jól teljesítünk.

A TÁMOP 4.2.5 kiemelt program (Elektronikus tartalomfejlesztés és szolgáltatás a kutatásban és a felsőoktatásban (TÁMOP-4.2.5-09/1-2010-0002) új lendületet adott az EISZ fejlődésének, az eddig túlnyomóan természettudományos folyóirat adatbázis az Arts&Architecture révén építészeti és képzőművészeti, a Grove Art és a Grove Music segítségével képzőművészeti és zenei szakfolyóiratokkal, a Literature Online-nal irodalmi, a MUSE révén bölcsészettudományi szakadatbázisokkal bővült. Természetesen a természettudományi területet is érintik a TÁMOP fejlesztések: a JSTOR, az IEEE, a Chemical Abstract révén, a Journal Citation Reports adatbázis pedig egy fontos, átfogó és egyedülálló értékelési eszköz (impakt faktorokat tesz közzé), amely a világ közel 11 ezer tudományos és műszaki folyóirataiban megjelent hivatkozásokat gyűjti össze, így nyomon követhetők az egymásra épülő, egymásra hivatkozó kutatások is.

Az Educatio Nonprofit Kft. nem csak a külföldi források hozzáférhetővé tételében vállal szerepet, a hazai felsőoktatási tartalmak digitalizálásában is élen jár. A Kempelen Farkas Digitális Tankönyvtárban magyar nyelvű tankönyvek, egyetemi jegyzetek, cikkek, folyóiratok, tanári kézikönyvek, ábrák, segédanyagok várják a www.tankonyvtar.hu weboldal látogatóit a tudomány minden területéről. Október végén zárul az az intézményi pályázat, melynek elkészült anyagai révén mintegy 1000 új címmel bővül a tankönyvtár állománya.

A TÁMOP 4.2.5 kiemelt program megvalósítása során mind a magyar nyelvű, mind a nemzetközi felsőoktatási és tudományos tartalmakhoz való hozzáférés mintegy másfélszeresére nő, mindkét szolgáltatás honlapja megújul, intelligens keresőfelületet kap, valamint egy új autentikációs rendszer kiépítése révén a végfelhasználók (oktatók, kutatók, hallgatók) már otthoni számítógépeikről is elérhetik az intézményük által előfizetett tudományos folyóiratokat, szakadatbázisokat. •

Nemzeti Polgári Szolgálat
www.ajon.hu
06 42 428 618

HUNGARIZMUS HÍRLEK

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.